

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

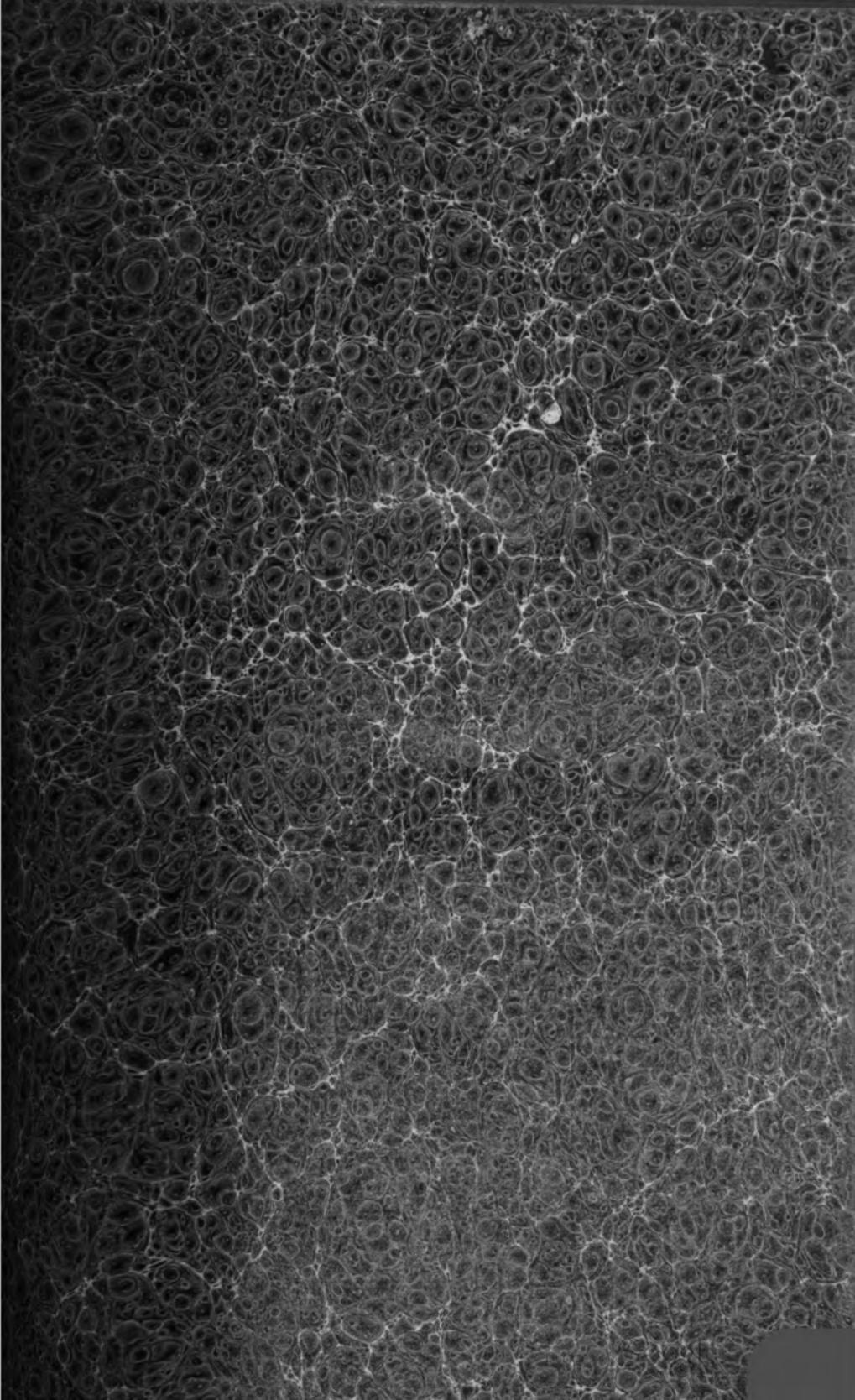

UNIVERS

Digitalized by

Google

B-L 2027 10

VERLUSTIGING

VAN MIJNEN

O U D E R D O M.

VERLUSTIGING

VAN MYNEN

OUDERDOM.

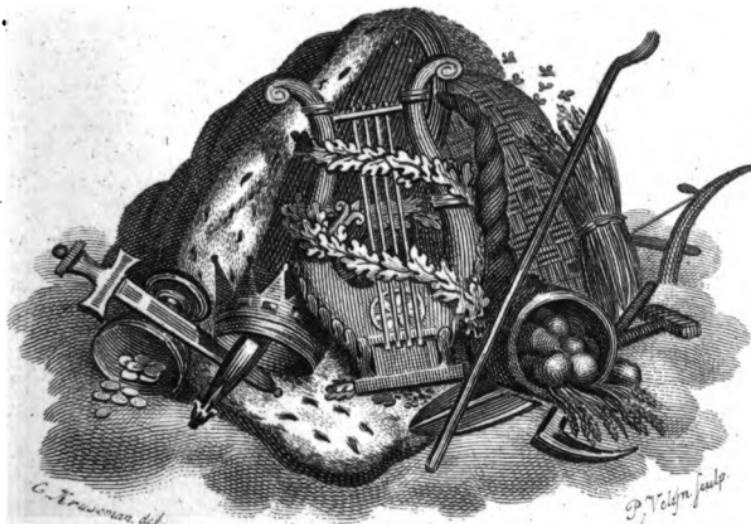
DE EENZAAMHEID

EN

DE WERELD.

DOOR

MR RHIJNVIS FEITH.

Te HAARLEM, bij
DE ERVEN FRANÇOIS BOHN.
MDCCCLXVI.

AAN

HARE KONINKLIJKE HOOGHEID

MEVROUWE

DE PRINCESSE DOUARIÈRE

VAN ORANJE-NASSAU,

GEBOREN

PRINCESSE VAN PRUISSEN.

't Zij hem vergund , Vorstin ! die steeds de Deugd vereerde ,
En in haar zege de eer der Menschheid zelf mogt zien ;
Die nooit door vleijerij de schoonste Kunst verneerde ,
De vrucht zijns ouderdoms U needrig aan te bïen.
De gift is klein , Vorstin ! maar 't hart eischt geen verschouning ,
Dat haar , vol rein gevoel , aan ware groothed biedt.
'k Eerbiedig met ontzag de Moeder van mijn' Koning ,
Maar 'k wij' den wierook thans aan Staat of Aanzien niet.
Der groote Vrouw alleen , wie 't Noodlot niets ontrukte ;
Die , bij zijn' felsten wrok nog boven vrees en hoop ,
Altijd zich zelf genoeg , waar heel Europa bukte ,
Een koninklijke ziel vertoonde aan 't flaafsch Euroop' ;
Aan Haar , die in een stulp' mijn eerbied zou erlangen ,
Als op een' troon , omringd van vorstelijke pracht ;
Aan deze groote Vrouw zij , met mijn grijze zangen ,
De hulde van mijn hart ootmoedig toegebragt . —
Maar ligt vindt eigenliefde in 't offer haar belooning ;
Wie ware Deugd vereert , wordt aan haar beeld gelijk .
'k Ontveins het niet , Vorstin ! 'k ben grootsch op de eerbetooning ,
Dat uw doorluchte Naam aan 't hoofd mijns Bundels prijk' .

R. F E I T H.

VOORBERIGT.

Is het eene zwakheid, in zijnen ouderdom eene Kunst niet te kunnen verlaten, die men in zijne jeugd bemind heeft; of bezit de Poëzij, boven alle andere kunsten, het vermogen van ons zoodanig aan zich te boeien, dat men, eens aan haar overgegeven, zich nimmer aan hare tooverkracht geheel weder onttrekken kan? Ik zal dit niet angstig onderzoeken, maar liever, al ware dit dan ook zwakheid, eenvoudig bekennen, dat mij, bij de meerdere rust, die ik thans geniet, nog menigwerf de lust beving, om mij, in meer heldere oogenblikken, met mijne, nog altijd geliefde, Kunst bezig te houden. Nu eens vervulden aandoeningen mijn hart, die het mij tot eene behoefté maakten dezelve op het papier uit te storten, en dikwerf waren deze aandoeningen treurig genoeg, om mij in deze uitstorting eenen wezenlijken troost te doen vinden; dan weder ontylamde mij het geen ik las, tot dichten. Zoo zijn uit eene hervatte lezing van HERDER: over de Hebreeuwsche Poëzij, de zeer vrije navolging van een Persiaansch Dichtstuk, onder den titel van: Spraak en Schrift, en de beschrijving van den Donder naar Psalm 18. geboren geworden; en uit die van de Pharsalia van LUCANUS, eenmaal, niet zoo zeer wat het geheel aangaat, maar door verscheiden deelen van hetzelvē, een mijner meest geliefkoosde Dichters, de vertalingen van sommige plaatsen uit dit Dichtstuk, die mij 't meest behaagd hadden, en hier achter gevoegd zijn. De Cantate: de Verlossing van Nederland; is op aanhoudend verzoek van onzen voortreffelijken Componist J. C. RÖHNER door mij veraardigd geworden. Ik zeg met nadruk op aanhoudend verzoek; want lang weigerde ik, uit de volkomene overtuiging, dat soortgelijke Lierische voortbrengselen eenen meer jeugdigen Dichter vereischen; maar de Heer RÖHNER wilde volstrekt iets van mijne hand hebben, en, om mijne Landgenooten, door mijne weigering, van zijne schoone com-

compositie niet te berooven, bezweek ik eindelijk voor zijn aanzoek, en deed, wat ik nog kon. Ieder, die met den aard van soortgelijke Dichtstukken bekend is, weet, dat de Dichtkuust zich in dezelve, even als in de Opera, overal, waar het vereischt wordt, voor hare zuster, de Muziek, vrijwillig verloochenen moet, en dat men eene Cantate eigenlijk niet beoordeelen kan, voor dat men ze heeft hooren uitvoeren. Ik zou dezelve hier mogelijk niet bijgevoegd hebben, indien ze toch niet publiek had moeten worden bij de muzikale uityoering, en in dat geval verkoos ik den tekste te geven, zoo als hij door mij oorspronkelijk is vervaardigd geworden, en mij niet bloot te stellen aan menigvuldige gebrekke affchriften van denzelven.

Ik zal er, voor 't overige, wel niet behoeven bij te voegen, dat op mijnen leeftijd, waar zoo weinig schreden mij van het graf meer scheiden, de keus mijner onderwerpen naauwelijk niet minder ernstig zij geworden, en dat ook menige herinnering van vorige dagen, vooral aan haar, die zoo lang de getrouwe en onvergetelijke Gezellinne op mijnen levensweg was, op dezelve ingevloeid hebbe. Intuschen bragten hen altijd dezelfde lust tot de schoonste en verleidendste der Kunsten voort. Aan haar wijdde ik met wellust mijne Jeugd, en zij blijft tot op dit oogenblik de verlustiging van mijnen ouderdom. Als vruchten van dezen laatsten beschouwe men de Gedichten, die in dezen bundel voorkomen, en als zoodanige worden zij door mij aan de toegevendheid mijner Lezeren en Beoordeelaren, zoo zij er mogelijk eenige vermindering van mijn vorig vuur in mogten ontdekken, aanbevolen. Derzelver vervaardiging heeft mij tot eene aangename uitspanning verstrekt, en aan eenen enkelen mijner Vrienden, welken ik sommigen er van mededeelde, schenen dezelve nog niet geheel te mishagen; zie daar alles, wat ik, op mijne jaren, er van verwachten kan.

Zwolle
den 1 April 1818.

R. FEITH.

IN-

INHOUD.

HERFSTBESPIEGELING	Bladz.	1.
GEZIET	"	13.
Spraak en Schrift	"	17.
DE MENSCHHEID, NA HET BESCHOUWEN VAN DE Ecce homo, door Guido Reni	"	21.
AAN EENE BEEK.	"	26.
DE TWEE GENIUSSEN	"	28.
VERLICHTING	"	29.
HERINNERING	"	39.
IN DEN GRAFKELDER TE N. G.	"	43.
KORT EN LANG LEVEN	"	46.
KERSLIED	"	48.
HET DERDE EEUWFEEST DER HERVORMING	"	52.
DE BOETVAARDIGE ZONDARESSE	"	62.
DE STORM OP ZEE	"	65.
SCHILDERIJ DES DONDERS	"	68.
DE NATUUR MET, EN ZONDER GOD	"	70.
HEIMWEE	"	75.
GEDACHTEN VAN EEN' GRUISAARD OVER DE TOEKOMST.	"	78.
BEMOEDIGING ONDER, VOOR DIT LEVEN, ONHERSTEL- BAAR VERLIES	"	84.
AAN GOD, OP EEN KERKHOF	"	88.
HET BESTENDIG HEIL DER DEUGD.	"	91.
OP HET GRAF MIJNER ECHTGENOOOTE	"	94.
	AAN	

AAN DEN HEERE MR. J. H. TOBIAS, ZICH OP DE REE-	
DE VAN TEXEL BEVINDENDE, OM NAAR BATAVIA	
TERUG TE KEEREN	Bladz 97-
EENE FABEL	" 99-
AAN ARISTUS	" 105-
HERINNERING AAN HET OUDE NEDERLAND	" 111-
DE VERLOSSING VAN NEDERLAND; EENE CANTATE	" 114-

**FRAGMENTEN UIT DE PHARSALIA VAN
LUCANUS.**

CESÁR EN AMUCLAS	" 121-
VERSLAGENHEID TE ROME, OP HET VERNEMEN DER	
VERSCHRIKKELIJKE VOORTBEKENEN VAN DEN BUR-	
GEROORLOG. NACHTGESPREK VAN BRUTUS EN CATO.	" 124-
VERSCHIJNING VAN JULIA AAN POMPEUS	" 130-
AFSCHIED VAN POMPEUS EN CORNELIA	" 133-

HERFST-

HERFSTBESPIEGELING.

1815.

De Herfstwind huilt door 't woud, en predikt mij den dood.
Ontvang, verlaten Veld! mij in uw' stillen schoot,
Tot dat ik, moe van de arde en al haar schijnvermaken,
In 't koele en vreedzaam graf de ware rust zal smaken.

Waar zijt gij, lieve Bruid van 't prille Jaargetij?
Waar zingt uw Nachtegaal zijn teedre melodij?
Waar zijt gij, Zomer! die nog korts mijn' boezem streeerde,
Waar zwelt uw vrucht, waar speit uw koele schaduw weelde?
Ach! 't ledig veld, waar langs mijn stem droefgeestig zweeft,
De hooge lucht, die haar van verre wedergeeft,
En de Echo van 't gebergt', door holle en woeste streken,
Zelfs in 't gebas des honds, de taal van 't hart doet spreken;
De bleke Morgenzon, die nauw een' Den verguld,
Het vroeg en droevig rood, dat de avondkim omhult;
De lange, donkre nacht, de storm, de regenvlagen,
't Meldt alles mij de vlugt van uwe schoone dagen.
Vergankelijkheid! — zoo zucht mijn treurig hart en schreit,
En 't holle veld galmt na, en baauwt: vergankelijkheid!

Zoo vloog mijn leven heen met drie en zestig jaren.
'k Vind zelfs geen rustpunt om 't verleden na te staan.

A

't Schijnt

't Schijnt naauw een oogenblik, dat ik op aarde leef,
 Dat nog in 't schoonst verschiet mijn leven voor mij dreef,
 En ik, als schepper, door verbeeldings alvermogen,
 Een wereld vol genot deed tiutlen voor mijne oogen.
 Ik staar nog op dien droom, en alles is voorbij,
 En heel mijn leven ligt als nevel achter mij! —
 Hoe menig lieve Lente onttrok mij aan mijn' kommer!
 Hoe menig Zomer bood mij zijn verkwikbre lommer!
 En nu — zij weken, in elkaer versmolten, heen.
 De nagedachte zelfs scheidt hen niet meer van één.
 Mijn Jeugd en Ouderdom zijn vast aan één geklonken.
 Al wat er tuschen rees, is in het niet verzonken,
 Of zweeft herinnering te met nog voor mijn' oog,
 't Is schim van 't Voorgeslacht, dat lang aan mij ontvloog,
 't Is stem uit de eeuwigheid. Naauw is mijn hart bewogen,
 Of ze is reeds op de vlerk des storms daarheen gevlogen. —
 Zoo beeft, als de avondstond op 't welkend roosje weent,
 De laatste zonnestraal nog langs een grafgesteent',
 Hij wijkt, wijkt telkens meer, verdwijnt, en keert niet weder,
 En donkre, zwarte nacht zinkt op de tombe neder.

6 Herfst! al lokt ge een' traan, gjy wekt mijnen ziel geen smart.
 Uw toon, vol diep gevoel, verteедert slechts mijnen hart,
 De storm moog door de kruin van 't hooge Pijnbosch zweven,
 Of brullen om mij heen, hij ruischt mij ceuwig leven!
 Ik zie het knopje reeds, dat aan 't geboomte zwelt,
 En mij de zeeke komst der nieuwe Lente meldt.
 Hoe vrolijk lacht mijnen oog, door storm en vloed, haar tegen!
 Zelfs in den Winter laast mijnen hart zich aan haar zegen.
 Ik zie 't gebloemde alreè, dat me in 't vooruitzigt vleit,
 En uit het rijk des Doods verrijst onsterfelijkheid.

Maar zou mijn hart zich slechts aan uwen róuw verzaden,
 En door zijn tranen uw aandoenlijk schoon versmaden?

Neen,

Neen , lieve Herfst! uw rijk , gevoelig Jaargetij'
 Street ligt den Zomer , ligt de Lente in prijs voorbij.
 Niet altijd huilt de wind ons uit uw wouden tegen ,
 Niet altijd klettert op uw dorrend blad de regen ;
 Hoe vaak is ook de ziel door blij genot bekoord ,
 Wanneer de morgenzon door zilvren nevels boort ,
 En duizend droppels aan het gras als paarden kleven ,
 Die elken nuchtren straal met woeker wedergeven .
 Een zee van dampen drijft al golvend voor het oog .
 Hier , rijst een toren , daar , een rieten dak om hoog ;
 Terwijl van lieverleed gehuchten , dorpen , steden
 Voor 't uitgebreid gezigt zich aan de kim verbreden ,
 En overal de rook , wien half de zon beschijnt ,
 Eerst als een zuil verrijst , dan als een wolk verdwijnt .
 Geen vrolijk vooglenkoor moge uit het woud meer zingen ,
 Gij leent Natuur een' toon , die tot de ziel kan dringen .
 't Gekwaak van Gans en Eend , als nauw de morgen straalt ,
 't Geknaf van 't jagtroer , door den nagalm dof herhaald ,
 't Gejuich der Jagers en 't vereend gebas der honden ,
 Houdt ook 't gevoelig hart aan uw muzijk verbonden .
 Terwijl het loof alom van duizend kleuren glocit ,
 De Boomgaard oog en lust aan bloszende appels boelt ,
 En slechts de hand verbeidt , die zijn geschenk zal streeken ,
 Om al dien voorraad aan den Winter mee te deelen .
 Hoe vrolijk loopt uw dag , ô Herfst ! dan van de kim !
 Hoe zweel het zuiden blaas' , hoe hoog de zon ook klim' ,
 Geen zomergloed belet door veld en hof te zweeven ,
 En elken zoeten lust al dartlend na te leven .
 Zoo zinkt de dagtoorts in den westerpekelvloed .
 Een gloeiend rood vervangt al meer haar' zachten gloed .
 De lieflijke avondstar verrijst met stillen luister ,
 Vermeldt een heldren nacht en tintelt door het duister .
 Nu houdt een nieuw genot het kalm Gezin vergaard .
 Een lokkend vuurtje brandt en knettert aan den baard .

Men schaart zich in het rond, door liefde en trouw verbonden.
 Een nuttig boek verkort de langer avondstonden.
 Elk arbeidt midlerwijl en geeft zich zelv' de wet.
 Dees leegt den flaaibol, die verstelt of breidt een net;
 Maar allen blijven aan den mond des Lezers hangen,
 Te met door zoeten kout of blijden scherts vervangen.
 Genoeglijke avondstond! o driemaal zalig lot!
 Het huisgedierte zelfs deelt in het blij genot;
 De matte jagthond ronkt, in zoeten slaap verloren,
 En bast den haas nog aan, dien hij droomt na te sporen;
 Terwijl de makke kat, nu, naar het muisje gluurt,
 Dan, golvend langs haar vrouw den rug al spinnend schuurt.
 Zoo naakt onmerkbaar 't uur, na vlugtige oogenblikken,
 Dat een eenvoudig maal voor 't laatst hen zal verkwikken.
 Elk deelt in 't nieuw genot, zoo zalig voorbereid.
 't Genoegen faust de spijs, verhoogd door matigheid;
 De kelk gaat vrolijk rond, maar smoert verstand noch reden,
 Hij kroont alleen een' dag, zoo heilvol heengleden.
 En nu, nu lacht het bed de moede leden aan.
 Elk is van zijnen dag en avondstond voldaan.
 Men dankt eenstemmig God voor zoo veel vreugd van 't leven,
 En zinkt in 't zachte dons, van zoete stilte omgeven.
 Men wordt door woest geschreeuw, noch strafbre vreugd onthust.
 Geen klep of ratel stoort de droomenlooze rust.
 't Geweten wekt geen angst, het hart is zonder zorgen;
 Men sluijert vreedzaam in, en slaapt tot aan den morgen.

Zoo vrolijk voorbereid, zoo van mijn dag voldaan,
 Breke eenmaal de avondstond mijns aardschen levens aan!
 Mijne afgematte hand moog dan de vrucht nog plukken,
 Wier schoone bloesem mij als Jongling kon verrukken;
 Wier vollen groei en geur mijn zomer heeft gestoofd,
 En die geen worm of wind heeft aan den boog ontroefd.

Hoe

Hoe zal 't herdenken dan mijn' boezem nog verkwikken !
Hoe zal , met dubble vreugd , mijn oog dan voorwaarts blikken !
'k Verlaat dan 't leven als een' welvoorzienen disch ,
Verkwikt , maar zonder ronw en zonder droefens.
'k Schei van mijn Vrienden , maar ik min hen even teeder ,
Ik dank den Gastheer , en keer vrolijk t'huiswaarts weder.
Verzadigd en voldaan van 't geen ik hier genoot ;
Verlangt , noch vreest ; verbeidt mijn hart alleen den dood .
Daar lacht het koele graf , als dons , mij lokkend tegen .
Ik staar het aan , en voel mij tot de rust genegen ,
En nauw is mijne kracht tot hooger vreugd hersteld ,
Of de uchtendstond is daar , die nooit ten avond sielt .

Maar 'k hoor de wind steekt op en buldert om mij henen .
De veldbeek bruist door 't woud , en 't zonlicht is verdwenen .
Een digte mist verbergt den horizont voor 't oog .
Een zwerm van ganzen daalt al schreeuwend van omhoog ,
En huwt haar heesch geluid aan 't bruisen van de stroomen .
Het Rund loeit aan den stam der halfontblaerde boomen .
Het dorre blad vliegt op de windvlaag om mij heen ,
Of dwarrelt schuiflend in een' kring voor mijne schreën .
De regen druipt of stroomt , naar dat de winden blazen ;
Hij ritstelt op het blad , of klettert aan de glazen .
De wolken snellen voort als baren door de lucht .
Soms scheert een zonnestraal het bevend gras en vlugt .
Het treurig licht verdwijnt voor een nog droever duister .
Een aaklig rood leent aan de kim een' sombren luister .
Zoo nadert de avond en zijn floers omhult het veld .
De stilte zelfs vermeert het daverend geweld .
Het Noorden beukt de muur en fluit door reet en scheuren .
Men hoort op 't eenzaam dak de schorre Nachtuil treuren .
Het dwarrend venster kraakt en ploft aan wand of grond .
De weérhaan piept en knarst oin de ijzren spil in 't rond .

HERFSTBESPIEGELING.

De Maan beproeft vergeefs haar sluijfer door te dringen.
 Zij boort slechts hier en daar een wolk met witte kringen,
 Of vliegt te met een straal al schichtig langs het gras,
 Een wolk verblindt hem, en 't wordt donker dan het was.
 Een feller regenvloed stort, met verhoogd geklater,
 Hier op het klettrend dak, daar in het schuimend water.
 Het oproer in de lucht vermeerdert met den nacht.
 Natuur vereenigt al haar vreeselijke pracht
 Om op 't gevoelig hart met zegepraal te stormen,
 En 't schikbre schoon van een' Octobernacht te vormen.

Ø, Ossian! hoe lacht mij daar uw weemoed aan,
 Hoe leert de storm uw' toon aan mijne ziel verstaan!
 Ik hoor hem in den top der grijze Dennen ruischen,
 En in den bergstroom van de rotsen nederbruisen.
 Een bleke straal der Maan boort door den donkren nacht.
 Ik zie de schimmen van het grijze Voorgeslacht,
 In 't waatrig schijnsel op een ligte wolk verheven,
 Als nevelzuilen naar het eenzaam Lora zweven.
 Ik hoor Minona's stem, die door de heuvlen dringt,
 En in der Barden kring nog Selma's liedren zingt.
 Balcluta's rots verrijst op nieuw weer voor mijne oogen.
 Ik zie haar muten dik met sombren mos omtogen.
 Ik zie den Vos, die om haar tinnen eenzaam waart.
 De grijze distel schudt er in den wind haar' baard.
 En als de stormwind zwijgt, of op de rots komt stuiten,
 Schijnt nog het somber mos zijn' adem na te fluiten.
 Ø Grijze Bard! hoe hier uw Lied mij roert en street!
 Ik zie, ik hoor, al wat uw toovertoon beveelt.
 Gevoelig Zanger! zou mijn hart niet met u weenen,
 Gij kunt genot en rouw in de eigen ziel vereenen.
 Al weekt gij, als de Maan voor wolken, voor de smart,
 Uw diep weemoedig Lied vertcedert eeuwig 't hart.

Ach!

HERFSTBESPIEGELING.

7

Ach! oök het fijdend hart, dat alles heeft verloren,
Kan, stervend Jaargetij! uw weemoed nog bekoren.
Het zoekt, aan stille smart en zoeten rouw ten doel,
Uw lieve somberheid, vol teeder meêgevoel.
Het veld, het woud, wordt steeds al doodscher om hem henen.
Zoo is van lieverlee zijn levensvreugd verdwenen.
Zij is hem 't vallend blad, dat aan den boom ontruischt,
En in den stroom des tijds daar treurig henenbruist.
Hij ziet in alles 't beeld van zijn vervlogen dagen.
Ook 't nietig overschor kan nog zijn ziel behagen.
Zijn liefde is eeuwig, ach! 't genot was kort van duur!
Hij mengt zijn tranen met de tranen der Natuur.
Hij deelt in haren rouw, zij deelt in zijns smarte.
Daar wordt zwaarmoedigheid behoefté voor zijn harte.
Hij zoekt in 't barre woud een plekje, dat hem boeit,
Hoort, vol genot, den wind, die om hem henen loeit.
Een eindeloze zucht schijnt in zijn borst besloten.
Zijn ziel verheft zich, en hij voelt zijn hart vergrooten.
Natuur stemt alles met zijn ziel in harmonij.
't Voorleden drijft zijn oog met nieuwe glans voorbij.
De tegenwoordigheid is uit zijn hart verdreven.
De tijd hergeeft zijn roof, de dooden zelfs herleven.
Hij smaakt op nieuw de vreugd, die eens hem heeft gescreeld,
En schreit zich, vreugdeloos, nog zalig aan haar beeld.

Zoo kunt ge, o dierbare Herfst! zelfs in uw schriktooneelen,
Nog altijd rein genot voor eedle menschheid teelen.
Uw schoon wekt weemoed, maar die lieflijk 't harte vleit,
Dat elken traan geniet, dien 't oog wellustig schreit.
Uw grootheid rilt ons aan, maar heft het hart naar boven.
Niets eindigs kan een' wensch meer aan de borst ontroeven.
Al wat de zinlijkhed aan 't stof nog boeide, zwicht.
Een hooger wereld zweeft voor ons verrukt gezigt.

A 4

Dc

De storm verheft ons op zijn wieken boven de sarde.
Wij voelen juichend God en onze menschenwaarde.
Natuur in opstand spreidt haar grootheid om ons heen,
En tijd en eeuwigheid smelt in ons hart tot één.

Hoe vaak mogt ik op 't Land uw' reinen wellust smaken,
Bij elke wijseling mij in uw schoon vermaaken,
En, wars van ijdele praal, die slechts de dwazen vleit,
Mijn aanzijn zeegnen in uw zalige eenzaamheid !
Hoe vloot mijn leven toen, door stil geluk omschenen,
Gelijk een beek, die nooit de storm beroert, daarhenen !
In d'arm mijns kroosts en van een dierbare Echtvriendin,
Was ik een koning in 't gelukkigst huisgezin.
Wat ramp kon 't noodlot zelf mij aan hun zijde teelen,
Ik zag mijn kindren om mij groeijen, dartlen, spelen !
Hoe voelde ik daar bij 't zoet, dat ik zoo lang genoot,
Dat gij, geliefde Herfst ! het huislijk heil vergroot,
En voor het hart, dat op zijn reine vreugd blijft staan,
't Genot van Zomer en van Winter zaam kunt paren !
Een' schoonen Zomerdag, wien slechts geen warmte drukt,
Huwt ge aan een' avond, die bij 't koestrend vuur verrukt,
En door ons, in den kring van Gade en Kroost gezeten,
In 't zoet berathen van de toekomst wordt versleten.
O Eenigst heil, dat, door geen naberoouw gewraakt,
Het stille woonvertrek tot eenen hemel maakt !
Waar zijt gij, blije tijd ! waar zijt gij heengevlogen ?
Herinnering maalt uw beeld nog voor mijn smachtende oogen.
Ik trouw dien tooverschijn, en juich nog als weleer,
Maar vind mij op een Graf, verlaten, eenzaam, weer !

Getrouwe Deelgenote in al mijn heil en smarte,
Al zonkt gij uit mijn' arm, gij leeft nog in mijn harte !
Het blijft aan u geboeid in vreugd en ongeval,
Zoo lang ik van mij zelv' bewustheid dragen zal.

Ach !

Ach ! zonder u blijft elk genot voor mij verloren.
 Natuur kon mij alleen aan uwe zij' bekoren.
 Ik leef in vroegren tijd , waar mij ook 't lot geleidt ,
 En in herinnering slechts ligt al mijn zalighed ! —
 Het stervend Jaargetij' steunt met mijn treurig leven.
 Ik blijf verlaten door mijn eenzaam Boschwijk zweven.
 Geen boom , geen plant , die u niet aan mijn hart hergeeft !
 Het koeltje ruischt , en 't is uw geest , die om mij zweeft.
 Ik ween hem aan , en voel mijne eenzaamheid vermindren ,
 En vind , bedwelmd van vreugd , u weder in mijn kindren.
 O Stille , dierbre Hut , haar zoetst verblijf weleer !
 Gij rijst daar eenzaam , 'k vind haar in uw' kring niet meer ;
 Maar toch blijft altijd nog uw wand van klei mij boeijen.
 Wat eedle tranen zaagt gij in uw schaduw vloeijen !
 Hoe vaak was hier Natuur een Tempel om haar heén !
 Hoe vaak heeft ze er voor mij , en voor haar kroost gebeën !
 Hoe dikwerf floeg haar hart , ook bij den besten zegen ,
 Hier , op haar Heilands trouw , een beter leven tegen !
 Ik zink , verlaten Hut ! nu treurig in u neér.
 Ik smacht haar schrijgend na , maar wensch haar hier niet weer .
 Ach ! wat mijn hart ook sinds haar afzijn heeft geleden ,
 Hoe eenzaam ik mijn weg naar 't graf ook moog betreden ,
 'k Misgun de rust haar niet na haren kortren loop ,
 Die zij alreè geniet , die ik , nog lijdend , hoop ! —
 Ach ! zonder uitzigt op een beter , eeuwig leven
 Ware ons dit aanzijn met zijn heil ten vloek gegeven.
 't Herdenken aan geluk , dat eeuwig ons ontvlood ,
 Is de allerfelste ramp , en wreeder dan de dood .
 Het knaagt gelijk een worm aan 't hart , verteert de krachten ,
 En doet ons op den dood , als op een redder , wachten .
 Alleen 't geloof aan God en aan de Onsterfelijkheid ,
 't Bewustzijn , dat ons lot hier slechts wordt voorbereid ,
 Verheft ons boven 't stof , en doet , bij 't gruwzaamst lijden ,
 Ons in de toekomst , door een' God gestaafd , verblijden .

Ø Dierbre, dierbre Gaé! schoon gjij me'een poos verliet,
 De sterke hand des doods verbrak ons huwelijk niet.
 De ware liefde is vonk van God, en zal beklijven.
 Gij zijt mijne Echtgenoote en zult het eeuwig blijven!
 Ik denk hier, zonder u, geen vordring, zelfs hoe kleen,
 Mijn aanzijn, mijn geluk, smolt met het uwe in één.
 Hoe magtloos is de tijd! we aanbidden, schoon gescheiden,
 Denzelfden Heiland, die zoo lang ons zaam wou leiden.
 Zijn liefde en wijsheid, door geen eindig brein omvat,
 Koos u een vroeger vreugd, koos mij mijn eenzaam pad;
 Maar, onuitsprekbre troost in al mijn smart en nooden!
 Hij is en blijft een Heer van levenden en dooden.
 Een zinnelijke schijn verblindt uw oog niet meer;
 Hij zinkt ook ras voor mij, en 'k vindt u eeuwig weer!

Ø Herfst! hoe diep mijn hart in uw genot kan deelen,
 Hoe zich door u mijn ziel op 't eenzaam veld voelt streelen!
 Gij lacht haar goelijk in uw zon door tranen aan,
 Gij haft haar' weemoed in uw halfomwolkte maan,
 Gij stemt haar tot gevoel in uw verheven donker,
 Gij staft haar uitzigt in uw helder stargeflonker.
 Uw wind verheft zich met mijn hart in harmonij,
 En ruischt mij ongemerkt in zoete mijmerij.
 Nu breekt op eens de maan door zwarte wolken henen.
 Het donker Eikenwoud wordt door een' straal beschenen.
 Een heer van schaduwen en lichten in het rond
 Zinkt van het hoog geboomte, en huppelt langs den grond.
 't Spreekt alles tot mijn hart, 't wordt alles om mij leven.
 Ik zie de schimmen van mijn Dierbren om mij zweven.
 Ik hoor hen in de beek, die aan mijn zijde bruist,
 't Is of hun lieve stem nog in mijne ooren zuist,
 Ik voel mij aan mij zelv', en aan den tijd ontlogen.
 Ik droom mij zalig in de jaren, die vervlogen.

Daar

Daar brult de Orkaan, en heft mij boven aarde en lot.
 't Zwindt alles om mij heen — ik zie, ik voel slechts God!
 Een smachtend voorgevoel geest me aan mij zelven weder,
 En nooit gesmaakte rust daalt in mijn' boezem neder.

Ø Gij, die al wat is, en was, te voorschijn riept,
 De hemelbollen, en de jaargetijden schiept!
 Ik poog, in 't stof geknield, mij tot U opteheffen,
 Maar voel een siddering den grond mijns wezens treffen!
 Ondenk- Onzigtbare, welk een beeld mijn ziel zich vormt,
 En toch te kennen in den graspriet en den worm!
 Uw Grootheid stormt mij neér, uw Goedheid komt mij laven;
 Ik voel uw Liefde, en juich tot U op 't stof der graven! —
 De Lente, Zomer, Herfst en Winter gaan voorbij.
 Mijn aanzijn vliegt daarheen met ieder Jaargetijd,
 Wij snellen naar den dood bij elk genot van 't leven.
 Gij blijft dezelfde, door geen tijd of ruimte omgeven!
 Een eeuwig heden schraagt uw grenzenloos Gebied;
 't Verandert alles, Gij alleen verandert niet!

Steun, Rustpunt van den worm en van de hemelbogen,
 De zandkorl en de zon drijft op uw Alvermogen!
 De Herfst strooijt, als de dood, zijn' roof voor mijne schreën,
 Natuur drijve, afgemat, daar als een nevel heen,
 Wat eens uw Wijsheid en uw Liefde riep tot leven,
 Zal nooit uwe Almagt aan het Niet te rugge geven!
 Het kleinste zaadje rust beveiligd, in den grond,
 Het tengre gras verduurt den stijf bevrozen klont,
 Het knopjen aan 't geboomt', van werend lijm omgeven,
 Of zorgelijk ingehuld, blijft aan de takken leven.
 Het snerpend Noorden voer' zijn ijs en hagel aan,
 Het blijft zijn woede, blijft zijne almágt wederstaan. —

On-

Oneindige ! in uw hand is mier en Engel veilig !
Maar Gij, Gij, Eeuwige ! zijt vlekkeloos en heilig —
Al wat de reine Wet weerstaat van uw Gebied,
Ontzinkt uw Schepping, en bereikt zijn grootheid niet.
Ach, God ! de Mensch alleen, uw beeldtenis op aarde,
Verwoest zijn' aanleg, en miskent zijn hoogste waarde.
Hij dekt, verloren voor zijn grootheid en uw' lof,
Een eeuwig uitzigt met een hand vol nietig stof!
Daar kwam uw Liefde, die geen Seraf door kan denken,
Hem meer dan hij verloor in Jezus wederſchenken.
Uw Wet bleef heilig, ongeschonden uw Geboōn,
Maar, hier bezwijkt mijn geest, het kostte U uwen Zoon !
Bedwelming! grijpt mij aan, en 'n mijn niet verloren,
Aanbid ik in het stof, en juich met de Englenkoren !
O Vader ! Vader ! in dien dierbren Zoon alleen
Worde ik weér harmonij met alles om mij heén.
Mij bloeit uw Schepping weér met nooitgekenden zegen ;
Mij lacht elk jaargetij' met nieuwe wellust tegen ;
Ik zie in elken Herfst mij zoete rust bereid,
In elke Lente 't beeld van mijne onsterfelijkheid.
Mijn late Herfst moog vrij den doodschen winter naadren,
Mijn bloed blijft vrolijk vlien door mijn verstijvendeaadren ;
Ik weet, wat mij ontzinke, of voor mijn oog verkwijsn',
Na korten Winter zal het eeuwig Lente zijn.

G E Z I G T.

Ik zat aan 't eenzaam strand,
Op 't hellend oeverzand;
De Zee floeg, afgestreën,
Luidbruisend om mij heen,
Of brak haar golfgeklots,
Schordondrend, op een rots,
En wentelde ongestoord
Op nieuw haar baren voort.
Verloren in mij zelv',
Gedekt door 't stargewelf,
Verzonk ik in mijn niet,
Bij 't eindeloos verschiet.
Daar zag op eens mijn oog
Den Dood. Hij spant zijn' boog,
Ik zie zijn scherpe schicht
Op mijne borst gerigt,
En hemel, aarde en meer
Slonk als een nevel neér.

Nu rees de stille wijk
Van 't eenzaam Doodenrijk,
Waar alles duisternis
En ordeloosheid is;
Waar nooit een lichtstraal schijnt,
En Vorst en Slaaf verdwijnt.
Ik staar, vol doodschen schrik,
En op het oogenblik

Rijst

G E Z I G T.

Rijst voor mijn siddrevd oog
 't Ontzettendst beeld omhoog !
 't Verliest zich in 't verschiet.
 Mijn oog omvat het niet.
 Het hoofd boort door de wolk,
 De voet door 's afgronds kolk,
 En in de onmeetbre hand
 Drijft hemel, zee en land.
 In 't grenzenloos gebied,
 Dat eind' noch aanvang ziet,
 Staan voor zijn' ijzren troon
 Al de eeuwen, die ontvlođn,
 En die de toekomst beidt,
 Als tegenwoordigheid.
 De tijd stort daar in neér
 Als druppels in het meer,
 Maar wat ontsla of wijk',
 't Blijft heden in zijn Rijk ! —

Ik staar .... een donkre nacht
 Verzweigt mijn denkenskracht.
 Ik vraag, van schrik vereeld:
 „ Wie zijt gij, vreeslijk Beeld ? ”
 En 't ruischt met majestieit:
 „ 'k Ben, Stervling, de Eeuwigheid ! ”
 Mijn jongste kracht bezwijkt,
 'k Voel, dat mijn geest me ontwijkt.
 Daar grijpt me op eens een hand ....
 Mijn vlotte ziel houdt stand.
 Een moed, die alles tart,
 Dauwt zielrust in mijn hart.
 Ik staar mijn' Redder aan,
 Ik zie Hem voor mij staan.
 'k Ril voor zijn majestieit,
 En gloei van teederheid.

Ken

Een godlijc koestrend licht
 Stroomt van zijn aangezigt.
 De Dood kniet voor Hem neér,
 Erkent Hem voor zijn' Heer,
 Zijn pijl ligt daar vergruisd,
 De boog ontzinkt zijn vuist. —
 Een licht, de zon gelijk,
 Doorglanst het Doodenrijk.
 De wind doorwoel' zijn' grond,
 En leven ruischt in 't rond. —
 De onzaglijke Eeuwigheid
 Wordt stille majesteit.
 Zij schraagt zijn' glorietroon,
 En vliegt op zijn geboon.
 Haar vreeselijk gelaat
 Weert, op zijn' wenk, het kwaad,
 Maar deelt aan 't kleinste goed,
 Waar 't naauwlijks voorwaarts spoedt,
 Bij stillen zienvreeë,
 Jets van haar wezen mee.
 Het boort, onmorkbaar kleen,
 Door wentlende eeuwen heen,
 Wordt telkens meer gesterkt,
 Vermeerdert zich ongemerkt,
 Wordt door al de Aarde erkend,
 En zegepraalt in 't end'.
 Nu blinkt in 't grootsch verschiet
 Zijn onbepaald Gebied,
 En deugd en zaligheid
 Zijn door 't Heelal verspreid.
 Terwijl mijn oog nog staart,
 De vreugd nog om mij waart,
 Mijn hart nog klopt voor Hem,
 Hoor ik dees hemelstem:
 „ Knielt, Menschdom! voor uw' Heer,
 „ Knielt voor uw' Redder neér!

„ Ge

„ Ge ontzonkt aan 't Hoogste-goed,
 „ Hij kocht u voor zijn bloed,
 „ Schiep uit de zonde deugd,
 „ Uit lijden hemelvreugd,
 „ En schooner, dan weleer,
 „ Gaf Hij aan God u weer! ”

Reeds kniel ik in het stof,
 Reeds juich ik in zijn' lof,
 Daar klinkt op eens een Koor
 Geheel de schepping door:
 „ Eer, heerlijkheid en magt
 „ Zij Jezus toegebragt!
 „ Zijn schepter heersche alom!
 „ De Aarde is Gods Heiligdom.”

Verteederd en verrukt,
 Door niets ter neergedrukt,
 Zweefde, onder stil genot,
 Mijn ziel op 't lied tot God.
 Reeds juich ik in mijn vlugt,
 Reeds aêm ik hemellucht,
 Toen ijlings om mij heen
 Het grootsch Gezigt verdween! —
 Ik zat weér aan het strand
 Op 't eenzaam oeverzand;
 Maar heerlijk zonk in 't Meer
 De matte Zon ter neér.
 Ik keerde van de zee
 Vol nooitgekende vrees.
 'k Volbragt met moed mijn' loop,
 Het hart vol zoete hoop.
 Ik staarde in elken nood
 Met zielerust op den dood,
 En de eeuwigheid voortaan
 Joeg mij geen fiddring aan;
 Maar 't Evangelieblad
 Bleef hier mijn grootste schat!

S P R A A K

SPRAAK EN SCHRIFT.

—♦♦♦—

Wie prijst u , wonder Spraak ! naar wensch ?
Wat Engel zal zijn harp mij tot uw' lofzang leenen ?
Verheven voorregt van den mensch !
Onzigtbaar Troetelkind zijns adems om ons henen !
Die 't overladen hart bevrijdt
Van onder zijn gevoel te stikken ,
De droeve ziel door 't oor verblijdt ,
En met het toonend Lied der Eeuwen kunt verkwikken .

Ø Gij , die hart en tong verbond !
Wie zou in deze gift uwe Almacht niet bemerken ?
Het ligste luchasje van den mond
Draagt wat ik denk en voel op zijne vlindervlerken.
Daar stroomt 't onsterfelijk gezang ,
En voor zijn licht verdwijnt het duister.
De Godheid spreekt , en eeuwen lang
Verheugt zich 't Menschdom in den weerglans van dien luister .

Maar ach ! hoe heerlijk , vroeg of spaë
Zinkt Volk bij Volk daarheen , en met hun uw vermogen .
Lang baauwt ge in de overlevring na ,
Maar zwijgt in 't einde , en zijt vervlogen .
Wie geeft dien adem duurzaamheid ,
En maakt , dat hem geen tijd verover ' ,
En vat den klank , alsoen verspreid ,
En reikt aan de Eeuwigheid voor 't Nageflacht hem over ?

B

Ø Wan-

o Wonder, nooit naar eisch geschat !
 Met luttel vochts en zwanenschachten
     Prent zich 't onstoffelijke op een blad,
 Ontvangt 't geluid gestalte, en ligchaam mijn gedachten !
     Het weggevloogne wordt geboeid,
     De klank beveiligd voor 't verdwijnen,
     En 't hart, dat voor de waarheid gloeit,
 Ziet met het ligchaams oog de waarheid helder schijnen !

    Ik denk, en wat mijn ziel besluit,
     Wat ze in 't geheimst gevoel omvadem',
     Stort ze in de ziel eens andren uit,
 Schoon ze aan de Zuidpool leve, ik aan de Noordpool adem.
     Door afstand, tijd noch dood gestoord,
     Vereeuwigen zich mijn gedachten.
     Het Voorgeslacht spreekt vreedzaam voort,
 En ik spreek op mijn beurt tot late Nagedachten.

    Waar zijt gij, Eedlen ! die den lof
     Uws Gods de wereld door deed klinken ?
     Waar zijt gij ? Zwijgt gij in het stof ?
 Moest met uw harp en luit de laatste nagalm zinken ?
     Gij, die d'Onzigtbare zongt, en wat Hij sprak weleer
     Ons toekomde uit verschoven tijden,
     Hoort U ons luistrend oor niet meer ?
 Mag 't hart niet meer in 't licht uws Ochtends zich verblijden ?

    o Hiob, Moses, Jesse's Zoon !
 Door wie we onze afkomst en den Raad der Godheid weten,
     Zou reine menschheid ooit uw' zuivren hemeltoon
 Voor 't wulpische beusien van een Grieksche Lier vergeten ?
     Gij aëmt ons uit het Vaderland
     Nog de onschuld toe, die 't hart kan streeken,
     Daar hooren we op het vreeuwe strand
     De Lioden onzer jeugd nog kwelen.

Nog

Nog zweeft vol stille majestelt
 In uwe oorspronkelijke toonen
 Een heilige stem uit de Eeuwigheid,
Als 't zuiken van den wind, waarin Gods Geest wil wonen.
 Nog blinkt uw schrift van d'uchtendgloed
 Der Schepping en van Edens zegen,
 En uit de waatren van den Vloed
Toont ons het morgenlied der eerste Wereld tegen.

Wij wandlen nog in 't Paradijs,
 En zien den boom des levens bloeijen,
 Hoe ras ons 't hart van weedom ijz'
Waar ons het vlammand zwaard des Cherubs aan komt gloeijen,
 Gij leidt ons door de Woestenij
 Maar doet het hart aan Kanan hangen,
 En Hij, die grooter was dan Gij,
Het Beeld van God op aard', geeft éénheid aan uw zangen.

δ Roos van 's Aardrijks dageraad,
 Altijd door hemeldauw bepereld,
Wie 't zonnevuur niet schroeit, de storm niet nederlaat,
 Sieraad der eerste en laatste wereld !
 Gij lacht ons hart verkwickend aan,
 Hoe diep in rouw ter neér gezegen,
 En nog, nog wafent uit uw blaën
 Ons levenslucht uit Eden tegen !

Gij, Woord van God ! door de eeuwen heen
 De bron van deugd en kennis tevens,
 De trooster onder 't bangst geween,
 En in den dood de keen des levéns !
Uw eerste liefdeklank, aan 't Paradijs ontvloón,
Vermeerdert zich gestaeg, en toont door 's Werelds dreven,
 Verliest zich in 't gezang der Englen voor Gods troon,
 En lost zich op in eeuwig leven.

O Heilige Schimmen, aan wat oord
 Uit u de hemelstem mogt toonen!
 En Gij, Gij vleeschgeworden Woord,
 In wien de volheid van de Godheid zelf kwam wonen!
 Weest 't eenig Licht voor mijnen voet,
 En blijft op 't veilig pad mij schoren;
 Aemt hemellicht in mijn gemoed
 En kwekt mij op voor Engelenkoren!

Zoo trede ik, leunende op den staf
 Der heiligste beloftenisen,
 Getroost, blijmoedig naar mijn graf
 Op 't woord eens Gods, dat nooit kan missen.
 Wat nacht mij vaak uw' glans onttroog,
 En mij in 't nietig stof uw heerlijkheid ontroofde,
 Triomf! eens ziet mijn juichend oog,
 Wat hier 't behoestig hart geloofde!

DE
M E N S C H H E I D ,
NA HET BESCHOUWEN VAN DE ECCE HOMO *
DOOR
G U I D O R E N I .

Wat is dat godijke in mijn harte,
Dat mij tot zelfvolmaking dringt,
Mijn' adel boeit aan vreugd noch smarte
En leders ziel tot eerbied dwingt?
Dat, boven tijd en lot verheven,
Naar 't onbereikbre voort blijft streven
En in die aandrifft nooit verkoelt?
Dat zorgloos op het stof van graven,
Zich aan de onsterfelijkheid blijft laven,
En de eeuwigheid hier voorgevoelt?

¶ Menschheid, straal des beetren levens
'k Herken u aan uw' heilgen gloed!
¶ Gij, mijn roem en uitzigt tevens,
Die mij dit aanzijn torschen doet!
De grijsheid moog' mijn kracht bedwingen,
Ik zal met jeugdig vuur u zingen,
Uw aanblik heft mij boven 't stof.
Ge ontgloet mijna borst, bezielt mijna snaren,
Daar zinkt op eens de last der jaren,
En uit mijna speeltuig klinkt uw lof!

Gij

* Christus met de doornenkroon.

DE MENSCHHEID.

Gij altijd groot door eigen waarde,
 Wat eeuw u zag, wat land u droeg,
 Alom het schoonst sieraad der aarde,
 Zijt altijd aan u zelf genoeg.
 Wat Diadeem kan u versieren?
 Gij smacht naar schitterende eerlaauwrieren,
 Noch vindt in goud of praal uw' loon.
 Nooit oogst gij finaad of eerbetooning
 Van Hofpaleis of schaamle woning
 Maar leent uw' glans aan hut en treon.

Zoo blinkt de Zon met eigen glansen
 Als zij ons wereldrond beschijnt.
 Naauw straalt zij van de hemeltransen
 Of maan en starrenheer verdwijnt.
 Maar zinkt zij in de westerkimmen,
 De stille maan begint te glimmen
 Van 't lieflijk licht, dat ze op haar schoot.
 Zij smoge aan andre beemlen pralen,
 Maar in den weerglans van haar stralen,
 Juicht nog een halve wereldkloot.

Ik poog uw' adel op te sporen
 Langs de afgedreven eeuwenbaan,
 Daar ruischt Gods levenswind me in de ooren,
 En Paradijslucht wappert me aan.
 Eén vlekloos Beeld houdt me opgetogen;
 Maar tranen bigglen uit mijne oogen,
 Waar heimwee mij het harte krenkt....
 Dan, schoon van 't heilig Land verdreven,
 Voel ik de kiem nog in mij leven,
 Die Englen aan den hemel schenkt.

Ja,

Ja , dauwt op mij uw stille zegen ,
 Dan schittren starren in mijn nacht ,
 Dan juich ik 't gruwzaamst noodlot tegen ,
 En voel met u mij Gods Gevlucht !
 Schoon ik , in duisternis verscholen ,
 Op rots en steenklip om moest dolen ,
 Met u blijft mij mijn grootheid bij .
 Zoo bloeft , voor 't sterflijk oog verborgen ,
 Aan eenen milden Lentemorgen
 De Bergroos in een woestenij .

Schoon in een ligchaam , zwak en teeder ,
 Waart gij Gods heerlijk beeld weleer .
 Gij daalde uit beetre wereld neder ,
 En keert tot beetre wereld weer .
 Gevormd , maar niet door de Aard' te omperken ,
 Schudt ge eens het stof van uwe vlerken ,
 En snelt , gerijpt voor hooger stand ,
 Als de Adlaar , die , om hoog geheven ,
 Der Alpen toppen weg ziet zweven ,
 Klapwiekend naar uw Vaderland .

Op 's Werelds troon , en in een kluister ,
 Wordt Menschheid om haar zelf geëerd .
 Zie , zie den Mensch in al zijn luister ,
 In Jezus , op het diepst verneerd .
 Zie hem die kroon van doornen dragen ,
 De rug doorploegd van geeselslagen ,
 Een honend spotkleed om de leen —
 Geen enkel voordeel biedt hem de aarde ,
 En waar , waar blonk ooit menschenwaarde
 Zoo éénig , en zoo groot met één ?

DE MENSCHHEID.

Hoe vaak onthief uw kunstvermogen,
 O Guido Reni t' mij aan 't stof,
 Als in uw godlijk Beeld mijne oogen
     De zegepraal der Menschheid trof!
 Ik zag de zielrust om hem zweven,
 Dat hemelsch oog tot God geheven,
     Dat bloed, dien stil geweenden traan;
 Daar knielde voor dien Man van smarte
     Op eens mijn diepbewogen harte,
     En bad den groten Lijder aan!

Hoe zinkt hier al de glans der wereld,
     Haar godenpraal en eerbewijs,
 Haar schoonste kroon, hoe rijk bepereld,
     Voor deze doornenkroon in prijs!
 'k Vergeet een' trotschen Alexander,
     Waar hij zijn' schrikbren oorlogsstander
         Aan Indus verre boorden plant,
     Om mij met eerbied en verrukken
         Voor weerekoze Deugd te bukken,
         Omringd van onspoed, hoon, en schand.

O Vlekloos Beeld der Godheid weder!
     Wie kent, wie stamert uw waardij?
 'k Zink in mijn niet voor u ter neder,
     En Englen zwijmen nevens mij!
     Wat kan een nietige Aarde u geven,
     U, eindloos boyen haar verheven,
         Of u een troon of kruis verbeidt?
     Alom bezield Gods wil uw pogen,
     En Serafs, aan zich zelf ontlogen,
         Aanbidden uw gehoorzaamheid!

O Mensch-

6 Menschheid in de skervelingen,
 Hoe diep zijt gij in 't stof verneerd!
 Hoe zaagt gij u de kroon ontwringen,
 Door zinlijkheid als laaf beheerd!
 De Parel, eindeloos van waarde,
 Verzonk in 't nietig flik der aarde,
 En fierde eenmaal den hemel niet;
 Terwijl de schelp werd aangebeden,
 Die, eerlang door den dood vertreden,
 Een handvol stofs flechts overliet.

Juich, Stervling! uw' Hersteller tegen,
 Zijn zege werd uw zegepraal,
 Zijn deugd herschiep uw' vloek in zegen,
 En werd uw heerlijkst Ideaal,
 Daar slonk op eens uw lage kluister —
 Ontgloeï op nieuw in zijnen luister,
 En schooner rijst gij dan weleer,
 Wat kan voortaan uw' moed vergrooten?
 Het grootsch verschiet voor u ontfloten
 Beperkt geen tijd of wereld meer!

Ja, heilige duisternissen rusten
 Nog op de toekomst, die u beidt.
 Een digte wolk omhult de kusten
 Van 't grondloos meer der eeuwigheid.
 Maar zie, en eerbied doe u beven!
 De Menschheid tot Gods Troon verheven,
 Daar ze in uw Hoofd en Heer reeds zit...
 Wat kunt, wat durft gij niet verwachten? —
 Hier zwijmen woorden en gedachten....
 Staar, juich, val neder, en aanbid?

A A N

E E N E

B E E K.

Beminlijk Beekje, dat voor dezen
De zoetste vreugd mijns levens zaagt,
Als ik de bloempjes zat te lezen,
Die uw welriekende oever draagt,
En dan, bij 't stil, weemoedig staren
Op 't kabullen van uw helder nat,
Mijzelven met uw kleine baren
In de eindloosheid verloren had.

Hoe wierp ik op uw oppervlakte
Dan menig bloempje, stille Beek!
En zag hoe kring op kring zich pakte,
En, grooter steeds, mijn oog ontweek.
Ach! jaren drongen jaren henen,
En altijd groent uw oevergras.
Thans zit ik aan uw' rand te weenen,
Waar eens mijn jeugd zoo zallig was.

Gij stuwt met murmelend geklater
Nog steug uw effen golfjes voort,
En 't bloempje spiegelt zich in 't water,
Dat uwen groenen rand omboort.

De

De tijd vloog blijder heen of droever,
 Gij volgde uw' loop en naamt geen keer.
 Ik zat als jongling aan uw' oever,
 Ik zit er thans als Grijsaard weer.

6 Droom des levens ! vroeg of spade
 Neemt vreeslijk uw begoochling af!
 Ik juichte in de armen van een Gade,
 Ik treurde hooploos op haar graf!
 Nu dool ik langs uw' oever henen,
 En droom 't voorleden, dat nog vleit.
 'k Ontwaak — en alles is verdwenen,
 En 'k fidder in mijne eenzaamheid.

Vol zielrust, maar weemoedig tevens,
 Volg ik uw rolling na en ween;
 En al de vreugd en smart mijns levens
 Vlien zachtjes met uw golfjes heen.
 Niet lang meer zal ik op u staren,
 Ras heeft mijn oog hier uitgeschreid.
 Men plengt geen traan, men telt geen baren,
 Op d'Oceaan der eeuwigheid.

Zoo dan nog steeds door de eigen oorden
 Uw lieftijk murmlend water stroom',
 En soms een Jongling aan uw boorden
 Het zoet ontwerp zijns levens droom',
 6 Ruisch hem dan ook zacht in 't harte,
 Opdat hij wijsheid van u leer:
 Uw leven vliegt bij vreugd en smarte
 "Onmerkbaar heen, en keert niet weer!"

*

DE

D E

T W E E G E N I U S S E N .

Twee Geniusen, eens tot zekre taak gekoren,
Ontmoetten zich, waar Zin- en Geestenrijk zich scheidt.
Zij staarden lang zich aan, in diep gepeins verloren,
Dees, met een hoogen ernst, die, met afkeerigheid.
Een bange stilte scheen op eens Natuur te omzweven.
In 't eind' vraagt de eerste, wyl een traan zijn oog ontvloed:
„ Wie zijt gij ? ” 't Antwoord is: „ Het Leven.”
„ En gij ? ” vraagt de andre. — „ Ik ben de Dood.”
Het Leven fiddert en hervat: „ Onzalig Wezen !
„ Gij zijt mijn vijand en de vijand van al de aard”.
„ Niets heeft ons doel gemeens. Uw blik doet ieder vreezen,
„ Daar mijn verschijning elk de zoetste blijdschap baart.” —
„ Ach ! (zegt de Dood en zucht) hoe dwaas beslissen menschen !
„ Wat roove ik ? bange zorg en eindelozen nood.
„ Hoe spoedig zou de mensch het aanzijn hier verwenschen,
„ Zoo ik ter juister uur geen beter hem ontstoot ?
„ Dat elk mij vrij misken”, dat allen voor mij beven,
„ In 't offer van mij zelv' vind ik getroost mijne eer.
„ Ik schenk, ondanks hem zelv', den mensch het ware leven,
„ En aan het eind' mijns werks ben ik alleen niet meer ! ”
Het Leven staart hem aan met medelijdende oogen;
Het breikt zijne armen uit, omhelst hem teér, en schreit:
„ Grootmoedig Redder ! ” ... Maar, reeds is de Dood vervlogen.
Hij gaf het Leven met zijn' kus aan de eeuwigheid.

VER-

VERLICHTING.

Verlichting, hoogsel van het leven,
Vonk van het Goddelijk Verstand,
U, eerste flikkring uit de dreven
Van 't onbeneveld Vaderland !
U zing ik, starende op uw' luister,
Waar uit een' nacht vol aaklig duister
Nog dwaling en vooroordeel stormt.
U, die den blik van stervelingen
Door tombe en grafzerk heën doet dringen.
En in den mensch de menschheid vormt.

Van hier, Ontaarde ! die vermetel
Uw toorts aan 't licht der Helle ontsteekt,
En, d' Aardbol bocijende aan uw' zetel,
't Gezag van deugd en wet verbreekt ;
Die hier de goddelijke Reden
In dienst der Zinlijkhed doet treden,
Den wehust vormt tot Hoogste - goed,
En, om zijn laatste teug te smaken,
De vonk, die d' Engel kon volmaken,
Ons aan het Dier ontwijken doet,

Uw valsche glans verblindt slechts de oogen,
Als dwaallicht uit moeras en meer.
Wij juichen, door den schijn bedrogen,
En storten in een' afgrond neér.

Uw

VERLICHTING.

Uw Vrijheid , naauw ten troon gezeten ,
 Verbreekt alleen der dristen keten ,
 En roof- en moord-zucht teistren de Aard' ;
 En , onder 't strafloos woën dier togten ,
 Ontaarden menschen in gedrochten ,
 Het beeld huns heischen Scheppers waard' !

Van zucht naar valsche grootheid dronken ,
 Maar diep gevoelloos voor de schand' ,
 Is 't Measchdom ras zich zelv' ontsonken ,
 En rijp voor eenen Dwingeland .
 Hij rijst , door uwe toorts omschenen ;
 Veracht het menschdom om zich henen ,
 En vest op hunne schand 't bewind ;
 Verfinaadt hunne achtung , eischt hun vreezen ,
 En sliert de borst , ten slaaf verwezen ,
 Met ordensband en ecerlint .

Daar vliegt de Dood met al de ellende ,
 Die de aarde ooit zag , Europa door .
 Verwoesting volgt de heische bende ,
 Ontzetting treedt haar vânen voor .
 De menschen zijn hem slechts getallen ,
 Hij ziet ze bij miljoenen vallen ,
 En hoonlacht in 't versteend gemoed .
 Hij rukt het kroost van 't moederharte ,
 Bespot haar tranen , doemt haar smarte ,
 En woeckert met het dierbaar bloed .

De Godsdienst derft zijn laatste waarde ,
 Tot ijdel goochelspel verneerd .
 Het Monster wordt als God der Aarde
 Meer dan de ware God vereerd .

Zijn

VERLICHTING.

31

Zijn wil vervangt het stom geweten,
Verbanning, muichelmoord en keten
Verdelgen wat zijn' wens weerstaat.
En wee het hart, dat vrij durft denken,
Zoo ooit een enkle zijner wenken
't Gevoel der menschheid nog verdaadt!

Dat vreeslijk lot, zoo vast geklonken
Aan steeds vermeerdeerde schand',
Was 't uwe, aan naam en taal ontzonken,
Reeds half vernietigd, Nederland!
Met gallisch pestvuur in uwe adren,
Verloren voor de deugd der Vadren,
En eerloos op hun heilig graf,
Stond gij een' grond, zoo duur verkregen,
Nog grootsch op Tromp en Ruiters zegen,
Een' Corficaanschen Bastaard af!

Van hier, Ontaarde! die de Kunsten
En Wetenschappen diep verneert,
En haar, geboeid aan lage gunsten,
In schaauw van troonen beedlen leert.
Die de Ondeugd 't mom der Deugd kunt leenen,
't Geluk en 't Misdrijf durft vereenen,
En 't schaamteloos als verdienste vleit,
En om de afzigtelijke leden
Den gordel der Bevalligheden
Met eerelooze handen spreidt.

Neen, U, U, Eedle! wil ik zingen,
Die 't hart aan God en Deugd verbindt,
En nooit door valsche schitteringen
Het oog des stervelings verblindt;

Die

VERLICHTING.

Die hem op 't moeilijk pad van 't leven
 Uw lieftijk schijnsel voor doet zweeven
     En bij 't gemis des dags vertroost. —
 Zoo lonkt de Maan op stille wegen
 Bij zomernacht den Pelgrim tegen,
     Tot dat de dag in 't Oosten bloost.

Geen kwisting kenschetst uwe stralen,
 Gij leent slechts wat de nood gebiedt,
 Maar toont, waar wij in 't stof nog dwalen,
     Gestaëg een helderer verschiet.
 Gij doet op 't hoofd geen glanskroon blinken,
 Maar hoedt den matten voet voor zinken,
     En straalt tot in het harte door,
 En weerkaatst zacht uit onzen handel,
 En staart uw prijs in onzen wandel
     Op 't Godeheiligd hemelspoor.

Der Deugd, hoe nedrig hier verscholen,
 Glanst op haar pad uw schijnsel aan,
 En waar verdienste ook om moog' dolen,
     Gij flikkert op haar stille baan.
 Maar 't Misdrif dekt een gruwzaam duister,
 Geen troon of scepter leent het luister,
     Of zoo ge een' straal om 't monster spreidt,
 Verkeert zijn glans in bliksemischichten,
 Die vreeslijk 't eerloos hart verlichten
     Bij 't voorgevoel der Eeuwigheid.

Met u is 't valsche schoon vervlogen,
 Daar de Ondeugd hare paën meê tooit,
 En de Afgrond toont zich aan onze oogen,
     Hoe digt met rozen overstrooid.

Cij

Gij voert temet door wildernissen,
 Maar doet ons 't regte pad niet missen,
 Gebakend door uw zekre hand,
 En op de hobbeligste wegen
 Lacht ons het doel des doortogts tegen,
 Blaauwtt aan de kim het Vaderland.

Gij adelt door de Wetenschappen
 En Kunsten onze levensbaan.
 Wij treden moedig langs haar trappen
 Een hoogerē bestemming aan.
 Wat ijdele trots zich moog' vermeten,
 Uw glorie zetelt in 't geweten;
 Gij kent geen grootheid zonder deugd.
 Uwe eerkroon zij hier min bepereld,
 Zij schittert voor een eedler wereld,
 En 't voorgevoel schenkt hemelvreugd.

Gij deelt der Maatschappij uw' zegen,
 En heiligeit aan 't Huwlijk mee.
 Daar lacht het huislijk heil ons tegen
 In ongestoorden zielenvree.
 Daar wordt de deugd met reine handen
 In 't schuldboos hart der liefdepanden
 Met moederlijke zorg geplant.
 Daar wordt de Vrijheid aangebeden,
 En bloeft door Godsdienst en door Zeden,
 Als eens in 't oude Nederland.

Da Zege moog' Verwinnaars fierer
 Met eertropheēn en lauwerkroon,
 Waar menschenbloed druipt van lauwerieren,
 Ziet gij Verdelgers in die Goēn.

Hun

C

VERLICHTING.

Hun roem, besproeid met moedertranen,
Doet de eerzon van de menschheid tanen,
Wordt van der Volkren vloek verzeld.
Hij slechts, die God hier evenaarde,
En 't meest geluk verspreidde op aarde,
Is bij uw licht de ware Held.

Gij derft die ijdele fikkeringen,
Wier wijseling het oog misleidt,
Maar leert ons naar die wijsheid dingen,
Die zeker ons ten doel geleidt.
Een Volk, hoe trotsch zijn naam moog klinken,
Moog, zonder u, door kunstroem blinken,
Het leent alleen zijn dwaling glans;
Terwijl een horde van Barbaren,
Door op uw eerste vonk te staren,
Gods Naam leest aan den hemeltrans.

Getuigt het, Horebs dorre kruinen,
In 's werelds vroegen uchtendstond!
Wat licht blonk van uw barre duinen,
Wat stem klonk eenzaam langs uw' grond?
Heel 't aardrijk moog' voor Afgoön knielen,
En Zon en Starrenheer bezien,
En huwen aan hun loop zijn' lot;
Hoe schoon aan uwen reinen hemel
Het flikkrend Starrenheer ook wemel',
Uw Woestijnier aanbidt slechts God!

Uw roem zij de eeuwen doorgeblonken,
Athene! en blijve u stoorloos bij,
Ik zie u in een' nacht verzonken
Van ontucht en afgoderij.

Uw

Uw wijsheid moge in Idealen
 De Zinlijkheid als Deugd doen pralen,
 En toovren in haar laag gebied;
 Zij heelt geen menschelijke nooden,
 En kent, bij duizend, duizend Goden,
 Den eenen waren God toch niet!

Verlichting! adem Gods in menschen,
 Waar op den aardkloot ooit verspreid!
 Ge ontrukt de grens aan onze wenschen,
 En 't schoon verschiet wordt eeuwigheid.
 Te groot voor 't brein van stervelingen,
 Verraadt uw oorsprong hooger kringen,
 Een meer dan menschelijken geest.
 Uw eerste flikkring, waar ze ook beidde,
 En 't Menschdom tot zijn Schepper leidde,
 Is Openbaring Gods geweest.

Zij daagde als schemering in 't Oosten,
 Die 't oog nog lang door nevels zag,
 En kwam van daar de menschheid troosten,
 Bij 't uitzigt op een schooner dag.
 Zij rees gestaag met heller luister,
 Verdreef van lieverleë het duister,
 Dat steeds naar onzen nood verdween;
 Tot dat het licht bij stroomen daalde,
 En heel den aardkloot overstraalde,
 Toen Jezus in het vleesch verscheen.

Wat ooit hier menschelijk heil vermeerde,
 De Rede op nieuw beschonk met kracht,
 't Gebied der Zinlijkheid verneerde,
 Heeft Jezus Leer ons aangebragt.

Zij

VERLICHTING.

Zij deed het oog door 't voorhang dringen
 Dat de aarde scheidt van hooger kringen,
 En bond den tijd aan de eeuwigheid.
 Nu mogt de mensch door wetenschappen
 Naar hogere voltmaking stappen,
 Door meer dan aardschen roem gevleid.

Ging zij, misvormd, voor de aard verloren,
 Straks zonk der middeneeuwen nacht;
 Werd zij, gezuiverd, weer herboren,
 Met haar rees 't menschelijk Geslacht.
 Zij deed op nieuw de kennis bloeijen,
 En duizend éedle bronnen vloeijen;
 Daar zonk een heer van gruwlen neér.
 Haar invloed brak de flaafscche kluister,
 De Vrijheid blonk met nieuwe luister,
 En 't Menschdom vond zijn' adel weér.

De Volken, die aan haar zich wijzen,
 Herrijzen schooner dan weleer,
 En diep gezonken Maatschappijen
 Zien met haar d'ouden welvaart weér.
 Wat magt noch zegepraal vermogen,
 De beste wettēn vruchtloos pogen,
 Blijft ons haar heilrijke invloed biën.
 Zij vornt en schraagt den besten Koning,
 En gunt den Zaalgēn ter beloonding
 Het waar geluk zijns Volks te zien.

Waar ben ik? daalt voor sterfijke oogen
 De hemel op onze aarde neér? —
 'k Zie Koningen in 't stof gebogen
 Voor aller Vorsten Opperheer . . .

Eu-

Europa's schrikbre Geeselroede,
 Dé helsche Staarkunst derft haar hoede,
 En stort, vervloekt, in 't eerloos graf;
 En in der Vorsten Kabinetten
 Eerbiedigt Vorst en Volk de wetten,
 Die JEZUS aan de Wereld gaf!

Verheven Vorstentrits *! uw waarde
 Is voor mijn schaamle Lier te groot.
 Gods Englen zongen 't heil der aarde,
 Toen ge uw verbond voor JEZUS floot.
 Juicht, Volken! juicht uw heileeuw tegen!
 Slechts 't Evangelie schenkt den zegen,
 Zoo lang vergeefs op aard' verlangd.
 Juicht, Vorsten! Troonen mogen zinken,
 De Diadeem zal eeuwig blinken,
 Die ge eens uit JEZUS hand ontvangt.

¶ Godsdienst, die den mensch verengelt,
 En hem aan de eeuwigheid verwant,
 Die zin- en geestenwereld strengelt
 Door d' eigen' onverbreekbren band!
 Staaf, staaf aan aller hart uw waarde!
 Ach! zonder U een prooi der aarde,
 Bedwelmd door waan, misleid door schijn;
 Verheft ge ons boven stof en zianen,
 En leert ons hier de taak beginnen,
 Om eens aan God gelijk te zijn.

Uw licht beschijnt het eerlijk harte
 Op 's Werelds donkre kronkelpaen.
 Het geeft den Eedlen moed in smarte,
 En lacht hem bij het graf nog aan.

Het

* Oostenrijk, Pruisen en Rusland.

VERLICHTING.

Het schept den onspoed hier tot zegen,
 Een kalm geweten aemt ons tegen,
 En strooit nog rozen in den druk;
 En waar hier de armoë om moog' zwocgen,
 Zij eet haar broodkorst met genoegen,
 En ook de hut kent waar geluk !

Blijf, blijf de Noordstar in onze oogen
 Op onze togt naar 't Vaderland !
 Nooit is, door valschen schijn bedrogen,
 De kiel der hoop met u gestrand.
 Ons hart moog heller glans begeeren,
 Uw licht zal naar den nood vermeerden,
 Tot dat ons hooger taak verbeidt,
 Dan zal de schoonste dag ons blinken,
 De laaste wolk voor eeuwig zinken,
 En 't grootsch verschiet wordt zaligheid !

1816.

HER-

HERINNERRING.

Het avondroed gloeit aan de westerkimmen,
En weérkaatst op het woud en op de velden neér.
De stille maan begint te klimmen,
En spiegelt zich in 't effen meer.
Het aanschijn der natuur vertoont zich kalm en blijde.
Niets roert zich in de streek,
Dan 't zacht gemurmel aan mijn zijde
Der halfverlichte beek.

't Julcht al van vreugd bij 't zoet genot van 't leven,
Maar stil ontrolt mijn oog een bittere weemoedstraan.
Van eeuwige eenzaamheid omgeven,
Gaapt mij een doode schepping aan;
Of zoo, ondanks mij zely', 't gevoel me een poos verovert,
En mijne smart misleidt,
Het kort genot, dat mij betoovert,
Rust op vergetelheid.

Ik vind mij weer, en feller knaagt de smarte,
Nu door herinring aan mijn vorig heil gewet,
En pijnlijk klopt mij 't ledig harte,
Door eindelozen rouw verplet.
Een graf, waar eens mijn ziel, vol zoet genot, voor gruwde,
Geeft mij de hoop nu weer.
Al wat mij aan de schepping huwde
Zonk in zijn' nacht ter neér.

HERINNERING.

    6 Liefde, band, die zielen zamenstregelt,
 Haar met Natuur vereent en opvoert boven 't lot;
 Die ons de kleinste vreugd verengelt
 Door stil eenstemmig meegenot!
 De veldroos aan den wand, het bloempjen op de heide,
 Bién wellust sonder peil,
 En vreugd en smart versmelten beide
 Tot zalig huislijk heil.

Hoe yreedzaam rolt daar 't effen leven honen,
 Waar nooit het ééne hart dan in het andre sloeg!
 Het zij ze juichchen, 't zij ze weenen,
 Ze zijn altijd zich zelv' genoeg.
 Het schaars gekend genöt, dat hun dit aanzijn toelde,
 Verhoogt eenstemmigheid,
 En in de tranen hemelt weekde,
 Die liefde met hun schreit.

Verscheur dien band, en aarde en hemel zinken
 In 't vreeslijk niet terug, waaruit hen Liefde schiep.
 Geen Lente zal voor hem meer blinken,
 Dion 't lot tot eenzaam lijden riep.
 De lang verkropte traan, die in zijn oog nu perelt,
 Schreit een verlaten hart,
 En hecht zich aan een beetre wereld,
 Of stierf van zielesmart.

Nu wordt een graf en sombre kerkgewelven,
 Wat eens natuur hem was in haren zaalgen kring,
 Daar teert hij eenzaam op zich zelven
 Bij eeuwige herinnering.
 Geen droppel troost, hoe 't hart naar troost ook hijgend smachte,
 Komt hem dit aanzijn bién,
 Dan in de hemelsche gedachte
 Van spoedig wederzien.

6 Avond.

Ø Avondstond ! hoe doodsch me uw rust moog' wezen,
Toch hangt mijn gansche ziel nog aan uw zegening.

Hoe zacht aantreklyk was voordezen

Mij uwe lieve schemering !

De dag zonk in de kim met al zijn nood en zorgen

Mij onder stil genot,

En liefde spele een schoone morgen

Bij al den drang van 't lot.

Nog zie ik , daar we een bank van zoden deelen ,
Ons negentallig kroost , Ø Dierbare ! om ons heen.

In 't mollig gras met bloemen spelen ,

Of om een kusjen tot ons treën.

Geen ramp bragt nog hun vreugd , geen nood hun blijdschap hinder ,

Daar ligt hun smart genas ,

En vaak een tor of bonte vlinder

De wereld voor hun was.

Lang bleef 't geluk om onze woning zweven .

Nooit schreiden we om een kind , aan t' ouderhart ontrukt.

De rijpe vrucht van 't huwlijksleven

Heeft nog onze Ouderdom geplukt.

Geen vleijend uitzigt heeft ons ouderhart bedrogen ,

Geen bloesemknop misleid ,

En rolde een traan soms uit onze oogen ,

't Was die der dankbaarheid.

Ø Schaduwbeeld van eens zoo zaalge dagen !

Waar bleef 't oorspronkijke ? Ach ! het keert tot mij niet weer

Wat zou voortaan me in 't stof behagen ,

Zij , die 't bezieldde , leeft niet meer !

Natuur moge onbewolkt met al haar schoon me omringen ,

En bloeijen voor mijn treën ,

Ik dool , bij al haar zegeningen ,

In 'een woestijn alleen.

HERINNERRING.

Daar zie ik mat de zon in 't westen glimmen,
 Nog straalt ze flauw te rug op de afgelegde baan,
 En vriendlijk lacht mij van de kimmen
 De Dood, gelijk een Engel, aan.
 Hij wijst meewarig mij in 't lieflijk avondblozen
 Op nadrend wederzien.
 Daar draagt mijn eenzaam pad nog rozen,
 En zaalge tranen vlien.

Een hooger moed bezieldt op eens mijn schreden —
 Ras staat de laafste in 't stof — dan zinkt de scheidboom neér.
 'k Leef in de toekomst en 't voorleden,
 Mijn tegenwoordig is niet meer.
 Ik staar het finachtend aan, waar harten niet meer scheiden,
 Geen liefde op graven schreit;
 Daar blijft het schooner mij verbeiden,
 En is'er eeuwigheid.

o God! die hoop moog' nooit mijn ziel begeven,
 Zoo lang de stroom des tijds nog treurig voor mij ruist;
 Zij blijve als 't koeltjen mij omzweven,
 Dat eenzaam door dees Wilgen zuist.
 Dan strekt een blik op 't graf mijn diep verborgen smarte
 Nog vaak ter laafnisbron,
 En zachverteedrend straalt me in 't harte
 De zinkende avondzon.

IN

I N D E N

G R A F K E L D E R

T E N. G.

Waar ben ik ? - Is op eens de schepping mij ontvloden,
Of ben ik , levendig , reeds in 't verblijf der Dooden ?
Neen , 'k zie alom 't gewrocht der Kunst nog om mij heen.
De dwaasheid van den mensch spreekt nog uit wand en steen.
De Dood moog' , wat hij is , hier vreeslijk openbaren ,
De Hoogmoed meldt nog steeds , wat eens zijn titels waren .
Ik poog vergeefs mijn oog op al die pracht te slaan ,
Een kille huivering jaagt mij dit marmer aan .
Een stilte , als die des grafs , heerscht onder dees gewelven .
't Zwijgt alles om mij heen , ik hoor alleen mij zelven ,
En de Echo , die , verbaasd dat ze eens onledig zij ,
Mijn treën te rug kaatst door een lange zuilenrij .
O Dwaze trotschheid van vergangbre stervelingen !
Blijft nog uw valsche glans vermolmd gebeente omringen ?
Hier torscht de zerk een kroon , daar prijkt helmet en zwaard ;
Ginds is een mijter aan een Veldheersbaf gepaard ;
Maar al die ijdele praal van Voorgeslacht en Magen
Belet Verrotting niet aan 't magtloos lijk te knagen ,
En is haar taak verrigt , ach ! zelfs de vorm zinkt heen ,
En niets blijft ovrig dan een handvol stofs alleen !

Zie

Zie daar den mensch — en hij, hij durft een' God zich achten,
 En mengt eerlang zijne asch met de asch van Voorgeslachten !
 Vergankelijkheid, hoe zinkt ge als lood hier op mij neér !
 Ik denk, ik voel mij naauw, of kwijn en ben niet meer.
 Door Tijd en Eeuwigheid hier beurtlings aangegrepen,
 Is 't of mij 't hart ontzinkt, de borst wordt toegenepen.
 Mijn gansche ziel, die naauw 't gevoel meer weerstand biedt,
 Beeft op 't gezigt van zoo veel grootheid, zoo veel niet,
 En waant in 't stof, verspreid door al de sombre bogen,
 De reuk te rieken van al de eeuwen, die vervlogen.
 Te klein voor 't grootsch gevoel, verzinkt haar denkenskracht.
 Het schemert voor haar oog, 't wordt om haar donkre nacht,
 Zij ziet, zij hoort niet meer — haar aanzijn zwijmt daar henen.
 Zij grijpt zich vast aan God, of ware in 't niet verdwenen !
 Oneindige ! Gij, Steun en Houvast van 't Hoojal !
 Gij zijt, en in U is, wat was of worden zal.
 Als levende in U, voel, bezit ik al mijn waarde ;
 Ook in U sluipt eens mijn stof in 't diepst der aarde.
 Hoe nietig in mij zelv', ik leef in uw gebied,
 Uw gift herouwt U nooit, en Gij vergeet mij niet.
 Ge ontdekt U aan mijn hart — ik denk U, eeuwig Wezen !
 'k Aanschouw U in uw' Zoon, wat zou ik met Hem vreezen ?
 Daar juicht tot U mijn hart, Verlosser ! uit zijn' nacht —
 Gij hebt de onsterfelijkheid aan 't heerlijkst licht gebragt,
 'k Geloof aan uwe trouw, en 't graf doet mij niet beven.
 Ik zie in 't stof des doods het zaad van eeuwig leven.
 Ach ! tranen vloeijen op mijn diep verderf ter neér.
 Wat was ik zonder U ? 'k had zelfs geen uitzigt meer.
 Maar uwe liefde deed mijn hart op U vertrouwen,
 En 't mogt uit zonde en dood op vlekloos leven schouwen.
 Daar trede ik aan uw hand gerust naar 't wachrend graf,
 En vrolijk legt mijn geest 't bezoedeld kleed eens af !
 Dat de Eeuwgeest honend lagche en met haar wijsheid sprake,
 Ik blijve aan U verkleefd, zoo lang ik adem hale,

En

En juich bij al den hoon, dien 'k immet om U lijd',
Dat ge aan uw smaadlyk kruis mijn roem en rustpunt zijt!
En nu — wat zoete rust daalt in mijn' boezem neder?
Vaarwel, gij Schatkist Gods! 'k verlaat u vrolijk weder.
Eerlang zinkt ook mijn stof in 's aardrijks koelen schoot —
Reeds naakt mijn zon het West, reeds gloet mijn avondrood!

KORT

K O R T E N L A N G

L E V E N.

Wat leent ge, o Steryling! bij uw kort verblijf op aarde
Aan luttel dagen meer eene ingebeelde waarde?
Elk wezen, dat Gods gunst hier eenmaal 't aanzijn gaf,
Mat Hij, naar zynen aard, den juisten leeftijd af.
Of waant gij, dat het Haft in zijn ééndagig leven
Hier korter aanzijn, dan den sterfeling zij gegeven?
Alom staan tijd en taak steeds in verbindenis.
Eén uur is meer voor 't Haft dan ons een jaarkring is.
Hij, wien deze aarde niets dan zingenot kon baren,
Sterft altijd nog te vroeg, al telt hij honderd jaren;
Maar hij, die 't wit beschiet, waartoe hij 't licht ontving,
Heeft lang genoeg geleefd, al stierf hij jongeling.
De Tijd rooft vreugde en smart, eens zijn zij zaam vervlogen;
Maar de aanwinst van de ziel is boven zijn vermogen.
Wat de Eeuwigheid behoort, rukt ons de Tijd niet af;
Het spot met zyne vlugt, en juicht eens op zijn graf.
Niets, dat een eindpaal heeft, is lang of duurzaam te achten.
Zoo wisselt jaarlijks 't loof, zoo wisselen geslachten.
Met welk een lang verschiet de mensch op aard' zich vleit,
De Onsterfelijkheid alleen beslist zijn duurzaamheid.
Op welk een' levenstrap wij immer zijn getreden,
't Voorleden is een droom, en 't heden steeds voorleden,

't Ver-

't Verlichtt onzekerheid, de toekomst slechts een wensch ;
 Een spel van vreugde en smart is 't leven van den mensch.
 Begoochling moog' een poos ons zinlijk oog verblinden ,
 Eenmaal besluit een graf, al wat wij ooit beminden.
 Wat vloek waar 't aanzijn daar, zoo niet in 't eind' de Dood
 Meewarig ons de poort der eeuwigheid ontfloot.
 Daar lost zich 't raadsel op bij storeloos verrukken ,
 Als we al , wat ons ontzonk , weer aan het harte drukken.
 Nu eerst is 't leven doel , geen enkel middel meer.
 Wij zien op 't eerst bestaan , als op een schimbeeld neér ,
 En 't geen betreklyk ons hier kort of lang mogt schijnen ,
 Als droppels in het Meer der eeuwigheid verdwijnen.
 Stroomt , vreugdetranen ! stroomt bij al den drang van 't lot ,
 Dit leven houdt zijn prijs , onsterfijk schiep ons God !
 Stroomt , dankbre tranen ! stroomt voor Jezus voeten neder ,
 Hij gaf aan 't stof des doods 't verlore leven weder ;
 En wat de Deugd slechts hoopt , maar meest met schrik verbeide ,
 Is voor den Christen hier onseilbre zekerheid !

O P H E T
K E R S F E E S T

1 8 1 7.

Wat stemt op eens mijn hart tot lof,
En heft mij boven 't nietig stof,
Waar Englen met mij loven?
Wat wil dat voorgevoel in mij,
Die zachte hemelmelodij,
Die uit mijn Citer dringt, en vrolijk stijgt naar boven?
Rijs, vlam, die mij den boezem blaakt!
Dat aarde en tijd mijn oog ontzweven!
Het groote Feest der Menschheid naakt,
En gloeit van eeuwig leven!

Waar ben ik? — Hier, een hulploos Kind,
Voor purper, dat het oog verblindt,
In windselen gewonden;
Daar, Englenheeren zonder tal,
Die met een hemelsch lofgeschal
Aan de aarde zijn geboorte, al juichende, verkonden!
Wat nietgheid, en majestetit!
Een schaamle Maagd, en Hemellingen!
Een Kind, dat in een kribbe schreit,
En Serafs, die het zingen!

Te-

'Terug, terug, bedwelmd geest!
Geen Engel zelfs doorgondt dit Feest;

Van wonderen omgeven.

Juich, bevend zijne viering aan —

Wie durft het deukbeeld zelfs bestaan:

God met den mensch vereend, dees tot Gods troon verheven!

Hij, wien de Hemel hulde doet,

't Heelal als Schepper eert en Hoeder,

Hij kleedt zich met mijn vleesch en bloed,

En noemt mij zijnen Broeder!

Verhef, bij 't eindloos Wereldtal,

U, Aarde, stijp in 't groot Heelal!

Gij mogt uw' Schepper dragen!

Juich, Adams schuldig nageslacht!

Juich, Menschdom! uit uw' donkren nacht,

Gods Zoon werd stervling; God heeft in den mensch behagen!

Vetrijs aanbidding! tot zijn' troon,

Al zwijmen woorden en gedachten,

God schonk der Wereld zijnen Zoon,

Wat durft zij niet verwachten!

Straks bloosde in 't Oost een schoener dag,

Dan immer Griek of Romer zag;

Straks week het aaklig duister.

De heilzon der Onsterfelijkheid

Verrees met stille majestie,

En wierp op 't rijk des Doods een' weerglans van haar' luister.

Leg, Grisiaard! kalm uw leven af.

Uw doodsmart is uw laatste smarte.

De roos der hoop bloeit nog aan 't graf,

En laast uw zwijmend harte!

OP HET KERSFEEST.

Ras straalde 't eens ontstoken licht

Den halven aardkloot in 't gezigt

Met onweerstaanbare krachten,

En bragt aan 't onherbergzaamst oord

Beschaving en vereedeling voort,

Die gruwelen weerd'en en de zeden mild verzachtten.

Nu hief de mensch zich boven 't stof,

En wierp den flaafschen kluister neder.

Hij stamerde zijns Scheppers lof,

En vond zijn' oorsprong weder.

Al tasten nog in donkren nacht

Miljoenen rond van ons Geslacht,

Die nacht zal eens verdwijnen.

Reeds effent Almagt zelf de baan,

Reeds glimt het schittrend spoor ons aan,

Waar langs het heerlijkst licht de wereld zal beschijnen.

Zoo weidt de Dagtoorts langs den top

Der bergen de eerste morgenstralen;

Maar klimt zij tot haar luister op,

Dan schittren ook de dalen.

God sprak van zijn' Genadetroon,

En hief de menschheid in zijn' Zoon

Tot een verheevner orden.

Zijn liefde schonk dien Zoon aan de Aard'

Daar heeft Hem eene Vrouw gebaard,

Daar stond zijn krib en kruis — wat moet die aarde eens worden ?

Ja, Eeuwige ! uw onfaalbaar woord

Blijft onze hoop ten baak verstrekken.

Eens breekt het licht in stroomen voort,

Eens zal het d' aardboom dekken !

Dan

Dan rijst de Kruisbanier omhoog,
 En schittert in der Volken oog,
 Zoo ver er Volken leven
 Dan hoort het Menschdom Jezus stem,
 En eert in 't Kind van Bethlehem
Hem, die het aan de Deugd en God heeft weergegeven.

Dan blijft voor Moor en Indiaan
 Noch 't verste strand zijn naam verscholen;
 Dan wapper't zijne Glorievaan
 Van 's Werelds beide Polen.

Maar hoger klimt nog Jezus eer,
 Eens knielt de Schepping voor Hem neér,
 Eens zal 't Heelal Hem prijzen.
 Wat Werelden Gods Almagt schiep,
 Wat Geesten Hij tot aanzijn riep,

Door Jezus moet hum heil ten hoogsten toppunt rijzen!
 Dan treedt de volle morgen voor,
 Die nooit weer avond heeft te vreezen,
 En God zal, heel de Schepping door,
 In allen alles wezen!

H E T D E R D E
E E U W F E E S T

D E R

H E R V O R M I N G.

Een zwarte nacht lag op de Volken,
En Eeuwen vloeden doodschen naar —
Daar klonk de Godsstem door de wolken :
„Er zij licht !” — en het licht was daar.
De Heilleer, snoed door Priesterlagen
In schoolstof en sieraën begraven,
Scheen ijlings voor 't gezond verstand ;
Natuur wrocht in de Kunsten mede,
En gaf der langvertrapte Rede
Op nieuw den schepter in de hand.

Wie is die stervling, die op de aarde
Op nieuw een Hemellicht ontsteekt,
De menschheid opheft tot haar waarde,
En 't eerst hare ijzren kluisters breekt ?
Columbus moge op 't spoor der winden
In 't einde een nieuwe wereld vinden,
Zoo lang door zijn verlust gedacht ;
Dees, grooter, durft zich op zijn wenken
Een zedelijke wereld denken ,
En schept haar door zijn godenkracht !

Een

Een Monnik , klein en zonder krachten,
 Maar grooter , dan zijn eeuw , van ziel ,
 Beraamt 't ontwerp in zijn gedachten ,
 Waarvoor de magt der aarde viel .
 Nu grijpt zijn hand de weegschaal blijde ,
 De waarheid zinkt , hij kiest haar zijde ,
 En ziet en kent geen tegenweér .
 Hij wil , wat ooit hem moge ontmoeten ,
 En uitgedoofd zinkt aan zijn voeten
 De Vatikaanische bliksem neér !

Ligt is des Noodlots keten langer
 Dan 't eindig oog des stervlings ziet ;
 Ligt is de vroegere Eeuw reeds zwanger
 Van 't geen een later 't Menschdom biedt ;
 Maar hoe zijn denkkracht moge ontgloeijen ,
 De onmidijke oorzaak blijft hem boeijen ,
 Daar dieper doorzigt met hem spot ;
 Of waagt hij zich op verdre togten ,
 Hij zwijmt bij eeuwige gewrochten ,
 En vindt geen rustpunt dan in God ,

Zoo kookt lang in zijn diepste kolken
 De stof , eer de Etna nog ontbrandt .
 De rook omhult zijn kruin met wolken
 En vlammen huppen om zijn' rand .
 Maar ijlings barst zijn vuurmond open ,
 En gloënde Lava stort , bij 't sloopen
 Van woud en dorpen , naar beneën ,
 Nu rijst de nood van alle zijden ,
 En de Oceaan , na 't woedendst strijden ,
 Vlugt voor de ontembre vuurzee heen ,

Ik blijf met diepen eerbied noemien
 Uw namen, Zwinglius ! Calvijn !
 Ligt mogt ge op reiner kennis roemen,
 Maar Luther zal mijn Held steeds zijn.
 'k Erken, en juich, uw hooge waarde,
 Gij waart, naar 't plan uws Gods op aarde,
 Een heerlijk werktuig in zijn hand ;
 Maar Luther, van zijne eeuw het wonder,
 Gewapend met Gods Almagtsdonder,
 Vermorfelde elken tegenstand.

Ligt had, bij al uw vlijt en zorgen,
 Der middeneeuwen ijzren nacht,
 Bij 't eerste krieken van den morgen,
 Een zwarter sluijfer aangebragt.
 Calvijn moog' lang den Gal verlichten,
 De Staatzucht deed zijn poging zwichten,
 En Rome heerschte op Frankrijks grond ;
 Maar Luther, die den afgrond tarte,
 Trof Hierarchij in 't lillend harte,
 En nooit genas zij van die wond.

Zoo staat gerust 't hart der baren,
 Door wentlende geywen heen, een rots,
 En spot in 't barnen der gevaren
 Met stormgeweld en golfsgeklotz ;
 Maar ijlings schiet een bliksem neder
 En splijt haar. De Oceaan keert weder
 En stort schordondrend op haar neér.
 Hij breekt er door — daar zwijnt haar pogen,
 En van haar vroeger alvermogen
 Vertoont zij ras geen schaduw meer.

Dat

Dat Staatskunst om haar doel te naadren
 In schijn der waarheid bijstand schenk',
 Zij vormt één van de duizend raadren,
 Die allen draaijen op Gods wenk.
 Of stofjes schittren of verkwijnen,
 Of zonnen worden of verdwijnen,
 Zij voeren zijne ontwerpen uit,
 En wat zich Koningen beraden,
 Zij raken met hun wijsste daden
 Het eeuwig punt van Gods Besluit.

8 Gij , die , boven list en logen ,
 Voor Staatskunst aan uw' pligt voldeed ,
 En , even groot in doel als pogem ,
 Met God voor deugd en waarheid streed !
 Gustaaf Adolf , gij roem der Helden !
 De waarheid weende op Lutzens velden ,
 En hooploos rees tot God haar stem !
 Gij vond uw loon in hooger kringen ;
 Maar God behoeft geen stervelingen ,
 De waarheid zegepsaalt met Hem !

Hoe dankbaar klopt mijn hart u tegen ,
 Hervorming ! — ach ! te lang slechts wensch !
 Gij bragt op Aard' Gods besten zegen ,
 Gij schonkt de Vrijheid aan den mensch !
 De Rede , aan boei bij boci geklonken ,
 Aan God en aan zich zelve ontzonken ,
 Verloor zich op heur donkre baan .
 Gij deed op eens de morgen glimmen ,
 En ijlings blaauwde aan heldre kimmen
 Haar weer haar godlijke oorsprong aan .

Voor welk begrip de school moog' twisten,
 Wat valsche Wijsbegeerte leer',
 Schei 't Evangelie van den Christen,
 En hij verzinkt tot diermensch neér,
 Een vreeslijke Inquisitiekerker
 Boeit aan Gezag hem daagliks sterker,
 En wat de Kerk wil, wordt geloofd.
 Of dreigt een lichtstraal door te dringen,
 Hij wordt, bij helsche folteringen,
 In bloed en tranen uitgedooft.

D. Evangelie, Bron van vrede
 En troost, uw godlike afkomst waard'!
 Gij zinkt, met uw zinkt deugd en rede,
 Gij rijst, en beiden sieren de Aard'. —
 Hoort uit dien nacht der middeneeuwen
 De shood vertrappe menschheid schreeuwen,
 Ziet Tempels op haar' simaad gebouwd,
 Het Misdrijf op de Deugd zich wreken,
 De Zeedlijkhed naar 't harte steken,
 En gruwelen vrijgekocht voor goud!

Wat had de komst der wijze Grieken
 Gewrocht, Itaaljen! op uw' grond,
 Zoo lang nog vloek en bän de wieken
 Van 't vrij vernuft aan ketens bond?
 Maar naauw mogt Jezus Leer herbloeijen,
 Of de Aarde wringt zich uit haar boeijen,
 En Kunst en Wetenschap herleeft.
 Zij schraagt, bij 't eerste zegevieren,
 Al wat de menschheid kan versieren,
 En d' adel aan haar' geest hergeeft.

Ver-

Vergeefs verheft zich 's Afgronds pogen,
 Zijn schrikbre magt wordt afgestreën !
 God floeg op 't Menschdom gunstige oogen,
 En Kosters eedle kunst verscheen.
 Zij deed de Rede triumferen,
 Verhinderde den nacht te keeren,
 En trad verlichting moedig voor.
 Dees zag haar glans, in duizend stralen
 Terug gekaatst, steeds schooner pralen,
 En drong tot in de hutten door.

Verheft u vrij in nieuwe woede,
 Verdelgers van den vrijen geest !
 Uw matte hand ontzinkt de roede,
 Uw alvermogen is geweest.
 Vergeefs doen zwaard en martelvuren
 Een poos uw schrikbewind nog duren,
 Geen aardsch geweld voorkomt uw' val.
 Ziet uit het bloed, door u vergoten,
 Alreè den Helden-drom ontsproten,
 Die uw gebied verdelgen zal.

De wredeste, ó Heerschzucht ! uwer dolken
 Gaf u het Bijgeloof in hand.
 Zijn valsche straalkroon blindt de volken,
 En heiligt eenen Dwingeland.
 Wat kost het aan de stervelingen
 Dien moorddolk uit uw vuist te wringen !
 Hoe traag wordt uw gezag verstoord !
 Uw lange worstling doet mij ijzen,
 'k Zie, Maagdenburg ! uw vlam nog rijzen,
 En gruw bij Tillij's koelen moord !

Ja , vreeslijk waart gij , dertig Jaren !
 Een bloedstroom teekende uwen loop ;
 Maar 't oog blijft moedig op u staren ,
 Uw groote teelt herschiep Euroop .
 Wat ramp de Menschheid moest verduren ,
 Nauw daalt de Vrede in Munsters muren ,
 Of 't schoonste licht verving uw' nacht ;
 En 't heil , reeds eeuwen nu genoten
 Is uit den zegen voortgesproten ,
 Ons door Hervorming aangebragt.

Van hier , ontaarde Basterloten ,
 Die schaamteloos u Bataven heet ,
 En 't heerlijk bloed , voor haar vergoten ,
 Op dezen heiligen grond vergeet !
 Gij smaakt met helsche drift in de adren
 In haar de beste gift der Vaadren —
 Of waant uw dwaasheid 't offer ligt ?
 Niet slechts uw hogre menschenwaarde ,
 Maar ook uw reinst genot op aarde ,
 Zijt ge aan haar zegemaal verpligt.

Wees koel voor deugd en waarheid tevens ,
 Blijf , Beeld uws Gods ! aan 't stof gewijd ,
 Geef al de hoop uws beetren levens
 Voor weeldeogen van den tijd —
 Dan moest de rust nog van uw dagen
 Het heil van Gade , Kroost en Magen
 Uw hart ontvlammen voor dit Feest ,
 En u met wellust doen berdenken ,
 Wat , sinds drie eeuwen haar geschenken
 Voor 't lijdend Menschdom zijn geweest .

Zij

Zij kwam het grote pleit beslechten
 Ten voordeel van uw waarde en hoop.
 Zij werd de waarsburg van uw regten,
 En van de vrijheid van Euroop,
 Verzaak haar, en de Maatschappije
 Zinkt weer ten prooi der Dwinglandije;
 Zij gaf aan al haar heil 't bestaan.
 Derft ge eens de vrijheid van 't geweten,
 Straks rinkelte u op nieuw de keten
 Van Outer en van Troon weer aan!

Neen ! wien dit Feest, bij 't jubelzingen,
 Slechts ijdele praatvertoning schijn',
 Ons danklied zal ten hemel dringen,
 't Zal ons het Feest der Menschheid zijn !
 Wij zullen, vrij van slaafische banden,
 Het reine Woord van God in handen,
 Vetrukt herdenken aan dien stond,
 Toen 't magtloos Nederland met Oranje
 De zege op 't albeheerlichend Spanje,
 Hervorming ! in uw' bijstand vond.

Gij, Eddlen ! die steeds ongeschonden
 Uw trouwe aan Deugd en Waarheid zweert,
 En, schoon ge aan Rome bleef verbonden,
 Met ons Hervormings zegen eert ! —
 Mijn Lier zou u erkentlijk noemen
 Maar dweepzucht zou uw namen doemen,
 Zoo grootsch bekend in Nederland ;
 Maar 't hart, dat, bij uw rein bedoelen,
 Geen sectenscheiding kan verkoelen,
 Biedt zeegnend u de broederhand.

Ook

HET DERDE EEUWFEEST

Ook U stroomt nog het bloed door de adren,
 Dat nimmer bloed in prijs verwon,
 Dat eens in uw doorluchte Vaadren
 Het oude Neerland scheppen kon.
 Voor 't zelfde Vaderland te leven.
 Was 't laaste doel van al hun streven,
 Wat leer hun hart bleef toegedaan;
 En plantte Dwinglandij haar' stander
 Elk hunner was slechts Nederlander,
 En schoot voor Vrijheid 't harpas aan.

○ Vaadren ! Vaadren ! zoet verrukken
 Plengt op uwe asch een heilgen traan !
 Gij deed dees' vrijen grond ons drukken,
 Maar, God ! wat offers bragt gij aan ?
 ○ Nakroost dier verheven Oudren !
 Zoudt ge ooit het dwangjuk op uw schoudren ,
 Zoo lang u 't hart nog klopt, weer zien ,
 En 't schoonst kleinood , dat bij hun sterven ,
 U tachtig jaren sijds deen erven ,
 Niet even rein aan 't Nakroost biën ?

Kom, zweeren we , op humne asch gezeten ,
 Der vrijheid van 't geweten trouw.
 Ach ! zou ons hart het ooit vergeten ?
 Op haar zonk eens ons Staatsgebouw.
 En stroomde ons bloed ook voor haar zegen ,
 Voor stroomen bloeds werd zij verkregen !
 Dat dan ook 't hart dien eed nog staav' ;
 Zij blijft, wat de eeuwgeest moog' betwisten ,
 Het eereteeken van den Christen ,
 Het kenmerk van een echt Bataaf.

○ Gij ,

6 Gij, die, van het Licht omgeven,
Den aardkloot met uw wenk gebiedt,
Hem hier, in uwen weerglans zweven,
Daar, in het donker drijven liet!
Dat eer de jongste Belg verzinke,
Eer ons het heilicht niet meer blinke,
Eens door uw' Zoon op aard' verspreid.
En ziet ons brekend oog het kwijnen,
Dan moog' het schooner ons beschijnen
Op 't Feest van onze onsterfelijkheid.

1817.

DE

D E
B O E T V A Ä R D I G E
Z O N D A R E S S E.

Luc. 7. Vs. 36-50.

„Neen, 't kan niet mooglijk zijn, wat hij zich ook vermeet',
„Hij kende deze Vrouw, waar hij een echt profeet!"
Zoo sprak een Pharizeeuw, die, blind van zelfvertrouwen,
Geen reine menschheid in den mensch meer kon beschouwen.

De trotsche Simon, aan een Secte toegewijd,
Die Mozes wet vertreedt, maar voor zijn' luister strijdt;
Die menschenvonden eert, en plegtigheen zal loven,
Maar aan 't gebod van God den invloed blijft ontrooven
Belangloos voor de deugd, maar tuk op haren schijn,
Gestreng in nietigheen, om strafloos boos te zijn;
Gedwee, om eer, bij 't Volk, gevoelloos voor hun smarten,
En trotsch op heiligeid, bij diep gezonken harten;
De trotsche Simon, om die valsche deugd vergood,
Had JEZUS in zijn huis en aan zijn' disch genood.
Niet, dat zijn hart Hem schat, of hij zijn Leer wil schragen,
Maar 't Volk vereert Hem, en hij wil aan 't Volk behagen.
Hij zelf zal zorgen, dat zijn Gast zich niet verheff';
Of een te schittrende eer Hem aan zijn tafel treff';
En reeds bij de eerste ontvangst versmaadt zijn trots de pligten,
Die 't Oosten altijd aan de Gasten zag verrigten.
Maar JEZUS zwijgt, en ziet, te groot voor menschlijke eer;
Met mededogen op den worm in 't stof ter neér.

Geen

DE BOETVAARDIGE ZONDARESSE. 63

Geen hoon, Hem aangedaan, deed ooit zijn liefde kwijnen ;
Zij blijft, gelijk de zon, ook op ondankbren schijnen.

Maar ijlings wordt het oog der Gasten afgewend ;
Een Vrouw, door heel de stad als zondares bekend,
Die nauw een Pharizeeuw, uit vrees voor finet, zou groeten,
Beeft in, en waggelt voort tot achter Jezus voeten ;
Een levend beeld van angst, van naberouw en sinart !
Zij ziet geen' sterveling, slechts Jezus zoekt haar hart.
Vol ootmoed heft ze op Hem haar roodbekreten oogen
Hij kan, en zij gelooft, Hij zal haar tranen droogen.
't Zinkt alles om haar weg — zij knielt voor haren Heer.
Een nieuwe tranenzee sroomt langs zijn' voeten neér.
Zij droogt ze met heur haar, besproeit ze en droogt ze weder,
En kust en zalft ze — en Hij ziet op haar tranen neder !
Zoo ziet het moederoog op 't Wichtjen, op haar' schoot,
Het steekt zijn handjes uit naar haar uit zijnen nood ;
Maar eer het traantje zwelt om 't harte te bewegen,
Gloet reeds de redding uit het moederoog het tegen.
Daar grijnst de Pharizeeuw, het hart van trots vervuld :
„ Neen, was hij een Profeet, nooit had hij dit geduld.
„ Hij kende dan die Vrouw, en zou haar stouthed wraken.
„ Zij is een Zondares, en durft hem aan te raken ! ” —
Maar Jezus, die het hart der diepbedroefde ziet,
Ziet haar berouw alleen, ziet hare zonden niet.
Hij wendt tot Simon zich, en, 't oog op hem geslagen,
Sprekt met een' hoogen ernst : „ Ik heb u iets te vragen.”
En Simon, schoon zijn hart de vraag het liefst ontweek,
Zegt, tot onzag gedoemd : „ Wat is het, Meester ? spreek ! ”
„ Een Heer (zegt Jezus) droeg twee schuldnars lang geduldig ;
„ Dees, was hem *vijftig*, die, *vijfhonderd* ponden schuldig ;
„ Maar daar hun armoë steeds vermeerde met den tijd,
„ En geen betalen kon, schold hij hun alles kwijt.
„ Wie, denkt gij, van ds twee zal 't meest den Heer beminnen ? ”
„ „ Wien 't meest geschonken was, zal 't ligt in liefde winnen ; ”

Zoo

64 DE BOETVAARDIGE ZONDARESSE.

Zoo sprak de waarheid uit des Pharizeërs mond.

„ Uw oordeel,” zegt de Heer, „ o Simon ! is gegrond.”

En nu , nu keert Hij zich tot haar , die vol van rouwe ,

Nog aan zijn voeten weent : „ o Simon ! zie dees Vrouw !

„ Wat eerbied zonder praal , wat ootmoed zonder schijn !

„ Wat moet haar aanblik voor uw hart , o Simon ! zijn !

„ Ik trad uw woning in , maar reeds bij 't eerste ontmoeten ,

„ Boott gij geen water mij ter wassching van mijn voeten ;

„ Dees heeft met tranen , door haar nedrig hart verhoogd ,

„ Mijn voeten nat gemaakt , en met heur haar gedroogd !

„ Gij gaft mij geenen kus ; maar deze , vol van simarte ,

„ Kust steeds mijn voeten , en verzadigt naauw haar harte .

„ Gij boodt , bij mijne ontvangst , mijn hoofd geen olie aan ,

„ Zij heeft dien eerdienst aan mijn voeten zelfs gedaan !

„ En daarom , Simon ! zie , haar liefde wordt vergolden ,

„ Veel heeft zij lief gehiad , veel was haar kwijtgeschokken .”

Nu vliegt zijn oog tot haar , die in haar' bangsten nood ,

Waar alles haar ontzonk , tot zijne ontferming vlood ,

En zij , zij hoort die stem , die dooden roept in 't leven ,

Zij hoort uit JEZUS mond : „ Uw zonden zijn vergeven ! ”

Daar grijpt geheel den kring op eens ontzetting aan .

Te lage Zondaars om een' JEZUS te verstaan ,

Mort elk de tafel rond : „ Wie is hij , die vermetel

„ De zonden zelfs vergeeft ? Hij plaatst zich op Gods zetel ! ” —

Maar JEZUS hoort hen niet , Hij hoort de Vrouw alleen .

Nog spreekt tot Hem haar oog , vol liefde en vol geween .

Zij voelt haar ziel gered , en kan het naauw gelooven .

Die uitkomst gaat haar hoop , haar stoutsten wensch te boven .

Nog eens moet ze uit zijn' mond haar naamloos heil verstaan —

En JEZUS hoort haar' wensch , en lacht haar zielrust aan .

„ Ga heen in vrede ,” zegt zijn godlijk mededogen ,

„ Vertrouwen op mijn hulp heeft nooit één mensch bedrogen .”

En zij , wie meldt haar' dank , haar vreugd , na zoo veel sinart ?

Zij keert vol zielrust , en een hemel in haar hart .

D.E.

D E.
S T O R M
O P
Z E E.

Matth. 8. Vs. 23-27. Marc. 4. Vs. 25-41. Luc. 8. Vs. 22-25.

Wat aantal scheepskens of daar varen,
Zacht voortgestuwd door de effen baren,
    o Galilea ! van uw zee ?
Zij dobbren , spoeden , wenden , draaijen ,
Naar dat de koeltjes milder waaijen ,
    En blazen naar de gindische ree .

Maar welk een rij yan Togtgenooten
Houdt ginds die eene kiel omfloten ?
    Wat vuur stort mij hun aanblik in !
De deugd is uit hun oog te lezen ,
En van hun ergloos , eerlijk wezen
    Straalt menschenliefde en waarheidszin .

Ik voel mijn hart tot eerbied wekken .
Wat achtbaarheid in al hun trekken
    Bij de onschuld van het zorgloos kind ! —
Hun oog staat helder , wel te vreden ,
't Is of de zaligheid van Eden
    Zich met hun in het vaartuig vindt .

E

Maar ,

Maar, hemel! hoe daar aan de kimm'en
De wolken telkens zwaarter klimmen!....

De wind streekt op, reeds taant het licht,
Reeds staan de zeilen strak gespannen,
En 't angstig oog der eedle mannen
Is naar het drijvend zwerk gerigt.

Hoor, hoe de ontboeide winden blazen,
De golven zwellen, schuimen, razen!..
Het slingrend roer weerstaat de hand.
Daar scheurt het zeil! de touwen kraken,
De Dood gaapt uit des asgronds kaken,
En 't water overstromt het want.

Maar midden onder 't angstigst beven,
Slaapt vreedzaam op den achtersteven
Een Scheepling, die 't gevaar niet vliedt.
't Gehuil des storms, 't geloci der golven,
De kiel, door baar op baar bedolven,
Beroeren zijne sluinring niet.

't Is JEZUS, die aan dooden 't leven,
Aan blinden 't licht heest weer gegeven,
En, steeds tot aller hulp gereed,
Waar ooit zijn edel hart Hem leidde,
Geluk en zegen om zich spreidde,
En God als Vader kennen deed.

Waar alles beeft bij 't angstigst vreezen,
Zweeft hooge zielrust op zijn wezen.
Zijn hart schijnt voor de vrees te groot.
Hij rust zoo kalm in 't hart der baren,
Als ooit, bij 't dreigen der gevaren,
Een zuigling op den moederschoot.

In-

Inmiddels klimt gestaag de ellende.
 Zij wekken JEZUS in het ende,
 De nood, de wanhoop drijft hen aan.
 Hun oog blijft eenig aan Hem hangen
 En aller mond, van schrik bevangen
 Roept: „Heer! behoud ons, wij vergean!”

En JEZUS rijst met d'eigen vrede
 Op 't effen voorhoofd, hoort hun bede,
 En spreekt, vol liefderijk verwijt:
 „Zal nooit uw trage ziel gelooven?
 „Gaat elke nood uw' moed te boven?
 „Wat vreest gij, daar gij bij mij zijt!”

Hij wendt zich, en met de eigen krachten,
 Die 't vast Gestart' te voorschijn bragten,
 Spreekt Hij tot wind en golven: „Zwijgt!” —
 Zij zwijgen. 't Licht vervangt het duister,
 Terwyl door 't want met stil gesluister
 Een naauwlijks wapprend koeltje hijgt.

Verbaasd, bedwelmd van schrik en vreeze,
 Vraagt elk zich bevend: „Wie is deze?
 „Geeft Almagt aan zijn woorden klem?
 „Wie is Hij, die de ontboede winden
 „En golven aan zijn' wenk kan binden,
 „En storm en zee gehoorzaamt Hem!”

Maar JEZUS, kalm door eigen waarde,
 Te groot voor elken lof der aarde,
 Hoort de ijdele bewondring niet.
 Genoeg, zoo één met stil vertrouwen
 In Hem den Vader mag aanschouwen,
 En tot zijn liefdrijke Almagt vliedt!

S C H I L D E R I J

D E S

D O N D E R S,

naar Psalm. 18 Vs. 5—20.

Van bange vloën des Doods omgeven,
Met strikken van het Graf ter zij',
Deen stroomen Belias mij beven,
Zag ik het net des Doods vóór mij;
Daar deed de knellendste angst mij spreken,
„Ik zal tot God om bijstand smeeken,
„Jehova kent zijn' Gunstgenoot.
„Mijn angstgeschrei dringt tot zijne ooren,
„Hij zal mij uit zijn' Burg verhooren,
„Hij zal mij redden uit den nood!“

Straks beefde de Aard' — de schok keert weder,
't Gebergte schudt, ten val bereid.
God neigde 't zwerk. — Hij daalde neder,
En onder Hem was donkerheid.
Hij vloog daar op een' Cherub hen'en,
Waar stormen Hem hun wicken leenen,
En moedig brullen' op zijn magt.
Hij rolt zich voor het oog der Volken
In nacht en duisternis van wolken —
En voor zijn' glans wijkt wolk en nacht!

Jc-

SCHILDERIJ DES DONERS. 69

Jehova donerde uit den hoogen —
Het Aardrijk fidert voor zijn' Heer.
Zijn stem klonk door de hemelbogen,
En vuur en hagel vielen neér.
Hij schoot zijn pijlen uit — zij lichtten;
Verdubbelde de bliksemfchichten,
En gaf hun vleuglen in hun vaart.
Der waatren afgrond werd ontsloten,
'k Zag bergen tegen bergen stoten
Van schrik, dien de Almagtsstem hun baart.

Hij reikte neder bij het klaatren
Des Donders, en omvatte mij.
Hij trok mij op uit diepe waatren,
In 't aanzien van mijn weérpartij.
Daar flonken hunne Legerscharen,
Hoe zeer zij mij te magtig waren,
Zij flonken voor Jehova's magt.
Rijs, rijs, mijn Lied! verhef den zegen,
Jehova was zijn' knecht genege[n],
Zijn wenk heeft redding aangebragt!

DE NATUUR

MET EN ZONDER

G O D.

Wie wierp mij op deez' stof klomp neder
Eer ik mij zelven was bewust?
Wie doemde tot gevoel en denken'
Mij aan deze onbekende kust?
Ik worde, denk, gevoel en lijde;
Maar ken mijn eind' noch mijn begin,
En blijf mij zelv' te meer een raadsel
Hoe meer ik op mij zelven zin.
Ik schouw angstvallig om mij henen
Maar vind geen doel, waar 't oog ook staart.
Ik voel mijn nietigheid en grootheid,
En geef mijn stof terug aan de aard'.
Bedwelming moge een poos mij blinden,
Haar tooverkleed omhull' de smart,
De Rede ligt in 't eind' haar sluijer,
En wreder wanhoop knaagt het hart.
Steeds van 't oneindige ingesloten,
Is nooit mijn denkkraft rust bereid.
Mijn aanzijn duurt slechts oogenblikken,
En vóór en na is eeuwigheid.

Ont-

DE NATUUR MET EN ZONDER GOD. 71

Ontzettend beeld ! — en toch maar schaduw,
Toch nauwlijks van 't oorspronklijk schijn...
Wie denkt, wie voelt den vloek, die 't leven,
Die 't aanziju zonder God zou zijn !
Neem uit de Schepping 't eeuwig Wezen,
En fidder, stervling ! voor uw lot.
Een woeste Bajert grijnst u tegen —
Wat waar' Natuur hier zonder God ?
Een afgrond zonder boom en grenzen,
Die alles in zijn' nacht verblindt,
En altijd, om te meer te zwelgen,
Te meerder lust in scheppen vindt.
Hoe vreeslijk wierd de Lente ons harte,
Ook waar ze ons oog op 't schoonst bekoort,
Zij brengt uit een verwoeste schepping
Gestaëg een nieuwe schepping voort.
De plant, die hier zoo lieflijk wasent,
De boom, die ginds zoo heerlijk bloeft,
Zijn uit het stof van vroege planten,
En vroege boomen opgegroeid.
Ras zal zij 't eigen offer eischen
Van alles, wat het oog thans ziet,
Op dat zij 't nakroost de eigen schoonheid,
Bij 't eigen vreeslijk uitzigt bied'.
Poog de aarde, zonder God, te denken,
En siddrend beeft ge in uw bestaan.
De schepping zinkt terug in 't ledig,
En gruwzaam gaapt Natuur u aan.
Hier, grenzenloze woestenijen,
Waar nooit de grond een bloempje kweekt,
En niets, dan de oude trots van steden
Nog uit geknotte zuilen spreekt.
Daar, bergen, die de hel ontsluiten
En de aard' doen waggelen in het rond,

Om de eigen landstreek in te zwelgen,
 Daar korts een Paradijs nog stond.
 't Gewrocht blijft zonder oorzaak dolen
 Bij alzijd doelloze ommekeer.
 De Rede pijnt zich af met denken,
 Maar nergens vindt ze een rustpunt meer.
 Ik klim tot aan 't Gestarnt naar boven;
 Ik daal tot d' afgrond naar beneën;
 Een ordenlooze stormwind antwoordt,
 En buldert door den Bajert heen.
 Geen uitzigt laaft mij in mijn lijden,
 Geen toekomst droogt mijn tranen af;
 En waar 't wanhopig oog moog staren,
 't Heelal blijft mij een eeuwig graf.
 De liefde, op 't edelst in den stervlug
 Tot namenloos genot gegrift,
 Die paradijsroos dezer aarde
 Wordt aan den rauwen boezem gift.
 Hoe knaagt zij aan het eenzaam harte,
 Dat niets in 't lang verschiet bekoort,
 Dan aan een lijkbus vast te kleven,
 Die eeuwig aantrekt en vermoordt.
 Geen flauwe troostblik bij het scheiden,
 Geen hoop bij helsche foltering,
 Dan dat zich beider asch eens menge
 Tot eeuwige vernietiging!
 Mijn hart krimpt weg van naamloos grouwen
 En grijpt zich, zinkend, vast aan God,
 En ijlings lacht Natuur mij tegen,
 En ijlings juich ik in mijn lot.
 Geen stofje zinkt nu doelloos neder,
 De wind, die 't jaagt, is wijs beleid;
 Hoe 't voor ons oog daar heen moog' stuiven,
 Het grijpt in 't plan der eeuwigheid.

Ik

Ik blijf, vol zielrust, de uitkomst beiden,
 Hoe vreeslijk 't op dees' aardbol storm',
 Dczelfde wijze en liefdrijke Oorzaak
 Geleidt Orion en den worm.
 De Zee vermeldt zijn alvermogen,
 Zijn trouw gloeit langs de starrebaan,
 En zelfs de regen op de heide
 Ruischt mij zijn milde voorzorg aan.
 Nu lacht de Lente 't hart weer tegen
 In haar verwelkbren bloemenschat.
 Ik zie een Vadernaam geschreven
 Ook op 't kortstondigst rozenblad.
 De liefde moge op graven treuren,
 Of eenzaam in woestijnen vlien,
 Haar korte sinart wordt lange weelde
 Bij 't onverstoorbaar wederzien.
 Geen eeuwig graf ontstiert Gods schepping.
 Het zaad, eer 't zonk, was afgeteld.
 Kens ruischt de grond van eeuwig leven
 Door 't grenzenloos verrijnsnisveld.
 'k IJl moedig mijn bestemming tegen,
 Daar mij de hand mijns Gods geleidt;
 Wat zou met Hem mijn hart nog beven
 Het doel eens Gods is zalighed!
 Ik denke U, Vader! en ik juiche,
 En licht stroomt op de schepping neér;
 Ge ontwijkt mij, nacht zinkt om mij henen
 En 't niet verzwelgt uw schepping weer.
 Pest, oorlog, honger en volkanen,
 En wat in schijn verderf verspreidt,
 Zijn, met U, onontbeerbare raadren
 In 't uurwerk der Voorzienigheid.
 Ach, zonder U, o eeuwig Wezen!
 Wordt ieder zelfgevoel tot hel.

74 DE NATUUR MET EN ZONDER GOD.

Gij zijt, o God ! en met uw aanzijn
Wordt alles in de schepping wel.
Zoo lang wij onze waarde voelen,
En 't hart hier voor de deugd nog staat,
Is U, Oneindige ! te denken,
Ook tevens wensch, dat Gij bestaat !

HEIM-

H E I M W E E.

Wat wil die onbedwingbre zucht,
Dat stoorloos jagen naar een droombeeld, dat me ontvlugt,
En toch me in de oogen uit het verst verschiet blijft blinken ?
    Dat donker, smachtend voorgevoel
    Van een in 't eind' bereikbaar doel,
Daar al 't genot der aarde in 't niet voor weg moet zinken ?

Vergeefs deelt aarde, lucht en zee
Met onbekrompen hand mij al haar schatten mee,
De wensch vervangt den wensch, en de overmaat baart finarte;
    De ontembre zucht, in schijn gesmoord
    Wordt met te rauwer kreet gehoord,
En onvoldaanheid knaagt met scherper tand aan 't harte.

O Beeld, dat mij verrukt en streekt,
Ligt van mijne eigen ziel 't oorspronklijk en de teelt!
Ik moet, ondanks mij zelf, aan uw bestaan gelooven.
    Gij flikkert op mijn donkre baan,
    Daar hijgt en smacht mijn hart U aan,
En 't heimwee, dat het drijft, kan niets in 't stof verdooven.

Dat rijkdom, wellust en bewind
Een poos door valschen schijn het zinlijk oog verblind',
Hoe ras vertoont de roos niets dan haar' dorren stengel ?
    Of 't lot met vreugd of smart hier drenk',
    Een zetel of een hut ons schenk',
Wien enkel 't stof ontylamt, doet afstand van den Engel.

De

De waarde van den sterveling
 Bepaalt het Ideaal, dat uit een hooger kring
 Hem rustloos op zijn' weg blijft schittren in zijne oogen:
 Hij staart op 't grenzenloos verschiet,
 Hij jaagt het na, bereikt het niet,
 Maar voelt zijn grootheid en onsterfelijkheid in 't pogen.

Zijn Vaderland, neen! 't bloeit hier niet,
 Of straalt het soms hem aan in 't blaauwende verschiet,
 Hij juicht het dankbaar aan, en ijlt met dubble schreden;
 Zijn oog blijft op den straal gerigt,
 Hij voorgevoelt het volle licht,
 En de aarde zinkt daarheen als stof voor zijne treden.

Wat zegt hem lijden, smaad en hoon?
 Eens zag hij door het graf — het kruis werd wereldtroon,
 En meer dan Engenvreugd rees uit den lijdensbeker.
 Daar schraagde hooger moed zijn loop,
 De wensch werd onbedriegbre hoop,
 De strijd was zegepraal, en de uitkomst godlijk zeker.

Ach! de Edelften van ons geslacht,
 Van godlijk vuur bezield, beproefd naauw hun kracht,
 Nog was hun 't heerlijk beeld slechts schets en onvolkomen;
 Daar liep op eens hun turglas af,
 En over hun vergeten graf
 Vervlogen eeuwen, en hun wenschen schenen droomen.

Maar zij, zij juichten bij hun God
 En vonden eindloos meer dan 't hoogstgedroomd genot.
 Thans zien zij zeegnend neér op 't schijnbaar hooploos trachten
 Van hun, wiен op dezelsde baan,
 Waar nog hun grootsche schreden staan,
 Het eigen doel bezielt, het eigen loon blijft wachten.

O Stervling, die uit storm en nacht
 Naar 't licht en vredzaam strand der beetre wereld sinacht!
 Staar, staar die Eedlen na, en voel uw hoop herleven.
 Deze aarde, met haar vreugd en smart,
 Was steeds een vreemde kust voor 't hart,
 Dat God en 't vlekloos beeld des hemels voor bleef zweven.

    Kom, moedig, zorglooos voortgestreefd,
 En waar de kracht uw' voet, do hoop uw hart begeeft,
 Dan vrolijk op een graf eens uitgerust bij poozen.
 Zijn nacht omvat de parel niet,
 Maar toont haar nader in 't verschiet,
 En korter u den weg, tot haar bezit gekozen.

    Als alles eens als droom verdwijnt,
 Zal 't Beeld, zoo lang gezocht, zoo teér hier na gekwijnd,
 Alleen als wezenlijk zich voor uw oog volnaken,
 En de eens zoo grenzenlooze zucht,
 Ver boven hare stoutste vlugt,
 Voor de eeuwigheid in God verzadiging doen sinaken,

G E D A C H T E N
VAN EENEN
G R I J S A A R D
OVER DE
T O E K O M S T.

'k Zie , aan de grens des Tijds gekomen ,
Waar de Eeuwigheid den stervling wacht ,
Niets achter mij dan ijdele droomen ,
Niets voor mij dan een' zwarten nacht .
Ik zoek vergeefs in 't schrikbre donker
Een enkle star ; geen stargeflonker
Leent aan het schimmenrijk zijn licht :
Miljoenen wierp de Dood ter neder ,
Maar nimmer keerde een enkle weder ,
En bragt van 't vreemd gewest berigt .

Ik staar de toekomst en 't verleden
Besluitloos met een huivring aan .
Nu , wil ik moedig voorwaarts treden ,
Dan , doet een kille schrik mij staan . —
God ! zal ik winnen , of verliezen ?
Hoe zal , hoe kan mijn hart hier kiezen ,
Dat vrees en hoop om strijd vervult ?
Hier , 't leven vol van zorg en slaven ,
Daar , onder 't beeld van dood en graven ,
Een toekomst , die in nacht zich hult ?

Doet

GEDACHTEN VAN EENEN GRIJSAARD. 79

Doet mij 't verschiet met regt hier beven,
Of is 't bedriegelijke schijn? —
Is 't enkel keus hier tuschen leven,
Of tuschen *zijn* en *niet te zijn*?
Blijft alles, wat ik ooit beminde,
En ik op aard' niet wedervinde,
Voor eeuwig aan mijn hart ontscheurd;
Of zal ik, onder 't zoest verrukken,
Hen eens aan deze borst weer drukken,
En heeft mijn ziel dan uitgetreurd?

Waar kan ik licht, waar troost verwachten?
Ik ken mijn cind' noch mijn begin;
Mijn rede spilt haar laatste krachten,
Maar sluijert bij haar grenspaal in.
Ik volg vergeefs der Wijzen schreden,
Hun rede suft, hun wensch wordt reden,
Maar ach! die wensch baart foltering —
Het raadsel blijft. Wie zal 't ontknoopen?
Is 't opgelost, bij al hun hopen,
In aanzijn of vernietiging?

Daar komt me op eens een glans omgeven,
Die licht op mijn bestaan verspreidt.
Gods Almagt gaf mij aan het leven,
En waarborgt mijne onsterfelijkheid. —
Ja, zal geen zorg mijn hart meer krenken,
Dan moet God zelf 't berigt mij schenken,
En Hij, Hij was het, die 't mij gaf! —
Wat zich de Rede moog' vermeten,
Nooit zag haar oog het eind' der keten,
Zij brak voor haar altijd aan 't graf.

Gij,

80 GEDACHTEN VAN EÉNEN GRIJSAARD

Gij, gij alleen doet troosttaal hooren,
Gij, godlijke Evangelieschat!
Het lijdend Menschdom is verloren,
Of waarheid flert uw heilig Blad.
Ja, 'k voel het, bij mijnen angstig vreezen,
Mijn Schepper kan mijnen Redder wezen.
Hij 's grooter dan mijnen stoutste wensch.
Zijn liefde gaat mijnen brein te boven.
Ik kan gerust zijn Woord gelooven,
Want hij, die spreekt, is God, geen mensch!

Maar wat, wat baat aan 't eind' der hane
Een eeuwig aanzijn aan mijnen hart?
Plengt hier mijnen oog de laatste tranen,
Of wijslen daar ook vreugd en sinart?
Dit aanzijn strekt maar kort ten zegen.
Reeds lacht de stille rust mij tegen,
Die mij in 't vreedzaam graf verbeidt.
Wat heil een poos ons de aard' moog' geven,
Voor 't hart ware eeuwig zinlijk leven
Ras eeuwige vervelendheid.

Wat zal de Onsterfelijkheid mij wezen?
Wie kent het lot, dat mij er wacht? —
Nog altijd blijve ik angstig vreezen,
Al heeft een God ze aan 't licht gebracht,
Een heilige Wet, me in 't hart geschreven,
Eischt, dat ik naar haar' wenk zal leven,
Of dondert vloek op mijnen bestaan;
En een beschuldigend geweten,
Als Regter in mijnen ziel gezeten,
Klaagt mij als Overtredcr aan.

Waar-

OVER DE TOEKOMST.

61

Waartoe zal 't aanzijn mij verstrekken,
Hoe schoon het in 't verschiet ook schijn' ?
Zal 't vreugd of smart in mij verwekken,
Zal 't zegen, of zal 't vloek mij zijn ?
Mijn hart, door schuldbesef verflagen,
Ziet hier geen enklen lichtstraal dagen,
Geen vonkje hoop, dat troost nog biedt.
De Rede zwijgt, of helpt mij doemen.
Waarop haar Godsdienst ook moog' roem'en,
Vergeving kent de Rede niet.

Gij kent ze alleen, o Woord des levens !
Gij, zaalge Leer uit JEZUS mond !
Gij troost, gij redt en heiligt tevens
Het hart, dat nergens troost meer vond.
Te groot voor menschelijk verzinnen,
Leert gij mij God en deugd beminnen,
Worde ik ten hemel voorbereid.
En wat, wat zou mijn hoop doen stranden ?
Met 't eigen woord mijns Gods in handen,
Juich ik in mijne onsterfelijkheid !

Ja, 'k heb het veilig pad gevonden,
Dat zeker voert door storm en nacht,
Waar, bij vergeving mijner zonden,
Mij daagliks reiner deugd verwacht,
Daar is mij God de teerste Vader ;
Ik kom zijn Beeld gedurig nader,
Hoe eindeloos eeuwig de afstand zij.
En zou de toekomst mij doen grouwen ?
Wat kan mijn hart Hem niet vertrouwen ?
Hij gaf zijn' eigen Zoon voor mij !

F

6 Zoo

82 GEDACHTEN VAN EENEN GRIJSAARD.

6 Zoo dit dwaling ooit kon wezen...
Hij waar' de vloek der Menschheid waard,
Die van een dwaling dorst genezen,
Die al haar deugd en grootheid baart!
Dan was de mensch de spot der aarde,
En 't kleinst Infekt had meerder waarde,
Dat zorgloos wordt, geniet en sneeft!...
Maar neen! het vast gestarnt' moog' wiken,
Nooit zal één stip van 't woord bezwijken
Dat de Almacht eens gesproken heeft.

6 Woord, dat nog tot troost blijft strekken
Waar alles ons begeeft in finast!
Wat heilig donker u moog' dekken;
Gij staft u zelf aan 't eerlijk hart!
Wie u gelooft en blijft beleven,
Is boven aarde en tijd verheven,
En reeds in 't stof aan God verwant.
En wat, wat zou het graf hem rooven?
Zijn hart is bij zijn schat hier boven,
De hemel is zijn Väderland.

Met u is 't aanzijn mij tot zegen,
Waar mij de hand mijns Gods geleidt.
Zij voer' langs doorn- of rozenwegen,
Het eind' des togts is zaligheid.
Daar toeft mij de Engel der verkwikking,
Mij niet meer Koning der verschrikking,
Maar Heilboð van den besten Vorst.
Ras komt hij vreedzaam tot mij zweven,
Ontsluit de poort van 't eeuwig leven,
En voert mij aan mijn Heilands borst.

Dan

Dan zal ik God als Vader roemen
In 't moeilijkst pad, door mij betreën,
En dankbaar heerlijke orde noemen,
Wat mij weleer verwarring scheen.
Uit elken traan, in 't stof vergoten,
Zie 'k nu een hemelroos ontsproten,
Die nooit voor 't hart weer welken zal ;
En wat hier ooit mijnen ziel doorgriefde,
't Lost al zich op in eeuwge Liefde,
En lofgezang vervult 't Heelal !

B E M O E D I G I N G

O N D E R ,

VOOR DIT LEVEN, ONHERSTELBAAR VERLIES.

Wat zit gij eenzaam op een graf,
En treurt en kwijnt uw aanzijn af?
Torsch, Lijder! torsch dit leven.
Al huivert ge in een wildernis,
Waar nooit de nacht geweken is,
Zij voert tot Edens dreven.

Dit wriemlen op de wormenbaan
Is aanleg slechts van uw bestaan,
Verlaten, moedloos, harte!
Ge ontwroegt den kerker der Natuur
Voor lijden bij uw wordensuur,
En de eerste kreet was smarte.

Daar tooverde ijlings voor uw schreën
Verbeelding vleijende eeuwigheen
Van korte levensdagen.
Gij staardet op een bloemverschiet,
En zaagt, bedwelmd, de wormen niet,
Die aan de rozen knagen.

Mis-

Misleiding gaf bij 't kort genot
 U vaak het aanzien van een God ,
 En hemel scheen u de arde.
 Geen horizont beperkte 't oog ;
 Gij droomde u, waar de neiging vloog ,
 Bestendigheid en waarde.

Wat blijft gij , Stervling ! van den tijd ,
 Die , als een bergstroom , 't oog ontglijd ,
 Een duurzaam heil verwachten ?
 De grond , waarop uw voeten treën ,
 Is puin van lang vergeten itcēn ,
 En stof van Voorgeslachten !

Helaas ! wij kleven schimmen aan ,
 En schoon ze voor ons oog vergaan ,
 Wij zien er neuen blinken ,
 Tot dat de Dood , nu traag , dan snel ,
 Voor 't ijdel zinlijk Goochelspel
 Het zwart gordijn laat zinken .

Maar zou de vonk in ons gemoed ,
 Die 't meest ons God gelijken doet ,
 Een ondeel van Hem zélfen ;
 Zou ook voor 't edelste gevoel
 De hand des Doods , ten laatsten doel ,
 Een eeuwig graf hier delven ?

Wat waar' dit aanzijn , wat ons lot ,
 Zoo 't hart niet bij zijn reinst genot
 Onsterfelijkheid mogt hopen ?
 Een droom , die martelt en verblijdt ,
 Tot dat het uurwerk van den tijd
 Voor ons ware afgeloepen !

B E M O E D I G I N G.

Zou Liefde en Vriendschap in den mensch,
Hoe zeer ze in 't hart, bij elken wensch,
Naar eeuwig aanzijn zweegen,
Hier op een klip des tijds vergaan,
En telkens sterven en ontstaan
Als 't laagste zingenogen?

Kan hier de Tijd, na little smart,
De schoonste hoop van 't edelst hart
Met weinig stof bedekken,
Waartoe zou u de onsterfelijkheid,
Die reeds op aard' hebt uitgeschreid,
O Zoon des stofs! dan strekken?

De Liefde is eeuwig aanzijn waard.
Haar wortel rijze vrij uit de aard',
Haar kruin zal 't oog ontvlugten;
Zij reikt tot aan het stargewelf,
En dringt tot in den hemel zelv',
En draagt er eedle vruchten.

O Gij, die door het stof geleid,
U schandvlekt door vergetelheid
Van 't edelste in uw wezen!
Wat mint gij, dan u - zelv' alleen?
Uw smart, voor de eeuwigheid te kleen,
Zal ligt de tijd genezen!

Maar gij, die eens en eeuwig mint,
En hier op aard' geen trooster vindt,
Waar zielgemis u grieftde!
Verhef u boven stof en schijn —
Juich, Eedle! uw ziel moet eeuwig zijn,
Want eeuwig is uw liefde!

Wat

Wat roest kleeft op deze aardsche baan
 Nog staâg de Liefde en Vriendschap aan ?
 En eens, eens dreigt haar scheiding.
 Maar vlekloos troont haar heil bij God.
 En voor dit storeeloos genot
 Was 't hier slechts voorbereiding.

δ Dat geen traan meer 't stof besproei',
 Geen nieuwe weér aan 't oog ontvloeï',
 Na zoo veel duizend tranen !
 De smart kon tot verhoogd bezit
 (Elke andre troost belette dit)
 Den eengen weg u banen.

Staar, als de Nacht op uw verdriet
 Van een' ontwolkten hemel ziet,
 En stilte u houdt omsloten,
 Naar 't eeuwig Firmament omhoog —
 Geen scheidingstraan drijft daar in 't oog
 Of wordt er meer vergoten.

Daar rijst op eens het starrenheer,
 En zoete hoop bezielt ons weér,
 En straalt door 't aakligst donker,
 De bang doorweende stonden vlien ;
 Wij voorgevoelen wederzien
 Bij 't lieflijk stargeflonker.

De Dood verbreekt geen zielenband.
 Reeds kan één blik op 't Vaderland
 Bij 't kort gemis ons laven ;
 Daar zien we in 't stof, hoe ver verwaaid,
 Zaad, voor den Oogst, van God gezaaid,
 En juichen op de Graven !

A A N G O D ,

O P

E E N K E R K H O F .

Van 't blaauwe maanlicht op dees' akker Gods omschenen,
Zing ik, een sterveling, Oneindige ! uwen lof.
Geflachten worden, en Geflachten kwijnen henen,
En ik, ik adem op hun stof.

De droefheid, die ik vrees, het heil, dat ik verwachte,
Glijdt als een droppel in den stroom des tijds daarheen.
Mijn aanzijn is eerlang een enkle nagedachte,
En ras doorbeest de dood mijn leen.

Almachtige ! wie kan naar waarde uw grootheid prijzen,
Die met denzelfden wenk den worm en seraf schiept !
Zoo eeuwig, als geen Zon meer aan de kim zal rijzen,
Als toen gij 't licht te voorschijn riept !

En ik, die adem of verga op uwe wenken,
Een vonk slechts van bestaan, een nietig kind van stof....
Een siddring grijpt mij aan ! ik durf u, Eeuwge ! denken,
En 't hart verheffen tot uw' lof !

δ Gij

¶ Gij, der Koningen alleen heheerschend Koning !
 Nooit flauwt uwe Oppermagt, nooit taant uw majesteit ;
 Te groot voor tijd en ruimte, is de eeuwigheid uw woning ,
 De zuil uws troons de oneindigheid.

Toen nog geen Diadeem op 't hoofd eens stervlings praalde ,
 Verspreidde uw Schepter reeds zijn goddelijken glans ,
 En de oude Nacht ontvlamde in 't licht, dat van hem straalde ,
 En rolde in zonnen aan den trans.

En als geen Vorsten kroon van 't stof meer af zal blikkren ,
 Behoudt uw Schepter nog gestaag den eersten gloed ,
 En de oude Nacht gaat voort op uwen wens te flikkren ,
 En drijft in zonnen voort met spoed.

Gij , Namenlooze ! heerscht , zoo ver er zonnen weemlen ,
 Ontelbare werelden er rollen door den nacht.
 De Hemel juicht u toe , en meldt aan nieuwe heemlen
 Uw roem , uw grootheid en uw magt.

¶ Heilige ! bij wien , in 't vlekloos licht gezeten ,
 Geen Seraf zonder sinet , geen heemlen zuiver zijn !
 Ik , Zondaar , zou m'een lied tot uwen lof vermeten ,
 Daar 'k in 't onreine stof nog kwijn ?

Hier op dees zandkorl , waar mij dood en nacht omgeven
 Uw eeuwge hemel met zijn starren mij omfluit ,
 Voel ik , in 't stof geknield , mijn hart tot u verheven ,
 Breide ik mijn handen tot u uit.

En toch geen donder brult , geen bliksem schichten vellen
 Den schuldigen , die u 't berouw zijns harten biedt .
 Het oog eens Engels moog 't getal der flarren tellen ,
 Uw liefde , Erbarmer ! meet hij niet !

Verheven, godlijk Plan, dat nimmer Wijzen gisten,
 Dat in het verst verschiet geen Engel heeft verheugd.
 Uw Liefde vormt in 't stof den Zondaar tot een' Christen,
 En voedt hem op voor hemelvreugd.

Schoon ras een doode, en reeds van doodsgescheente omgeven,
 Blijf ik vol zoete hoop op 't eenzaam Kerkhof staan;
 Daar ruischt in voorgevoel de wind van eeuwig leven
 Mij door het gras der graven aan.

Mijn blik vliegt naar omhoog. Ik zie Orion blinken,
 De heldre Wagen lonkt vertroostend op mij neér,
 En stof, en doodsgescheente, en tijd en wereld zinken,
 En 'k ben geen mensch van aarde meer!

U loof ik, Eeuwige! diep in mijn niet verloren,
 En Gij, voor allen lof te groot, verfamaadt mij niet! —.
 Eerlang wijdt U mijn hart in juichende Englenkooren
 't Ook daar U onbereikbaar Lied!

H E T
B E S T E N D I G H E I L
D E R
D E U G D.

Gezonken Mensch, nog steeds zoo groot van waarde,
Dat ge in 't heelal geen grens voor uw volmaking ziet!

Wat zwegt ge en flaat in 't stof der aarde,
Daar 't uitzigt u een' hemel biedt?

Wat schijngeluk hier de Ondeugd immer teelde,
Een duurzaam naberouw vervangt haar kort genot.

Alleen de Deugd wacht reine weelde
In 't zedelijk gebied van God.

Haar eenzaam pad moge eerst door distels boren,
De zielrust blijft haar Gids en eftent hare baan,
En ras zal haar 't verschiet bekoren,
Daar voor de dorens rozen staan.

Wijd aan haar heil, dat nooit vergaat, uw pogen,
En offer vrolijk op een' wezenlozen schijn,
Die eenmaal in uwe eigen oogen
Min dan een waterbel zal zijn.

Geen waar geluk is ooit uit de aard' gerezen.
Zij draagt geen enkle bloem, die niet verwelken zal.
Eens schijnt ze een Paradijs te wezen,
Maar spoedig wordt ze een tranendal.

A1

Al wat hier streekt, vermoet in 't eind' de zinnen,
 En wordt ontbering, die tot lange smart bereidt,
 En wat wij hier het meest beminnen,
 Wordt eens het langst door ons beschreid.

De blijde Jeugd moog' dartlen tuschen rozen,
 Hoe ras verschroeit de zon des levens hare blaen!
 Zelfs onder 't minnen, onder 't kozen,
 Grijpt haar een heer van zorgen aan.

De hoop op rust moog' 't hart een poos verzoenen;
 Eer 't onder angstig zweet haar stille haven winn'
 Komt de Ouderdom op wolle schoenen
 En sluipt de drukke woning in.

Geen voorspoed rek't de toegemeten jaren,
 De Dood kent bedelstaaf noch schittrend ordelint.
 Wij zeilen op de levensbaren
 Naar 't graf met voor- en tegen-wind.

Eens is de tijd, als rook, voor ons vervlogen,
 En 't leven schijnt een droom, die met den morgen zwicht,
 Nu rijst de Waarheid voor onze oogen,
 En alles toont zich in haar licht.

Gelukkig, die haar vrolijk toe ziet treden,
 En aan de grens, waar tijd en eeuwigheid zich scheidt,
 Zoo kalm terug ziet in 't voorleden,
 Als in de toekomst, die hem beidt.

Wat zou hem 't goud, wat windrige eer hem geven,
 Die voor iets eindigs nooit een oogenblik ontbrandt,
 En enkel in dit nietig leven
 Den weg beschouwt naar 't Vaderland?

Geen

' Geen bliksemvuur, geen agrond doet hem grouwen,
 Geen donker, huilend, woud, wat monsters 't ook omvat;
 Hij vest op de Almagt zijn betrouwen,
 En wandelt veilig op zijn pad.

Zijn hart wordt nooit door angst van een gereten,
 Al klimt langs steil gebergt; vol middaggloed, de baan,
 Het koeltje van een kalm geweten
 Blaast altijd hem verkwikking aan.

Een stille hoop blijft steeds zijn' moed nog prikkelen,
 Schoon hem in nacht en storm geen enkle star meer schijnt,
 Hij voelt den Engel zich ontwikkelen,
 Naar mate in hem het dier verwijnt.

Zoo streeft hij voort door 't ondermaansch gewemel;
 Geen voor- of tegenspoed ontroost hem ooit zijn rust,
 Tot dat de Dood hem wenkt ten hemel,
 En hij Gods Engel welkom kust.

Nu is het doel bereikt van 't aardsche leven,
 Dat slechts ontwikkeling was voor edeler bestaan,
 En een gedurig voorwaarts streven,
 Naar 't goed, dat nimmer zal vergaan.

Wat is nu 't leed, daar eens de Deugd in smachtte,
 De traan, door haar geschreid bij ondermaanschen druk?
 Een zaligende nagedachte,
 Een ondeel van het waar geluk!

'Reeds is de zon, die nooit weer daalt, verrezen;
 De blije toekomst daar, die nimmer wijsling beidt.
 En wat, wat zou de Deugd er vreezen?
 De tijd is heen -- 't is eeuwigheid.

OP H E T G R A F

M I J N E R

E C H T G E N O O T E.

Hier, waar het lijdend hart der wereld is onttogen,
En 't hooge Kerkgewelf het stof van eeuwen dekt,
Ruischt, ruischt hier, tranen! uit mijne oogen,
Door 't bangst gevoel in mij verwekt.

Getrouwe Deelgenote in al mijn heil en nooden,
Hier zonkt gij van mijn hart in 't zwijgend graf ter neér;
Hier rust gij in het stof der dooden,
En hoort mijn jammerklagt niet meer.

Hoe dikwerf heeft mijn hart hier met U aangebeden,
En zich in d' eigen lof met uw gezang vereend?
En nu — gemarteld door 't voorleden,
Aanbid ik op uw koud gebeent'!

Toch blijft gij, eenzaam Graf! de wijkplaats van mijn smarte,
Sinds me in die dierbare Gaë de wreedste doodspijl trof.
Nog is zij alles voor mijn harte,
En wcenend sta ik bij haar stof.

't Ge-

't Genot, waarop mijn oog nog in 't verschiet kon staren,
Een vreedzame ouderdom, mijn zoetste wensch weleer!

Het heil van meer dan veertig jaren,
't Zonk alles in uw' nacht ter neér.

Daar stond ik aan uw' rand; 't Heelal had mij begeven.
Wat kon aan 't eenzaam hart voortaan de wereld biën?
Wat bleef mij over in een leven,
Daar ik de vreugd niet weer zou zien?

Ach! waarom kan de schijn zoo vaak ons hart bekoren
En kleven we aan een heil, dat eenmaal smarten kweekt,
Tot dat we in 't eind' de Waarheid hooren,
Als zij uit tombe en doodkist spreekt!

Dan zinkt, als de avondzon, de wereld in de krimmen,
En donker daalt de nacht gestadig om ons neér.
't Genot, de blijdschap, wijkt als schimmen,
En laast het ledig hart niet meer.

Eens staan wij eenzaam daar, eens komt ons niets te stade,
Dan wat ons Jezus en zijn reine Heilleer biedt,
God, dcugd, onsterfelijkheid, genade,
En dit slechts roeft het graf ons niet.

¶ Zoet herdenken! ook bij al de vreugd van 't leven
Lachte ons een lichtstraal uit de beetre wereld aan,
En deed ons de oogen, zonder beven,
Op onze korte scheiding slaan.

Vijf jaren zien mij reeds mijn eenzaam pad betreden,
En 't eigen uitzigt schraagt mij bij mijn' levenslast,
En al mijn zielrust hier beneden
Is aan de zaalge toekomst vast.

¶ Uit-

6 Uitzigt, dat mij streek! na weinige oogenblikken
 Zal in dit eigen graf ons stof vereenigd zijn;
 Zal me aan uw zij' de rust verkwikken,
 Daar ik zoo smachtend hier naar kwijnt.

Dan drijf' dé tijdstroom, bij orkaan en onweërsvalgen,
 Of met het koeltje, dat hem zachtkens aanblaast, voort,
 Wij rusten tot aan 't eind' der dagen,
 En onze slaap wordt niet gestoord.

Eens breekt de morgen aan, dat God ons zal hereenen
 En ik U welkom kusse in 't lieve Vaderland;
 Waar nooit de Liefde weer zal weenen,
 En 't wederzien de scheiding bant.

Dan moge ons dierbaar Kroost, bij namenloos verrukken,
 Weer rusten aan ons hart, voor hun altijd zoo teer
 En wij de vrucht der lessén plukken,
 Zoo vaak hun ingescherpt weleer.

Geliefde, zoo uw hart nog kennis draagt van de aarde,
 Dan weet gij, dat uw beeld steeds leeft in mijn gemoed,
 En, wien de tijd ook rozen baarde,
 Mij niets uw afzijn heeft vergoed.

Met U ontzonk mij de aarde, en wat ik ooit voordezen,
 Door zoet genot bekoord, gezocht heb en bemind.
 Mijne eerste reine vreugd zal wezen
 Als ik bij God U wedervind.

A A N

AAN DEN HEERE
M^r. J. H. T O B I A S ,

ZICH OP DE REEDE VAN TEXEL BEVINDENDE , OM
NAAR BATAVIA TERUG TE KEEREN.

Zoo toeft gij nog op Texel's Reet,
En zendt tot God uw stille bee,
Dat ras een Oostewind U aan de Zee moog geven ?
En toch boeit zich uw oog aan 't strand
Van 't reeds verlaten Vaderland ,
Waar zoo veel is terug gebleven !

Hoe speelt de Tijd hier met den mensch ,
Waar menigwerf zijn vrees en wensch
Zich als zijn welkom- en zijn afscheids-kus vermengen ,
En de oogen , naar den wenk van 't lot ,
Nu , tintelen van zielgenot ,
Dan , bitre hartentransen plengen !

„ Schoon (spraakt gij) ons het lot thans scheidt ,
„ Mijn Vriend ! 't is niet voor de eeuwigheid ;
„ Uw ouderdom kan ligt ons weerzien nog gedoogen .
„ Wat werpt gij alle hoop ter neér ?
„ Na vijf jaar scheidens keer ik weer ,
„ Hoe schielijk is die tijd vervlog en ?

Ja , spoedig ijlt die tijdkring heen ;
Maar ook mijn leven hier beneen .
Slechts luttel voorwaarts kan mijn donker oog nog staren ,
Uw afzijn loope spoedig af ,
Ik ijl nog sneller naar het graf ,
Na zes en zestig levensjaren .

Maar moog 't verschiet die vretgde ons biën,
 Wat is op aarde wederzien?
Slechts voorbereiding tot een nieuw en wreeder scheiden.
 Hier bloeit geen roos, die niet verdort;
 Zelfs eer de wensch verkregen wordt,
 Blijft in 't verschiet ontbering beiden.

Nog zweeft die stond voor mijn gezigt,
 Toen ik uwe Ouderen 't berigt
(Geen afscheid droeg hun ziel) van uw vertrek moest geven,
 Ach ! vreeselijk sloeg mij 't angstig hart!
 Ik voelde, op 't aanzien van hun smart,
 De woorden op mijn lippen beven.

Daar zamelde ik mijn laatste kracht;
 Maar nauw was half mijn taak volbracht,
Of bitter nobdgeschrei hield schlér mijn woorden tegen.
 Ach ! dacht ik, bij hun droef gesnik,
 Kan 't weerzien voor een oogenblik
 Zoo diep een zielsmart overwegen!

De Dood slechts scheidt niet als de Tijd,
 Die met een droombeeld 't hart verbijt,
En 't vlugtig wederzien te banger doet beweenen;
 Hij voert ons, waar geen afscheidstraan
 Meer in het zalig oog zal staan;
 Hij scheidt voor eindeloos hereenen.

Hij brengt ons eenmaal daar bij één,
 Waar vette hemelen noch zeën
't Genot der vriendschap aan het edel hart meer roven!
 En nu — waar nog uw werkkring zij,
 Gods zegen blijvē U eeuwig bij —
 Vaarwel! — tot wederzien in 't Vaderland hier boven!

E E N E

E E N E

F A B E L.

Met goddelijk vernuft bragt eens door 't kunstpenceel
Een Schilder de Onschuld, in een kop, op het panneel.
Zijn Zoon, wien de eigen geest, hetzelfde vuur deed blaken,
Zag hem met hooge vreugd het schoone Beeld volmaken.
Toen 't heerlijk was voltooid en naar den eisch gezet,
Schonk 't hem de Vader voor zijn vorstelijk Kabinet.
Hij voelt den prijs der gift, en, vol van zoet verrukken,
Plaatst hij het in de rij van zijne meesterstukken,
En elk, wie 't zag, riep uit, vol van verwondering:
" Het is 't fieraad der zaal, de kroon der zameling!"

Er reisde een Vreemdling, in de schilderkunst ervaren,
Met drie van zijne Zoons, die alle schilders waren.
Veel had hij van dit stuk tot in 't verschovendst oord,
Veel van den Schilder en zijn galerij gehoord.
Een diep verborgen nijd deed hem dien lof mistrouwen.
Hij brandde van begeerte om 't in persoon te aanschouwen.
Nu zocht hij ongemerkt, en met zijn kroost alleen,
Bij 't afzijn van den Zoon, de kunstzaal in te treën.
't Gelukt hem, want hij kwam als Prins in tooi en wezen,
En uit zijn houding scheen de kenner nog te lezen.

E E N E F A B E L.

Nauw is hij in de zaal of 't oog naar 't stuk gerigt,
 Haast hij zich met zijn Zoons naar 't hemelsch aangezigt.
 Hij beeft van schrik terug voor zulk een kunstvermogen.
 Ach ! ieder trek was hem een bliksemstraal in de oogen.
 Hij raast van spijt, maar loos, in veinzerij volleerd,
 Verbergt hij in een' lach den nijd, die hem verteert.

D E O P P A S S E R.

Is dat geen heerlijk stuk, dat ieder moet verrukken ?

D E S C H I L D E R.

't Is meer, 't is 't meesterstuk van alle meesterstukken.
 Alleen, gij eischt toch uit mijnen mond geen vleijerij ?
 't Is jammer, dat het hier wat hard geteekend zij.
 Maar met een kleinigheid waar' dit gebrek te heelen,
 Zoo 't een gebrek mogt zijn. Slechts wat verzacht de deelen,
 En alles waar' volmaakt.

(Hij wendt zich tot zijn' Zoon.)

Wat zegt gij? Denkt gij niet
 Dat zich dit schoone stuk nog veel verfraaijen liet ?

D E E E N E Z O O N.

Gewis ! 't Is slechts één lijn te mager in mijne oogen.
 Och ! had ik hier penseel en verw in mijn vermogen !
 Een weinig meerder vleesch zou weldoen aan 't geheel ;
 Maar anders, 't is volmaakt, 'k beken 't, in ieder deel.

D E A N D E R E Z O O N.

En ik, mijn Vader ! durf ik ook mijn vonnis geven,
 Aan de oogen mist toch vuur, 't is niet genoeg verheven.

"k Heb

'k Heb steeds verhevenheid op uwen raad bemind,
 Het sinart mij in de ziel, dat ik haar bier niet vind'.
 En toch een enkle trek verhielp dit in het wezen,
 En 't stuk ware eindloos in mijn oog in prijs gerezen,
 O 't spijt mij, daar de feil zoo ligt te redden is,
 Dat ik penseel en verw dit oogenblik hier mis.
 'k Bewonder 't heerlijk stuk meer dan ik uit kan drukken,
 En juist deze aandrift zou mijn poging doen gelukken.
 Alleen een beuzeling, die 's kenners oog slechts ziet,
 Wat meer verhevenheid, en 't had zijn weergae niet.

* * *

Verrukt van blijdschap over 't oordeel zijner Zonen ;
 Knikt hun de Vader toe om hun zijn gunst te toonen,
 En vraagt, terwijl hij nauw zijn vreugd verbergen kan,
 Aan zijnen derden Zoon : " En gij, wat zegt ge er van ? "

D E D E R D E Z O O N .

Niets. 't Bleef, hoe lang ik zag, en waar mijn oog ook staarde,
 Een hemelsch Meesterstuk van onbezefbre waarde.
 Alleen verbaast het mij, dat slechts één ding hier mist,
 En zulk een pronkstuk van de kunst niet zij vernist.
 't Vernis verhief al 't schoon en leende aan 't beeld eerst leven,
 En zou er eenheid en bevaligheid aan geven.
 't Verdient het echter, want een stuk van die waardij
 Bezit op 't wereldrond geen enkle galerij.
 " O Schoon (viel de oude Guit hen zachtjes in de reden,
 Terwijl de Leidsman aan een zijde was getreden)
 " Gij spreekt mij naar het hart. Komt, wenden we alles aan,
 " Dat ons de toegang hier nog eens moge openstaan.
 " Wij zullen aan den Gids, om niet te wederstreven,
 " De beste woorden, en een rijklijk drinkgeld geven,

G 3

" En

- „ En morgen zien we ons hier met ons gereedchap weer.
- „ Gij, schoone Jonge! zorgt, dat zich het vleesch vermeer’,
- „ En gij, gij voegt er bij, eer ’t iemand kan ontdekken,
- „ Hoogvlieger daar gij zijt! van uw verheven trekken,
- „ En gij, mijn kleine Schelm, die daar zoo schuldloos staat,
- „ Bestrijkt met uw vernis van barnsteen het gelaat.
- „ Het stuk moet ons zijn en het schoon zoo zeer verdwijnen,
- „ Dat en de Schilder en zijn Zoon er van verkwijnen.”

Nu namen ze afscheid en verzochten om de gunst
 Van morgen zich nog eens aan ’t pronkstuk van de kunst,
 Dat hen betooverd had, volop te mogen laven,
 Eer zij, naar hun ontwerp, zich weer op reis begaven.
 „ Mijn Heeren! (zegt de Gids) zoo dikwerf U dit streeft,
 „ Mits echter, dat gij niets bederft aan ’t heerlijk Beeld.”
 „ „ O Daarvoor vrees niet! wie kon zoo iets godlijks schaden?”
 Dit was der Schurken taal, toen ze uit de Kunstaal traden.
 En de oude Deugniet, met zijn Zonen op de zij’,
 Was d’ andren dag, reeds vroeg, weer in de Galerij.
 Hij poogt, door nu bij ’t een, dan ’t ander stuk te beiden,
 Den Kunstbewaarder in een zijvertrek te leiden.
 Zijn doel gelukt. Pensel en verw wordt uitgehaald,
 De kop iets vetter en wat vlezieriger gemaald,
 Er trekken bijgevoegd, die de eenheid straks verbreken,
 En dadelijk ’t vernis zoo nat er opgetreken.
 In ’t kort, ’t oorspronklijk schoon van ’t vlekloos beeld verdween,
 Zoo dat het, waar beschouwd, nauw ’t eigen stuk meer scheen.

Pijlsnel werd verw, vernis, pensel nu weggestoken.
 Den Vader meldt een blik, hoe wel hij zij gewroken.
 Hij juicht het schelmstuk toe; maar van dat oogenblik
 Was hem de Galerij ’t verblijf van angst en schrik.
 Ach! de cedle eenvoudigheid van ’t aanschijna was verloren,
 In zinnelijken lust het rein gevoel herboren,

De

De stille majestéit, die 't hart onwillig eert,
 In opgeblazen trots en stouten waan verkeert,
 En 't heerlijk koloriet, waarin 't had uitgeblonken,
 Was onder gesl vernis rampgalig weggezonken.
 Alleen, gelijk de zon door wolk en nevel licht,
 Scheen soms een trek nog door van 't vorig aangezigt.
 Men meldt den Vader, dat door list en helsche vonden
 Zijn zoo begunstigd Beeld misvormd ware en geschonden.
 Dit hoort de Zoon, terwijl hij aan zijn zijde beidt,
 IJlt naar de Galerij, ziet toe, verstomt en schreit.

„ Dat deed een vijand (dus last hij in 't gind' zich hooren)
 „ O Onschuld! Onschuld! ach! hoe diep gingt gij verloren!
 „ Is dat mijns Vaders werk? Zoo zou hij 't wederzien?
 „ Neen, nimmer, moest ik ook mijn leven er voor biën!
 „ Verstelde Booswicht, die, van helschen nijd bestorven,
 „ Mijns Vaders Meesterstuk zoo schandelijk hebt verdorven!
 „ Neen, sterven wil ik, eer mijn Vader 't zoo aanschouwt,
 „ Veel liever sterven, dan dat gij 't bezitten zoudt!"

Den eedlen Zoon, wien niets in zijn ontwerp deed zwichten,
 Was 't groot geheim bekend, 't vernis er af te ligten,
 En de opgefneerde klad van verwen in dien staat
 Zacht op te lossen en te ontnemen aan 't gelaat;
 Dan, ligt bevroedt men, hoe hij voor zijn doel ook blaakte,
 Dat veel van 't eerste schoon er bij verlozen raakte.
 Diep treurig wierp de Zoon zijn' blik op 't Beeld ter neér.
 De vlek was uitgedeigd; maar de onschuld was niet meer.
 Daar greep hij, met een traan van bittere smart in de oogen,
 Penséel en verw, in 't reinst gevoel van zijn' vernogen,
 En vol van 't godlijk vuur van zijn' verhoogden zin,
 Bragt hij er nieuwe kracht en eedier leven in.
 De oorspronklijke aanleg was nog in het Beeld te ontdekken.
 En heilig bleven hem de minste van die trekken.

Wat folterenden angst zonk daar zijn ziel ten buit!
 Het klamme doodzweet brak hem bij dien arbeid uit.
 „ O Onschuld, onschuld (sprak hij bij het tranen plengen)
 „ Gij zijt, bij al mijn vlijt, niet weer terug te brengen!
 „ Maar wat de Liefde kan, worde in u openbaar!”
 En zie, 't gelukte hem — een heerlijk Beeld stond daar!
 Hij staart het vrolijk aan, en 't werk van zijne handen
 Doet zijn verheven ziel in hemelvreugde ontbranden.
 Geen poging kwam 't herstel der onschuld ooit te baat,
 Maar ook geen enkle vlek ontstierde meer 't gelaat.
 Het Beeld was opgevoerd tot een veel hooger orden,
 En 't aangezigt was tot verheven deugd geworden.

Gelijk een Broeder zijn' geredden Broeder leidt
 Aan 't hart des Vaders, dat hem angstig wachtend beidt,
 Zoo bragt de Zoon het Beeld tot zijnen Vader weder.
 Dees schouwt met hooge vreugd op 't werk zijns Zoons ter neden,
 't Was beiden, na dien tijd, zelfs liever dan voorheen.
 Maar sinds liet nooit hun oog 't één oogenblik alleen.

* * *

O Menach! zou dit verhaal u nog ten raadfel wezen?
 't Is uw geschiedenis, die gij hier hebt gelezen.
 Onschuldig schiep u God, die vlekloos heilig is.
 Een heerlijk Schaduwbeeld van zijn gelijkenis.
 Het kwaad verwon uw hart en deed uwe onschuld sineven.
 Daar offerde Gods Zoon voor u zijn bloed en leven,
 Herstelde 't werk van God veel schooner dan weleer,
 En gaf u aan de Deugd en aan den Hemel weer.

Naar Lavater.

A A N

A A N

A R I S T U S.

Aristus ! spreek niet meer van 't heerlijkst Voorgeslacht
Tot een verbasterd Kroost , dat met zijn grootheid lacht.
„ Is de afstand dan zoo groot ? Wat zijn twee honderd jaren ?
„ Kan 't Nakroost nu niet zijn , wat toen zijn Vaadren waren ? ”
'k Beken , de tijd is klein , die ons van de Eedlen scheidt ,
Maar zie ik op hun deugd , dan scheidt ons eeuwigheid.
Daar , Godsvrucht , matigheid , die moed en krachten teelde ,
Hier , Godverloochingen , bij hoogmoed , waan en weelde ;
Dear , trouw en eerlijkheid , door 't wereldrond betrouw'd ,
Hier , eerloosheid , bedrog , bij slaaffischen zin voor 't goud .
Die , om een Vaderland te scheppen , vrolijk stervend ' ,
Dees , liever 't Vaderland , dan hunnen wellust dervend ' ;
Die , met hun' Godsdienst en de Vrijheid buiten nood ,
Dees , voor die beiden onverschillig als de dood !
O Zwijg , Arist ! waartoe zou 't vergelijken baten ?
Wij zijn reeds klein genoeg , waartoe ons zelv' te hater ?
Ach , de afstand is te groot ! hij weert reeds allen moed .
Zwijg van een Voorgeslacht , dat ons verzinken doet !

Waan echter niet , dat ik , te midden van mijn klagten ,
De grote redding , ons verleend , gering zou achten .
Nean ; vrij van 't haatlykst juk , ooit door een Volk getorscht ,
Weer Nederlanders met een' Nederlandchen Vorst ,

Kon naauw in 't eerst mijn hart aan 't geen ik zag, gelooven.
 Die wonderre redding ging mijn stoutst begrip te boven.
 Daar vloog mijn ziel omhoog — de mensch, de held, verdween,
 Ik zag geen werktuig meer, ik zag Gods arm alleen!
 Maar, Vriend! ook bij de zege, ons door Gods gunst geschenken,
 Blijft altijd nog ons heil aan onze deugd geklonken.
 Een valsche gloriezucht benevelt vaak 't verstand,
 En 't bloed vloeit voor 't geweld, en schraagt een' Dwingeland.
 De moed, uit welk een bron die immer af moog' dalen,
 Kan in het oorlogsperk een poos toch zegepralen;
 Maar doet geen edel doel hem in het hart ontstaan,
 Dan brengt hij voor het Volk geen heil of voorspoed aan.
 De Gal, zoo tuk op eer, zoo trotsch op zijn victorie,
 Was slaaf van een' Tiran en 't offer van zijn glorie.
 Europa boog zich voor 't gedrochtijk Keizerrijk,
 Maar Frankrijk kromp van nood op zijner Zonen lijk.
 Hoe blijft der Vaadren moed bij deze moordzucht blinken!
 Slechts de eer van 't Vaderland kon hen in 't barnas klinken.
 Te vreden met hun' grond, maar wars van vreemde magt,
 Heeft nooit veroveringzucht hen in het veld gebracht.
 Geen tijdgeest, 't Menschdom blijft hun moed en groothed eerst.
 Wat was hun roem, die met de menig kon verkeeren?
 Getrouw aan eed en pligt, was God hun beukelaar,
 En: vrijheid of de dood! hun leus in elk gevaar.
 Hun moed was teelt der deugd, en flonk niet bij hun sterven.
 Wat kon, door jaren strijds, hun edel hart niet derven!
 Voor 't Algemeen - belang hield steeds hun trouwe stand,
 Geen offer scheen hun groot voor 't heil van 't Vaderland.
 Het Woord huns Gods in 't hart, de Vrijheidspear in de armen.
 Was 't eerste aktijd hun steun, om 't laarste te beschermen,

Ja! 'k juich met u, dat wij aan 't hoofd van onzen Saet
 De Telg eens Staats weer zien, zoo vaak 's Lands toeyeslaat,
 En waar' de vrije keus mij door het Lot beschoren,
 'k Had Naslau voor dit Volk en voor mijn hart gekoren.

Maar

Maar immer, wat zijn vlijt en wijsheid moog' bestaan,
 Hangt de uitkomst aan de deugd van zijnen Onderdaan.
 Zal, als weleer, Euroop den Nederlander eeren,
 Dan moet der Vaadren deugd in Neêrland wederkeeren.
 Aan de oude weekde, schoon ook magt het pleit beslecht,
 Blijft eeuwig de oude schande en eerloosheid gehecht.
 Waar kon de beste Vorst, ook bij volmaakte wetten,
 Den ondergang eens Volks, beroofd van deugd, beletten?
 Lycurgus schepping zelfs, het trotsch Spartaansch gebied,
 Een teelt der Godn, weérstond 't bederf der zeden niet.
 Wat kon 't gebied der aarde aan 't eerloos Rome baten?
 De eeuw van zijn deugd was de eeuw van zijne Cincinnaten.
 Maar eens de vuige prooi van rijkdom, weelde en schand'
 Behoedde Raad noch wet het voor een' Dwingeland.
 Geen Titus, geen Trajan of edele Antonijnen
 Deen ooit den ouden bloei voor 't Nakroost weer verschijnen,
 Hun deugd behoorde aan hun, maar 't eerloos Rome zonk,
 Tot dat het elk Barbaar aan zijn triomfkar klonk.
 Een eerlijke armoë, aan gebrek en nood ontheven,
 Doet meer dan rijkdom aan het erf der Vaadren kleven.
 Het misen van dien grond doorpriemt de ziel met smart.
 Waar knaagt het heimwee meer dan aan 't Helvetisch hart?
 Wat kan hem bij de rust van zijne koele dalen,
 Wat bij zijn sneuwgebergt en ruime meerden halen?
 Hier zag hij 't eerste licht, en aarde en hemel bond,
 Door duizend schoonheën, hem aan zijn' geboortegrond.
 Daar wil hij op het graf van zijne Vaadren leven,
 Daar wil hij ook zijn stof aan de aarde wedergeven,
 Het zoet herdenken aan een deugdzaam Voorgeslacht;
 't Vooruitzigt, dat zijn Kroost het eigen heil daar wacht,
 Zal nog de vreugdloosheid van zijne Grijshheid hindren.
 Hier koos hij eens een Gaë, hier speelden zijne Kindren,
 Hier groent de boom nog, die zijn jeugd omschaduwd heeft,
 Daar rookt de Veldhut, daar zijn Meisje in heeft geleefd.

Geen

Geen Tempe kan hem ooit dien dierbren grond vervangen.
 Hij blijft in een Paleis naar de oude hut verlangen,
 En in wat hemelstreek hem ook het Noodlot bant,
 Zing hem zijn koezang voor, hij raast naar 't Vaderland.

Zeg niet: die deugd is thans in Zwitserland verstorven.
 Wat heeft Napoleon niet in Euroop' verdorven?
 Zijn helsch vernuft heeft heil in giftig wee verkeerd,
 De menschheid in den mensch, God in zijn' dienst onteerd!

De slaaf der weelde, om zich in vuig genot te baden,
 Zal ligt voor goud zijn' Vorst en Vaderland verraden.
 Wat zegt het voor zijn hart of alles om hem zinkt,
 Zoo lang het in zijn huis van pracht en weelde blinkt?
 Wat zou hem aan 't belang des Landgenoots verbinden?
 Hij heeft geen Vaderland, geen Voorgeflacht, geen Vrinden.
 En altijd wordt die grond het meest door hem bemind,
 Waar zijne zinlijkhed het meeste voedsel vindt.
 Beschaafdheid schenkt geen deugd; zij weert slechts ruwe zeden,
 Verfijnt de zinlijkhed, maar laat haar onbestreden:
 Verdringt verdienste en maakt alleen haar schijn geschat,
 Leent vaak aan de ondeugd glans, en flijpt het misdrijf glad.
 Zij doet, naar eisch bestuurd, de Maatschappijen blinken,
 Maar, eens haar perk ontvloón, de Volkren nederzinken.
 Alleen de Godsdiest wijst haar 't regte en juiste spoor,
 Vermeerdert nog haar heil, en komt haar nadeel voor.
 Hij leent, bij hooger doel, den sterbling eedler krachten,
 Bestuurt de kiem des wenschs, en heiligt zijn gedachten.
 Hij boeit aan eed en pligt, en werkt in elken kring
 Voor 't heil van 't algemeen nog zelfverlooichening.
 Hij zal niet slechts de daad door vrees voor straf beletten,
 Maar maakt de keus van 't hart eenstemmig met de wetten.
 En wat bevalligheid het Misdrijf ook betoont
 Ook in de ruwe hut schenkt hij der Deugd de kroon.

Geen

Geen Volk , eens door de weelde in zeedloosheid verzonken
 Aan duizend kunstnoðn en behoeften vastgeklonken ,
 Week en karakterloos bij dorst naar goud en eer ,
 Vindt immer de oude deugd dan door den Godsdienst weer .
 Hij kan , waar zinlijkheid tot de ondeugd ons zou trekken ,
 Alleen ten tegenwigt in 't weiflend hart verstrekken ;
 En voert , waar 't blinkend stof te ligt de lust bewoog ,
 Een eedler wereld met haar loon en straf voor 't oog :
 Zie daar een drijfveer , die geen Vorst , geen Wet kan geven ,
 Zij doet het Misdrijf in het vreeslijkest eenzaam beven ,
 En weert in 't fiddrend hart , dat nooit zich selv' ontvliedt ,
 Meer euyeldaden , dan het oog eens stervlings ziet .
 In JEZUS Leer , zoo naauw aan 't heil des Staats gebonden ,
 Wordt tuschen Heer en Slaaf geen onderscheid gevonden .
 Zij vormt , hoe eindloos groot op aarde ook de afstand schijn ' ,
 Het groot veréénings-punt , waar beiden Christen zijn .
 Zij bindt den Onderdaan en Koning aan hunne eeden ;
 Zij maakt ook 't lijdendst deel der Maatschappij te vreden .
 Hoe ongelijk op aard , aan de eigen wet verpligt ,
 Zijn ze één door JEZUS Leer , en één voor Gods Gerigt .
 Eén Evangelie eischt van beiden 't eigen pogen .
 En Vorst en Onderdaan zijn Zondaars in Gods oogen ,
 En wat hen immer scheide in hunnen aardschen loop ,
 Vergeving uit genaē is beider jongste hoop .
 Maar zijn we opregt , mijn Vriend ! om zoo veel ramps te heelen ;
 Moet haar 't Geweten , kan geen Koning haar bevelen
 Een Robbespierre schraagt het aanzijn van een' God ,
 En d' eerdienst schiep het eerst Napoleons gebod .
 Sinds zal op 's Vorsten eisch , mag hij een ambt bekleeden ,
 De Godverzaker zelf het kerkgestoelt' betreden .
 Hij huichelt diep ontzag , door staatzucht aangespoord ,
 Maar spot in 't eerloos hart met God en met zijn Woord .
 De Alwetendheid wordt door geen kunstvertoon bedrogen .
 Wat zegt hier kerkgebaar , hoe luisterrijk voor de oogen ?

De

De Heiden wij' met pracht zijn wierook aan de Goðn,
 God wordt geen Eerdienst van den Stervling aangeboón.
 De Menschheid eert zich zelf door God opregt te vrezen.
 God elscbt het hart — daar moet zijn ware Tempel wèzen.
 De Ongeïndige is te groot voor allen praal en schijn,
 In geest en waarheid wil Hij aangebeden zijn.

Droom van geen redding, Vriend! wat praal u moog' bekoren;
 Zoo lang voor Nederland de Godsdienst blijft verloren.
 Hij gaf, bij feller nood, dien moed aan 't Voorgeslacht,
 Die 't oude Nederland zoo grootsch te voorschijn bragt.
 Hij kan, bij minder nood, ons hoeden voor 't bezwijken,
 Door ons den Vaderen in deugd te doen gelijken.
 Mistrouw den valschen glans, die nog de weelde biedt,
 Ach! zij verhaast den val, maar zij voorkomt hem niet.
 Zoo werpt een Fakkel, op het punt van uit te doven,
 Nog voor een oogenblik een' heldren straal naar boven;
 Maar ijlings zinkt hij neér, en 't licht, nog korts verspreid,
 Vermeerderd slechts den nacht en schrikbre donkerheid.

HERINNERRING AAN HET OUDE NEDERLAND.

Gelijk een Reiziger, omgeven van woestijnen,
Op een geknotte zuil, Palmira's bloei herdenkt,
En bij den laatsten straal, dien de avondzon laat schijnen,
Haar blinkend pain met tranen drenkt.

Zoo peins ik, op den rand van Ruiters graf gezeten,
Waar 't eenzaam Kerkgewelf 't rumoer der wereld bant;
De borst door wee geperst, het hart van één gereten,
In stilte aan 't oude Nederland.

Waar zijt gij, die uw hoofd eens ophieft tot de wolken,
Gij, grootsche Schepping van het grote Voorgeflacht!
Waar heeft, bij d' opstand van de hoofdstof en de Volken,
Ooit de Aarde uw weergaē voortgebracht?

Een nietig plekje gronds, ontwoekerd aan de baren,
En door een Volk bewoond, nooit in het vuur verstaald,
Verduurt, bij duizend noón, een strijd van tachtig jaren,
Velt Spanje's magt, en zegepraalt!

Steeds

112 HERINNERING AAN NEDERLAND.

Steeds vlijtig bij genot, en spaarzaam onder zegen,
Blijft de eedle Batavier zoo rein van hart als zeén.
Al staan hem honger, pest en de elementen tegen,
Niets vreest hij, dan zijn' God alleen.

Reeds biedt Euroop ontzag aan zijne Zeekasteelen,
Reeds huldigt de Oceaan, vier winden door, zijn Vloot,
En stort den rijken oogst van tweeë paar Werelddeelen,
Vrijwillig, in zijn' milden schoot.

Al blijft hij, als een leeuw, voor zijnen erfgrond vechten,
Nooit heeft veroveringszucht zijn groote ziel verheerd,
Ook waar zijn wenken 't pleit van Koningen beslechten,
En de Aardkloot zijne wimpels eert.

De Vreemdling kwam bij hem zijn tegenheen vergeten,
En had, bij 't heiligst regt, er geen' Vervolger meer.
Elk diende er, onbezorgd, zijn' God, naar zijn geweten,
En vond een Vaderland er weer.

6 Tijd! wat ooit uw magt verlengen mogt of korten,
Greep, toen gij Neerland troft, uw vuist geen fiddring aan?
Waar dwongt gij eeuwen zich in de eeuwigheid te storten,
Met zoo veel deugd en roem belaen?

Ligt zullen de eeuwen nooit een tweede Neerland telen.
De Wereld mogt slechts eens zoo groot een schouwspel zien;
Maar wie der Oudren bloed nog voelt door de adren spelen,
Zal eeuwig hun zijn' hulde biën.

Moog' 't nieuwe Koningrijk, door wondren schier verrezen
Uit de asch van 't Vaderlijk beroemd Gemeenebest,
Door de eigen deugden eens de roem des Nakroosts wezen,
Waar eenmaal 't laatste op was gevest!

Ons

HERINNERRING AAN NEDERLAND. 113

Ons hart blijft op den rand des grafs aan 't oude kleven,
Waar spelend onze jeugd haar' eersten vorm ontving,
En wat een volgende eeuw den Naneef ook moog' geven,
De Grijzaard blijft er vreemdeling.

Hij zamelt afgemat, uit de afgeloopen jaren,
Nog beelden in het licht der lieve morgenzon,
En blijft op 't Voorgeslacht, als halve Goden, staren,
Dat eenmaal Neerland scheppen kon.

Maar.... hemel! zie ik regt? dorst dit mijn grijshed hopen?
Of is 't verbeelding, die mij in een' droom bekoort?
Of sluit de Voortijd mij zijn' Heiligdom weer open,
En brengt zijn Godenteelt weer voort?

Wie is die grijze Held, die, drie en tachtig jaren,
Den roem van 't Voorgeslacht geboeld hield aan deez' grond,
En de eeuw, door hem zoo grootsch verheerlijkt op de baren,
Aan Tromp en Ruiters eeuw verbond?

Die, aan de helden baan, door d' ouderdom, ontlogen,
Nog altijd voor de deugd in jeugdig vuur ontbrandt,
Waar Kunst of Wetenschap zijn aanzijn en vermogen
Aan de eer verbindt van 't Vaderland?

Vaak bloosde ik, Neeland! bij uw vroegere Historie
En vond van 't Voorgeslacht geen schaduw meer of schijn;
Maar dacht ik KINGSBERG, dan gevoelde ik al de glorie,
Nog van een Batavier te zijn.

*

H

D E

DE
VERLOSSING
VAN
NEDERLAND;
EENECANTATE.

KOOR.

¶ Gij, Gij, God der Voorgeslachten!
Kom d' ondergang van 't Nakroost voor!
Of dringen onze jammerklagten
Niet meer tot uwen hemel door?

Recitatie.

De Heerschzucht baant haar' weg door lijken,
En stort Geflachten in het graf;
Haar wenk vernietigt Koningrijken,
En dwingt de Volken siddring af.
Een ijzren nacht houdt ons omsloten.
De Batavier, zoo groot weleer,
Is uit der Volken rang verstoten,
En zijne Schepping is niet meer!

Aria.

God regeert, wat zou ik vreezen
In 't gevaar?
Hoe de nood ook zij gerezen,
Hij kan helpen, als voordezen,
Uit gevaar.

Hij

Hij zal voor het Nakroost wezen
Wat Hij 't Voorgeslacht eens waar.

Duetto.

A.

Hoe zou die hoop mijn hart bekoren,
Wij zonken in verderf ter neér?

B.

God wil onwaardigen verhooren,
Zijn eigen grooten Naam ter eer.

A.

Maar wie, wie zal een magt verbreken,
Die met de magt der aarde spot?

B.

God roept de Bliksems, en zij spreken:
„Hier zijn wij!” — Hij alleen is God!

A en B.

Ja, Hij alleen is God!

A.

Zijn stormwind doet de Volken beven.

B.

Maar geeft een zuivre lucht hun weer.

A.

Hoe vreeslijk rolt en kraakt zijn donder?

B.

Hoe liefelijk ruischt zijn regen neér?

A en B.

Ja, Hij is God, hoopt stervelingen!

Verhoort zijn Goedheid uwe beë,
Dan strijden Starren uit haar kringen,
En de Elementen strijden mee.

K O O R.

Blijf, Menschdom! blijf op God nog staren,
Waar alles u ontzinkt.

H 2

Hij

DE VERLOSSING

Hij is de Rots, in 't hart der baren,
De Star, die eeuwig blinkt.

Recitatief.

Wat heilmaar klinkt daar door het bang Europe?
God wierp zijn ijs, daar zonk de Dwingland neér!
Uit Moskou's vlammen rijst op nieuw de hope,
En 't vuur der vrijheid gloeit in 't hart der Volken weer.
Hij vlugt, hij vlugt van Ruslands barre gronden,
Hij vlugt — verpletterd ligt zijn trots —
Door de elementen half verflonden,
Gereekend door het wraakzwaard Gods!

K O O R.

Looft, Volken! looft Gods Alvermogen,
Verheft zijn glorierijke daēn!
Zijn Liefde was met u bewogen,
Zijne Almagt bragt u redding aan.

Aria.

Helden streden, Helden vielen
Op de gloriebaan.
Helden streden, Helden vielen,
Maar geen heil brak aan.

Daar woog de Godheid 't lot der Volken,
Hoe vreeslijk d'oorlogsdonder klonk';
De schaal van Frankrijk steeg naar boven,
De schaal der Volken zonk.

Helden streden, Helden vielen
Op de gloriebaan.
Helden streden, Helden vielen,
God bragt redding aan!

D u-

Duetto.

A.

Ik kan die redding naauw gelooven.

B.

Hij gaf ze, die 't Heelal gebiedt.

A.

Zij gaat mijn' stoutsten wensch te boven.

B.

Gods Groothed vat de stervling niet.

A en B.

Neen, neen, die vat de stervling niet !

A.

Hoe diep was Nederland gezonken,
Een smaad der Volken om zich heen ?

B.

Daar heeft zijne Almagt uitgeblonken,

Hij, Hij doet wondren, Hij alleen !

A en B.

Ja, God doet wondren, God alleen !

KOOR.

Looft, Volken ! looft Gods Alvermogen,
Verheft zijn glorierijke daen !

Zijn Liefde was met U bewogen

Zijne' Almagt bragt U redding aan.

Recitatief.

Een noodgeschrei wordt van alom gehoord —
 Staakt, staakt uw vreugd, de Dwingeland keert weder.
 Reeds rukt hij met zijn benden voort,
 En stort op Neerlands bodem neder.
 Komt, moedig wederstand geboón,
 God strijdt, o Volken ! met uw Helden —
 Hoort der kartouwen donderfoon,
 Hoe vreeslijk brult hij door de velden !

Aria.

Wat angst, wat schrik
 Rilt door mijn led'en!
 O Doodlijk oogenblik,
 Ach! waart gij doorgestreden!
 De moordzucht woedt,
 Ik hoor natuur van weedom gieren.
 Het menschenbloed
 Stroomt als rivieren!

Solo.

Ik blijf gerust op God vertrouwen,
 Schoon 't oog nog donkre wolken ziet.
 Wie in den nood op God blijft bouwen,
 Ontzinkt in nood de hope niet.
 Zoo boort een Bergeik door de wolken,
 En overschaauwt der eeuwen puin;
 Al rijst de nookreet van de Volken,
 Hij schudt den bliksem van zijn kruin.

K O O R.

Triomf! de zege is aan de Volken,
 Geeft, geeft Jehova eer!
 Uw danklied stijg' tot aan de wolken,
 Uw onderdrukker is niet meer.
 Hoe magloos was zijn dreigend honen!
 God wenkte — 't Menschdom overwon,
 En de Aard' verheft, met jubeltoonen,
 Oranje, Blucher, Wellington!

Tercetto.

A.

'k Vlecht erkentlijk eerlauwrieren
 Om der Helden Zegelans;
 Maar den Kroonprins wil ik sieren
 Met den schoonsten Lauwerkraus.

B.

VAN NEDERLAND.

xi

B.

'k Wil geen' Held zijne eer benijden ;
Maar de roem, dien de uitkomst gaf,
Wing, bij d'aanvang van het strijden,
Van 't behoud des Viersprongs af.

C.

Vrolijk klopt mijn hart hem tegen ;
Door zijn' onverwinbren moed
Voorbereidde hij den zegen,
Kocht hem met zijn eigen bloed.

A. B en C.

Neérland zal hem eeuwig danken ;
Hij behield het door zijn' moed.

A.

Zoete vreugd doorbeeft mijne aadren,
't Lieve Vaderland is vrij !

B.

't Zalig erfdeel onzer Vaadren
Blinkt weer in der Volken rij.

C.

'k Zie een blije toekomst naadren,
Waart Oranje blijft ons bij !

A. B en C.

Ja, wat de eeuwstroom heeft verflonden ,
Of ons 't Lot ontnam ;
Met hem dagen blijder stonden ,
Néérlands heil was steeds verbonden
Aan zijn' Stam.

Aria.

Wie op der Vaadren voorspoed staart ,
Keer' tot de Deugd der Vaadren weder !
De deugd verheft een Volk op aard' ,
Maar de ondeugd stort in d' afgord neder.

H 4

Geen

160 DE VERLOSSING VAN NEDERLAND.

Geen zege, o Neérland ! baat,
Zoo gjij de deugd verlaat.

Solo.

Wat schoon verschiet zie ik verrezen
Zoo hier der Vaadren deugd weer bloeit,
Hun roem weer onze roem zal wezen,
En 't hart weer voor den Godsdienst gloeit.
Dan moog' de Donder om ons kraken,
Ons treft, hoe fel hij brull', geen leed ;
Dan zal Gods Almacht voor ons waken,
Dan zal geen onheil tot ons naken,
Schoon ons de magt der Aard' bestreed'.

SLOTKOOR.

Looft, looft den God der Legerscharen !
Hij hoorde ons angstig smeekgebed,
Hij bood ziju hulp ons in gevaren,
En 't hooploos Neérland was gered.
Ziju magtige arm kwam ons bevrijden.
Breng, Neérland ! breng uw Redder eer !
Zoo mogen we ons in Hem verblijden,
En zien eens de eeuw der Vaadren weer.

F R A G-

F R A G M E N T E N
UIT DE
P H A R S A L I A
VAN
L U C A N U S

C E S A R   E N   A M I J C L A S.

De nacht, nu flauw verlicht, dan in een wolk getooid,
Heeft thans de zorgen van den strijd alom verstrooid.
De drom rampzaligen, dien 't oorlog zaam kon scharen,
Mag in het eind' het zoet der stille rust ervaren,
En hoe hun stand meer laag en meer vergeten zij,
Een des te dieper slaap zet hun natuur thans bij.
Heel 't flagveld is in rust. Gevaar noch nooden prangen.
De tweede nachtwacht heeft een vroege reeds vervangen.
De onruste Cesar, door zijn stout ontwerp geleid,
Treedt, slaaploos, door de stilte en schrikbare eenzaamheid,
Om, steeds zich zelv' genoeg, in een gevaar te delen,
Dat hij zijn minsten Slaaf veelligt niet zou bevelen.
Door niemand vergezeld, verdubbelt hij zijn schreen.
Hij wil geen medezel, dan zijn geluk alleen.
Aan 't eind' van 't veld vindt hij de wacht in slaap gedompeld,
Zucht, voelt het mooglijk, dat het heer wierde overrompeld!

Nu volgt hij 't bogtig strand. Daar golft een schuit hem aan,
Gehecht aan klippen, die de zee er deed ontstaan.
Niet ver van daar ziet hij een kleine hut verrijzen.
Zij scheen de woning van den schipper aan te wijzen.
Steen, hout of ijzer vond zich aan haar wachten niet;
Een schot van rotting schraagde een nedrig dak van riet;
Terwijl de schuit op 't strand de barre windzij' dekte
En, op haar kant gezet, 't gebouw ten scherm vertrekte.
Reeds nadert Cesar, en klopt met verdubbling aan.
Amijclas, zacht gestrekt op wier en lotusblaén,
Ontwaakt en rijst. » Wie klopt (zoo vraagt hij) aan mijn woning ?
» Is 't een, die schipbreuk leed, en smeekt om hulpbetooning ? »
Hij raapt, daar hij dit zegt, wat vonken vuurs te zaam,
Ontgloeitze, en lokt de vlam er uit met zijnen aêm.
Hij kent te midden van het krijsrumoer geen vreezen.
Geen hut zal ligt het aas des burgeroorlogs wezen.
O Zalig voordeel, dat de needrige armoë geeft,
Daar zij tot gezellin de stille vrede heeft.
O Veilig hutje, waar gevaren ons omringen !
Geschenk der Goðn, te klein geschat door stervelingen !
Waar schuilt de vesting, waar de marmeren tempelpoort,
Waar Cesar aanklopte en geen schrikkeet werd gehoord !
Amijclas opent, en hoort Cesar tot hem spreken:
» Volbreng, wat ik begeer, en niets zal u ontbreken.
» Wensch vrij, wat uwen stand zeer ver te boven gaat,
» 'k Doe boven elken wensch, die in uw hart ontstaat.
» Alleen, volvoer mijn' wil, verlaat met mij dees stranden,
» Doe in Hesperiën mij met uw vaartuig landen.
» Dit 's alles wat ik eisch ! Wordt aan dien eisch voldaan,
» Dan wacht gjij van dees boot niet meer een arm bestaan,
» Noch zult uw ouderdom, als die eens zal verschijnen
» Bij dit ondankbaar, bij dit moeilijk werk verwijnen.
» Vertrouw u aan een' God, die ijlings d'overvloed
» In uw vergeten hut met hem verschijnen doet ! »

Dees

Dees taal weersprak het kleed, door Cesar thans gedragen;
 Maar tot een' minder toon kon hij zich nooit verlagen.

Amijclas antwoordt: „ Veel belet me, om op uw beë
 „ Mij in deez' schrikbren nacht te wagen op de zee.

„ De bleeke glans, waarmee de zon het West deed glimmen,
 „ De roodheid van de maan, toen ze opkwam aan de kimmen,
 „ 't Geweld des winds in 't woud, der golven tegen 't strand
 „ 't Meldt al een' nacht vol storms, en boeit mij aan het land.
 „ Dringt echter u de nood, beschikt dan van mijn pogen;
 „ Ik breng u over, zoo de winden het gedogen.”

Dit zegt hij, treedt naar 't strand bij 't schichtig licht der maan,
 Ontbindt de schuit, en biedt het zeil de winden aan.

Maar ijlings wordt de lucht in wolk en nacht bedolven.

Een dikke duisternis bedekt de onstuime golven,
 Zij melden, daar hun hoogte en afstand zich vergroot,
 Dat reeds de zee den storm ontving in haren schoot.

„ Gij ziet, wat noodweér (zegt Amijclas) op gaat steken.
 „ Geheel het windenheer zal uit zijn kluisters breken.
 „ De hoop ontvlucht ons zelfs om in den jongsten nood
 „ Aan de Italjaansche kust te stranden met de boot
 „ Al die ons ovrig blijft, is d' oever weér te winnen.
 „ Hoor, hoe reeds wind en zee den schrikbren strijd beginnen.
 „ Reeds zweeft met elke golf ons nieuw gevaar op zijj',
 „ Nog is de haven, die we ontweken zijn, nabij.
 „ Duld, dat ik wederkeer. Nog zal dit ligt gelukken,
 „ Een volgend oogenblik zal mij de magt ontrukken.”
 „ Wat vreest gij? (vraagt de Held) maakt u de storm verslaagd?
 „ Weet, dat gij Cesar, en zijn gunstig noodlot draagt!”

VERSLAGENHEID

TE

R O M E,

OP

HET VERNEMEN DER VERSCHRIKKELIJKE VOORTEKENEN
VAN DEN BURGEROORLOG.

NACHTGESPREK VAN BRUTUS EN CATO.

Alom vertoont zich reeds der Goden felle tooren,
Reeds doet Natuur de leus der schrikbre tweedragt hoorcn.
Zij heeft haar loop gestaakt, en, door 't verschiet vervaard,
In 't oproer zich gestort, dat niets dan monsters baart.
Zie daar het voor spel onzer vreesijke euveldaden,
't Verschiet der straf, waarmē de toekomst is beladen!
Waarom, bij al den ramp, waaronder 't menschdom zwoegt,
δ Vader van den mensch! 't vooruitzigt nog gevoegd?
Het zij dan dat uw wil, door onverwikt vermogen,
Toen gij en sfos en vorm den Bajert hebt ontlogen,
Aan de eeuwige oorzaak, reeds gegrondvest in 't heelal,
Het eeuwige gevolg, dat alles dwingt, beval;
En gij een eerste wet u - zelven hebt gegeven,
Waar 't al zich onder buigt, wat aanzijn heeft en leven;
't Zij, dat er niets vooraf geschikt zij of bepaald,
Maar slechts een blind geval naar willekeur hier dwaalt,
En dees' in d' asgrond storm', dien tot de starren helle;
Geef, dat wat ge ons bereidt, den stervling ijlings tressle,

Op

VERSLAGENHEID TE ROME. 125

Op dat hij enkel met de ramp, die is, in 't oog,
Maar blind voor 't geen hem dreigt, nog siddrend hopen moog' !

Zoo dra men uit den aard dier wondren kon beseffen
De vreeselijke ramp, die Rome stond te treffen,
Werd alles ijlings in een bange vrees geshort.
De wetten zwegen, en het regt werd opgeshort ;
Het nederigst gewaad verborg de waardigheden.
Men zag geen bundelbijl meer achter 't purper treden.
De Burgers finoorden zucht en klagt in 't moedloos hart,
En door heel Rome doolde een doodsc̄e en stomme smart.

Zoo drukt een Moeder, door het bangst gevoel gedreven
Als zij haar Zoon, de hoop van zijn Geslacht, ziet sneven,
Eer zij nog, 't haar verstrooid en vol van moedloosheid,
Van weedom in den arm van haar slavinnen schreit,
De borst van haren Zoon in bet haar moederarmen.
Zij wil die kille borst nog aan haar hart verwarmen,
Terwijl ze 't bleek gelaat, de brekende oogen kust,
Die reeds de hand des doods voor eeuwig heeft gebluscht.
't Is nog geen smart, 't is schrik, nog steeds den asgrond metend.
Aan 't stervend ligchaam van haar dierbren Zoon geketend,
Schouwt ze, ongevoelig schier, verbaasd van zoo veel druk,
Al de uitgestrektheid van haar naamloos ongeluk.

Zoo diep verflagen is in d' eersten aanvang Romen.
Ontzetting heeft de ziel van allen ingehomen.
De Vrouwen, van haar tooi en praalsieraēn ontbloot,
Belegeren alom de tempels in haar' nood.
Geen stil beschroomde wensch kan meer haar hart vervullen,
De noodkreet der natuur doet haar van weedom brullen.
Men ziet niet enkel haar naar Jovis tempel gaan,
Zij declen zich de Goēn, en roepen ze allen aan.

Maar

* * *

Maar boven dezen schrik, die raad en Volk deed beven,
 Was Brutus groote ziel, zich zelf genoeg, verheven.
 Vol van die kalmte, die geen vrees in 't hart gehengt,
 Had hij zijn tranen niet met die des Volks gemengd.
 In 't holle van den nacht klopt hij aan Cato's woning,
 Dat stil verblijf der deugd, zoo zonder praatvertoonning.
 Hij vindt hem wakend en in diep gepeins gehuld,
 De ziel van Rome's ramp en 's Werelds lot vervuld.
 „Gij, zegt hij, Toevlucht der gebannen deugd op aarde,
 „Die, trots der Goden wrok, u steeds voor haar verklaarde,
 „Wees, wijze Cato! wees mijn Gids, versterk mijn hart,
 „En leen mijn ziel de kracht, die ramp en noodlot tart!
 „Dat andren Cesaus en Pompeus wenken eeran,
 „Slechts Cato is het Hoofd, dat Brutus trouw wil zweren.
 „Zult ge, in den schoot der vreeë, schoon de aarde om u verkwijn,
 „Alleen bewegingloos bij al haar schokken zijn?
 „Of wilt ge op eens den krijg van al zijn schuld ontladen,
 „Door deel te nemen aan zijn gruwzame euveldaden?
 „Neen, 't is een eedler vlam, die in uw' boezem brandt,
 „Een Cato kent geen doel, dan de eer van 't Vaderland.
 „Elk neemt in dezen krijg de wapens om zich zelven;
 „Dees, om te ontvlugten aan verdiente strafgewelen,
 „Die, om den nood, die knelt, te ontworstlen met het zwaard,
 „En rijk te worden door de plundering der aard';
 „Zult gij alleen den krijg slechts op hem zelv' beminnen?
 „Wat baat u dan een deugd, die alles kon verwinnen.
 „En, welk een Staatspartij ook immer boven dreef,
 „Bij Rome's diepst verval steeds onomkoopbaar bleef;
 „Dit waar' haar einde? een krijg, die 't eerloos hart doet blaken,
 „Die schuldigen vereent, zou Cato schuldig maken?
 „O Goden! duldt niet, dat een deugd zoo rein weleer,
 „Zich tot dien graad verlage en zich zoo diep verneer!"

„Ge-

„Geloof me, op u alleen zou, meerder dan op allen,
 „De schuld van dezen krijg, bij al zijn gruwlen, vallen.
 „Wie zou niet roemen, dat hij stierf van Cato's hand,
 „Schoon hem een ander 't staal had in het hart geplant?
 „Wie zou niet wanen met de zoetste wraak te sneven?
 „Zoo hij nog, stervende u, de schuld zijns doods kon geven?
 „Nee, kalme blijft uw deel, wat aanhang boven drijft,
 „Gelijk zij die om hoog van 't vast gestarnte blijft,
 „Onwrikbaar in zijn' loop en eeuwig onbewogen,
 „Vervult het zijnen kreits door al de hemelbogen;
 „Terwijl de bliksem door den laagren dampkring zweeft,
 „En de aarde op 't kraken van den schorren donder beeft.
 „Wat storm de laagte schokk', de Olymp, rust op de wolken.
 „Hem naakt noch oproer, noch het wuft rumoer der Volken.
 „Het blijft der Goden wil, dat, waar hun wenk gebled'
 „De tweedragt 't kleine schokk', maar 't groote rust geniet',
 „Denk, met wat wellust zal de trotsche Cesar hooren,
 „Dat zulk een Burger ook de wapens hebb' gekoren.
 „Gij hebt u, schoon ge u aan Pompeus zijde schaart,
 „Zoo gij den krijg slechts kiest, genoeg voor hem verklaard.
 „Reeds heeft een deel des Raads, der Consuls, met gansch Romen,
 „Pompeus ten geval, de wapens opgenomen,
 „Dat Cato 't eigen juk op zijne schouders vlij'
 „En op den aardkloot is alleen nog Cesar vrij!
 „Maar wilt gij strijden voor de vrijheid en de wetten,
 „Ook Brutus wil met u de Dwinglandij verpletten.
 „Schoon ik noch Cesars noch Pompeus vijand ben,
 „Ik zal het zijn van hem, dien 'k als Verwinnaar ken.

Hij zweeg, maar toefde nauw, toen dees gewijde woorden,
 Als uit een heiligdom, door Cato's lippen boorden:
 „Ja, Brutus! Burgerkrijg is 't allergrootste kwaad;
 „Maar altijd blijft de Deugd zich zelf ten toeverlaat.
 „Dwingt haar het Noodlot, 't is het misdrijf van de Goden.

„Wie

„ Wie , als de wereld lijdt , blijft aan 't gevaar ontyladen ?
 „ Hoe ? 't onbekendste Volk neemt deel in onzen strijd ,
 „ Zelfs Vorsten , ver van ons aan vreemde Goðn gewijd ,
 „ Die , als de Dagtoorts zinkt , op andre starren staren ,
 „ Staan moedig zaamgeschaard bij Rome's adelaren ;
 „ En ik , een Rotmer , zou , van al 't gevaar bewust ,
 „ Verzonken blijven in een schandelijke rust ?
 „ Neen , groote Goden ! schoon mijn hart geen drift moog' kweeken ,
 „ Die onverschilligheid zij ver van mij geweken ;
 „ Duldt nooit , dat Rome's val den Daciër ontzet ,
 „ Den woesten Geet verschrikke , en Cato niet verplet' !
 „ Een Vader , die den Dood zijn dierbaar kroost zag vellen ,
 „ Zal hen , voor jongsten troost , nog naar het graf verzellen .
 „ Al wat den rouw vermeerdert , geeft laafnis aan zijn smart ,
 „ En zelfs de sombre praal behaagt nog aan zijn hart .
 „ De zwarte toorts , die straks hun houtmijt zal ontsteken ,
 „ Zal , in zijn vuist gekneld , nog wellust in hem kweeken .
 „ Hij steekt nog , eer 't geweld des vuurs zijn liefde stuit ,
 „ Zijne armen naar zijn kroost , dwars door de vlammen , uit .
 „ Neen , Rome ! uw jongste snik kan mij u slechts ontrukken ;
 „ Ik wil u , stervend , nog aan mijnen boezem drukken !
 „ O Vrijheid ! 'k volg uw naam , wanner ge ook slechts een schijn ,
 „ Slechts , voor 't Romeinsche hart , een schaduw meer zult zijn !
 „ Ja , Brutus ! 't is de wil der onverbidbre Goden ,
 „ Dat hun gansch Rome tot een offer word' geboden .
 „ Voldoen wij aan hun eisch , dat geen Romein hun miss' .
 „ Volbrengen wij met moed , wat niet te ontworstelen is .
 „ Een Decius verkoos voor Rome's heil te sneven ,
 „ En vond in 's vijands heer het eindperk van zijn leven .
 „ Waarom kan ik mijn hoofd , met al de gruweldaën ,
 „ Met al de schulden van mijn Vaderland belaën ,
 „ En slechts alleen gedoemd de straf daarvoor te lijden ,
 „ Niet aan de Hemel- en de Helsche Goden wijden !
 „ Wat zegt het leven , als geen vrijheid ons meer streelt !

„ 'k Be-

„k Benijde U, Decius! en wien uw glorie deelt.
 „Ook ik zou mij met vreugd naar 't gruwzaamst noodlot schikken.
 „Dat bei de Legers der Romeinen op mij mikken,
 „Ik zal de ontbloote borst aan hunne speeren biën,
 „En mij met wellust 't wit van al hun woede zien.
 „Gelukkig, zoo mijn bloed de schuld der Aard' bedekke!
 „Gelukkig, zoo mijn dood ten zoen der Goden strekke!
 „Waartoe de wredeste krijg, en vruchtelos gemoord,
 „Waar sedert lang de deugd geen enkle wet meer schoort?
 „Waartoe vergeefs gewoed en Volkeren verflagen,
 „Die, rijp voor dwinglandij, het juk gewillig dragen?
 „Mij treffe alleen de wraak, die nutloos mij verzet,
 „En nog hardnekking strijd' voor Vrijheid en voor Wet!
 „Slechts mijn vergoten bloed, wat hand mij dan doe sneven,
 „Kan aan Italië den vrede en rust bergeven.
 „Wie, na mij, heerschen wil, behoeft de wapens niet,
 „'t Gezonken Rome duldt van zelf een slaafsich gebied.
 „Maar wat verhindert ons, bij 't leger ons te scharen,
 „Dat Rome wettigt en voor 't zijne blijft verklaren.
 „Het is niet zeker, zoo Pompeus overwint,
 „Dat Rome in 't einde in hem geen overheerscher vind';
 „Komt, strijden we onder hem, op dat zijn trots niet wane,
 „Dat men voor hem alleen den weg ter zege bane;
 „Dat Cato, waar hij zich aan hem ten krijgsknecht wijj,
 „Hem leer, zoo hij verwinn', dat dit voor Rome zij!"'

Zoo was het antwoord hem door Cato's mond gegeven,
 En Brutus jonge ziel, door 't eigen vuur gedreven,
 En grootsch om zoo veel deugd stoutmoedig na te treën,
 Gieit voor den Burgerkrijg en ademt dien alleen.

VER SCHIJNING

VAN

JULIA AAN POMPEUS.

Terwijl de zuidewind de zellen op deed zwollen,
En op het vlotte veld de schepen voorwaarts snellen,
Vest aller oog zich op d' onneembare waterbaan.
Pompeus blik alleen gloeit nog den oever aan.
Zijn ziel is vastgeboeid aan de Italjaansche stranden.
Een angstig voorgevoel schijnt in zijn borst te ontbranden.
Daar was 't hem of zijn oog op dezen droeven dag
Den vaderlandschen grond voor 't alleraatste zag.
Maar ras is aan zijn oog die dierbare grond ontweken,
En zijn bewolkt gebergt in 't blauw verschiet bezweken.

Vermoeid van zorg en steeds door nieuwe zorg gekweld
Bezwijkt in d' arm des flaaps in 't eind' de matte held.
Op eens dringt Julia door de aarde voor zijne oogen.
Haar wangen gloeden, en haar losse haren vlogen.
Zij schijnt een Razernij, wier borst van woede blaakt
En staat daar op een graf, dat vuur en vlammen braakt.
„'k Moet, spreektze, uw misdaen en den burgerkrijg vergelden,
„Men sleept mij naar den Stijx uit de Elysische velden.
„'k Verwissel het verblijf der Vromen met den nacht,
„Dier narre schimmen, die er 't wroegend misdrijf bragt.
„'k Zag de Eumeniden, uit hun slangenhol gekropen,
„Voorzien van toortsen, die van gift en sulfer dropen.

■ Een

VERSCHIJNING VAN JULIA AAN POMPEUS. 131

- „ Een blaauwe doodsc̄e vlam verhief zich keer op keer.
- „ Zij zwaaiden ze in het rond en kletsten ze op u neér.
- „ De veerman van den Stijx vermeerdert staēg zijn booten,
- „ Men poogt de Kerkers van den afgrond te vergrooten.
- „ Het aantal Furiën is zelfs niet meer in staat,
- „ Om al de schuldigen te straffen voor hun kwaad.
- „ De Schikgodinnen dreigt de matte hand te ontladden
- „ Door zoo veel levensdraén op eenmaal af te snijden.
- „ Pompeus! gij herdenkt, te midden van uw' druk,
- „ De tijd van onzen Echt was die van uw geluk.
- „ Gij kendet toen geen ramp, uw strijd was zegepralen.
- „ Gij wifelde van Gaë, en zaagt uw heilzon dalen.
- „ Cornelia, die vrouw zoo schaamteloos en snood,
- „ Geboren tot verderf van elken Echtgenoot,
- „ Heeft niet gebloosd, toen haar een helsche drift bestookte,
- „ Mijn bed te ontheiligen, toen nog mijn houtmijt rookte.
- „ Welnu zij zij altijd, door vuige min ontgloeid,
- „ Op 't flagveld en de zee aan uwe schreën geboeid,
- „ Mits ik gestaēg uw flaap aan hare zij' verstoren,
- „ En ieder oogenblik, aan haar bezit beschoren,
- „ Hoe fel uw boezem brande en naar genieting poog'
- „ U of ontooven of voor 't minst verpesten moog'.
- „ Mijn schim blijft, als uw schaauw, u overal verzellen.
- „ Bij dag zal Cesär, ik bij nacht u rustloos kwellen.
- „ De Lethé wischte u niet uit mijn geheugenis.
- „ De Hel vergunt me een wraak, die zoo regtvaardig is!
- „ Nooit zullen tot den krijg de Legers zamentreffen,
- „ Of ijlings zal mijn schim zich tuschen bet verheffen.
- „ Nooit zal zij dulden, dat ge u in uw' echt verblijdt
- „ En niet meer mijn gemaal en Cesars schoonzoon zijt.
- „ Zoo lang mijn aanzijn duurt en ik mij zelf blijf voelen,
- „ Zal 'k u vervolgen en mijn wraaklust aan u koelen.
- „ Vergeefs waant gij den band, die eens ons hield gepaard,
- „ Van een te snijden door het uitgetogen zwaard,

132 VERSCHIJNING VAN JULIA AAN POMPEUS.

„ Het noodlot blijft uw doel en poging wederstreven,
„ De Burgeroorlog zal u aan mij wedergeven ! ”

Zoo spreekt zij en verdwijnt. Pompeus beeft en zucht,
Breidt de armen naar haar uit, maar ach ! omhelst slechts lucht.

De Held ontwaakt. Zijn angst is met den slaap geweken,
Vergeefs bedreigt hem hel en hemel zich te wreken ;
Ver van hem neér te slaan door ijdele vrees of schrik
Verheffen ze op hem zelf hem in dit oogenblik.
Zijn onbetembre moed kan 't Noodlot overwegen.
Hij ziet zijn ondergang en ijlt hem vrolijk tegen.
„ Weg, spreekt hij, ijdele schrik, dien mij een droombeeld gaf !
„ Geen liefde of haat verzelt den stervling tot in 't graf.”

A F S C H E I D

VAN

P O M P E U S   E N   C O R N E L I A.

Nauw zag Pompeus in de zaamgetrokken magt
Van Cesār 't oogenblik des Veldflags aangebragt,
Of hij besloot, om, ver van krijgsrumoer en benden,
Zijn beste schat op aard' naar Lesbos heen te zenden.
Wat kracht heeft heilge min op eedle harten niet!
Pompeus beeft, nu hij 't gevecht genaken ziet;
Hij vreest, om zijne Gaē, aan 't lot zich bloot te stellen,
Dat over Rome en de Aard' het vonnis staat te vellen.
Zijn voorbereide ziel zal 't jongst vaarwel bestaan,
Maar nog, nog weigert zich zijn bange stem er aan.
Hij vindt in 't uitstel troost, om iets nog door zijn beiden
Aan 't lot te ontrooven, dat hen wreed van één zal scheiden.

't Was toen de flaap verdween bij d' eersten morgenstraal,
Wanneer Cornelia het hart van haar Gemaal,
Dat hart, zoo diep gedrukt, dat elk vooruitzigt kwelde,
Vol van de teérste liefde aan haren boezem kneerde,
Dat zij voor 't eerst vernam, hoe hij, vol foltering,
Zich zacht onttrekende aan haar kuische omarreming,
Met eenen tranenvloed, wiens loop hij vruchtloos weerde,
Zijn aangezigt, vol smart, al zuchtend van haar keerde.
Tot in haar ziel gewond, wil zij den schijn ontvlien
Als of ze op zijn gelaat zijn tranen heeft gezien;
Maar hij, door al den angst des voorgevoels gedreven
Barst uit: „ geliefde Gaē, mij waarder dan het leven!
„ 'k Zeg beden niet, dat mij dit aanzijn haatlijk zij,
„ Ach! ook bij 't reinst genot bekroop dit tijdstip mij,

- „ 'k Zag bij zijn naadring al mijn' vreugd als kaf verstuiven.
 „ 'k Verschoof het ligt te lang — och! kon ik 't nog verschuiven?
 „ Door al zijn magt versterkt, biedt Cesar mij den slag,
 „ Die beider lot beslist, dien ik niet weigren mag;
 „ Zou ik, bij al de zorg des krijgs, nog voor u vreezen?
 „ Vertrek naar Lesbos, daar zult gij beveiligd wezen.
 „ Bespaar u elke bede in uw mistroostigheid
 „ Wat gij mij vragen zoudt, heb ik mij selv' ontzeid.
 „ Uw smart duurt kort, niet lang zult gij mijn bijzijn missen.
 „ De tijd heeft vleuglen, 't lot zal alles ras beslijten.
 „ Als eens der dingen loop zijn laatste grenspaal heeft,
 „ Is 't slechts één oogenblik, dat hun de ontwikkeling geeft.
 „ Maar wat ook de uitkomst zij, mij door het lot beschoren,
 „ 't Zij u genoeg 't gerucht van mijn gevaar te hooren.
 „ Zoudt gij 't nog zelve zien en deelen in de ellend?
 „ Zoo dit u mooglijk waar', heb ik uw hart miskend.
 „ Nog meer, Cornelia! ik zou mij selv' verwijten
 „ De zoetste nachten op het veld met u te slijten',
 „ En dat de krijgstrompet, die 't aardrijk wekt tot schrik,
 „ Mij in uw' arm verraste in 't vreeslijkst oogenblik.
 „ Pompeus zou te zeer van schaamte moeten blozen,
 „ Had hij, waar alles leed, voor zich 't genot gekozen.
 „ Ik weet het, wat uw hart bij de uitkomst immer lij',
 „ Gij elscbt, dat ik mij selv', dat ik u waardig zij.
 „ Ga mij verwachten, waar zich geen dier wolken neigen,
 „ Die zoo veel Volken, zoo veel Koningēn bedreigen.
 „ Bezwijk ik, wees dan ver genoeg van dezen wal
 „ Om niet te voelen al 't gewigt van mijnen val.
 „ Beslist het noodlot, dat ik op het flagveld sneve,
 „ Dat dan het schoonste deel mijns zels mij overleve
 „ Of dwingt mij tot de vlugt mijn trotsche weêrpartij,
 „ Dat dan een wijkplaats mij voor 't minst nog ovrig zij.

Cornelia had nauw de kracht om hem te hooren;
Zij dreigt door de overmaat van hare smart te smoren,

Eerst,

Eerst , als of 't bliksemvuur op haar gevallen waar' ,
 Verloor zij haar bezef , stond zij gevoelloos daar.
 In 't eind' , toen weer haar stem een doortogt zich kon banen ,
 Zegt ze , onder eenen vloed van duizend hartetranen :
 „ 'k Beklaag mij van de Goðn noch 's Noodlots ijsren hand ;
 „ 't Is hun gestrengheid niet , die mij van hier verbant.
 „ 't Is mijn Gemaal alleen , die , meer dan zij te duchten .
 „ Me als een verstoeten vrouw met smaad van zich doet vlugten .
 „ Ja , haasten we ons een echt te ontvlien , die Cesar wraakt .
 „ Ligt dat dit offer hem u weer genegen maakt .
 „ Verzoenen wij hier door , nog eer hij tot ons nader' ,
 „ De schim van Julia , de haat van haren Vader .
 „ Pompeus ! is u dus mijn reine trouw bekend ?
 „ Ik wijken ? Gij alleen ten prooi aan uwe ellend ?
 „ Waar zou er veiligheid , dan de uwe , voor mij wezen ?
 „ Ik heb geen ramp op aard' dan de uwe alleen te vreezen .
 „ Of faalt niet federt lang de liefde ons hart tot één ,
 „ En was niet vreugd en smart en alles ons gemeen ?
 „ En nu , o Wreedheid ! moest me uw hart dien slag bereiden ?
 „ Gij wilt dat ik , door me in dit uur van u te scheiden ,
 „ Waar Rome en 's Werelds lot zich ter beslissing neigt ,
 „ Uw hoofd ten prooi laat aan den bliksem , die het dreigt ?
 „ Gij noemt me een wijkplaats , en ik zou die veilig achten .
 „ Op 't oogenblik , dat ik u naar den dood hoor smachten .
 „ Ik zweer , wat de uitkomst zij , uws vijand kluisters af ,
 „ En u te volgen in den donkren nacht van 't graf .
 „ Vergeefs ! gij boeit mijnen wil , en dwingt me u te overleven ,
 „ Ten minsten tot men mij 't berigt uws doods zal geven .
 „ Ach ! Wreedheid ! gij deed meer , gij streekt me een dolk in 't hart ,
 „ En leert mij weerstand biën aan mijne ondraagbare smart .
 „ Vergeef het uwe Gaë , zij vreest , bij zulke flagen ,
 „ Er weerstand aan te biën en 't levenslicht te dragen .
 „ Of zoo der Goden gunst uw noodlot anders wend'
 „ En de uitkomst aan mijnen wensch beantwoordt in het end ,
 „ Eischt gij dan dat dit hart , na zoo veel angst en lijden ,
 „ Zich 't laatst in uw geluk en zege zal verblijden ?

„ Gij zult Verwinnaar zijn van Cesars tegenstand ,
 „ En ik zal bevend zijn op Lesbos eenzaam strand.
 „ Mijn hart zal nauw 't gezigt van 't nadrend schip gehengen ,
 „ Dat mij de tijding van uw zegepraal zal brengen.
 „ Nu staar ik 't aan vol hoop , dan half ontzield van schrik
 „ Juich , siddert , naak en vlugt op 't eigen oogenblik.
 „ Maar ook uw zege zelf deed mij nog altijd beven.
 „ Zij kon de rust niet aan mijn kloppend hart hergeven.
 „ Moest ik niet vreezen , ook in 't onbekendst gehucht ,
 „ Dat Cesar er mij roofde en meevorderde in zijn vlugt.
 „ Wat oord bleef onbekend , waar 'k immer om mogt dolen ?
 „ Pompeus Gemalin leeft nergens ooit verscholen.
 „ Ach ! ik bezweer u , volg , als jongste gunst , mijn' raad.
 „ Zoo 't lot der waapnen u de vlugt slechts ovrig laat ,
 „ En gij uw laatste hoop betrouwet aan zee en winden ,
 „ Verwijder u van 't strand , waar ik mij zal bevinden !
 Zoo spreektze , en om de smart eens laasten kus te ontvlien ,
 Ontruktze aan de armen zich , die haar geen troost meer biën.
 Zij weigert zich de vreugd om , met een zoet verrukken ,
 Nog eenmaal haar' Gemaal aan hare borst te drukken ,
 De smart verhoogt haar ziel , haar oog ontrolt geen traan ,
 Maar duldloos lijdt haar hart ; zij wil , maar kan niet gaan.
 Zij pogen scheidend nog hun laatste kracht te zaamien ,
 Maar geen van hen vermag het jongst vaarwel te staamien .
 Dit was hun bangste dag . Hun ziel , door ramp verstaald ,
 Droeg ligt al 't ovrig leed , hun nog door 't lot bepaald .

Cornelia bezwijkt in d' arm van haar Slavinnen .
 Zij dragen haar naar 't strand , beroofd van spraak en zinnen .
 Hier vindt ze een poos zich weer . Zij werpt zich op het zand ,
 Klemt zich aan d' oever vast , en schreit , en kust het strand .
 Zij ziet , zij hoort niet meer . Wat zou haar smart verzachten ?
 In 't eind' heft men haar op met zaamvereende krachten ,
 En sleept haar naar het schip . 't Verlaat terbond de ree .
 De wind streekt op , en luid bruist achter na de zee .

D E

E E N Z A A M H E I D

B N D E

W E R E L D.

V O O R B E R I G T.

De Verlustiging van mijnen Ouderdom is gunstig genoeg door mijne Landgenooten ontvangen, om het voor mijn hart te kunnen verantwoorden, dat ik er nog een stukjen op laat volgen. Ook voor mijn verstand? ja, hier zit de knoop. Mijne jaren nemen gedurig toe, en er is toch eenmaal een punt, (want er zijn maar enkele Bilderdijken in de wereld, wier genie eeuwig jong blijft) waar men op moet houden, wil men zijnen ouderdom en zijne afnemende vermogens niet op elke bladzijde verraden, en mogelijk tot medelijden verwekken; en hoe moeijelijk valt het menigmaal niet, om dit juiste punt te treffen? Ieder Sterveling toch bezit zijne eigenliefde, en ook ik zal er wel niet geheel vrij van zijn. Hier komt bij, dat het bij mij onder de gebreken van den Ouderdom behoort, dat ik mijne eigene voortbrengselen niet meer beoordeelen kan, en ook dit maakt er de uitgaye hagchelijker van. Het oordeel van Vrienden in te roepen? Dit heeft ook zijne zwarigheid. Ik heb het geluk gehad, dat mijne Vrienden zeer gunstig over mij oordeelden, en nu ik oud ben, kunnen velen nog niet vergeten, hoe zeer zij mij nu ook overtreffen mogen, dat ik hen toch eenmaal mede in de loopbaan hielp lokken, en hun daar mogelijk niet geheel nutteloos geweest ben. Hier komt bij, dat hunne aansporing, van hoe veel waarde ook voor mij, niet kan opwegen tegen de moedeloosheid, die mij bekruipt, zoo dra ik hunne eigene voortbrengselen leze. Ja, ik verheug mij dan van harten over den

den bloei van eene der schoonste kunsten in Nederland; maar ik wil niet ontveinzen, dat ik tevens menigmaal in verzoeking kwam, om hetgeen mijne afnemende Muze nog kon voortbrengen, gerust aan het vuur op te offeren, en dat die luss mij bijna onwederstaanbaar bekroop, toen mij onlangs het heerlijke Dichtstuk van onzen Tollens: de Overwintering op Nova Zembla, onder de oogen kwam, en mij op nieuw in mijne gedachte bevestigde, dat de grootste eenvoudigheid altijd met de hoogste schoonheid gepaard gaat, en dat gezullenheid en gezochtheid, in uitdrukking en rijmklanken, de Poëzij eer bederven, dan verheffen.

Maar waarom, na dit alles in de opregtheid van mijn hart gedacht en gezegd te hebben, dan nog uit te geven? Ik zal het met de eigene openhartigheid zeggen. Onder lijden van meer dan eene natuur had ik verpozing noodig, werd het dikwetf behoefté voor mijn hart, om mijne gewaarwordingen uit te storten. Ik deed dit, zoo goed ik kon, in de eenzaamheid, op het papier, en zocht dan tevens naar de troostgronden, die ons boven het lijden verheffen kunnen, en ook dan nog stand houden, als ons al het zichtbare begaat, en wij, of eenen blik in de betere wereld, met vertrouwen, moeten kunnen werpen, of hopeloos aan de grens van de tegenwoordige staan. Ik heb veel onderzocht, maar ik kan oprecht verklaren, dat ik ze alleen in het zalig Evangelie van Jezus Christus gevonden heb. Dit verstrekte mij tot eene ware verademing, en God alleen weet, hoe veel moed en opbeuring ik in hetzelvē menigwerf vond, en hoe dikwerf ik bitter bedroefd, en diep neergeflagen, naar mijn eenzaam boekvertrek ging, en het bemoedigd en met een verruimd harte weer verliet. Ik ondervond dan zoo levendig, hoe veel wezenlijken troost en blijvende opbeuring er voor den mensch, en vooral voor den Christen, onder het wijze en goede

goede bestuur eener vaderlijke Voorzienigheid, ook onder de griewendste rampen, nog altijd overig blijven. Het zal dus wel niemand verwonderen, dat mijn hart eene bijzondere trekking op deze voortbrengselen behouden heeft; maar zeker zou dit alleen geene reden genoeg aanbieden, om ze uit te geven, indien ik hierbij niet overtuigd ware, dat er menige gewaarwording in deze verzen is overgegaan, die voor velen van mijne Lezeren belangrijk zal zijn, en hun mogelijk zelfs hier en daar een' droppel troost in het lijdende harte zal storten, terwijl het bij anderen soortgelijke aandoeningen zal opwekken en versterken.

Hoe zeer ik toch gaarn geloof, dat het nuttige alleen geen proze tot poëzij verheffen kan, ben ik echter niet minder overtuigd, dat alle roem dwaas is, indien het nuttige aan ons werk geheel ontbreekt, en ik kan von dien valschen, en toch zoo duren, roem te rug huiveren, die ten koste van den Godsdienst, of van de onschuld en reinheid des harten, verkregen words, en den mensch en Christen zoo onwaardig is.

Ondertuschen, want waarom zoude ik ook hieromtrent de gedachte van mijn hart ontsleinzen? geloof ik, voor zoo ver ik nog oordeelen kan, ter goeder trouw, dat er bij veel matte plaatzen, die den ouden en afnemenden Dichter vertraden, toch ook nog dezulken gevonden worden, welke dien vroegeren tijd niet geheel onwaardig zijn, in welken zoo vele mijner Landgenooten wel eenigen prijs op de voortbrengselen mijner Muze wilden stellen. De laatsten bewogen mij eindelijk tot de uitgave, terwijl ik de eersten met te meer vertrouwen der goedgunstigheid mijner Lezeren aanbeval, als er, bij al het gebrekkige voor het overige, toch nog altijd dezelfde geest in heerscht, en er zekerlijk hun zedelijk gevoel niet in beleedigd zal worden.

Men denke intuschen niet, dat de Eenzaamheid en de We-

Wereld in de volgende beide Dichtstukken volkomen bezongen worden. Men merke ze veeleer aan, als eenige losse bespiegelingen over die onderwerpen, die, naar het oordeel van den Vervaardiger, onder dezen algemeenen titel best zaamgetrokken, en tot eenheid gebragt konden worden. De Episode, die zich in den tweeden zang van de Eenzaamheid bevindt, is uit den voortreffelijken Brief van den Abt de Rancé, aan een' zijner vrienden geschreven, en in het vijfde deel van de Collection d'Héroïdes et pièces fugitives, te vinden, genomen. Meer dan eens heb ik denzelven, in vroegere jaren, toen de Heroïdes nog aan de orde van den dag waren, willen vertalen, dan dit is altijd, zoo als zoo menig menschelijk voornemen, in den loop gebleven. Thans bekroop mij de lust om er, naar mijn oordeel, de schoonste plaatsen uit over te nemen. Zij kwamen in mijn Dichtstuk juist te pas. Zoo mij dit maar eenigzins gelukt zij, en ze ook in de vertaling nog blijven behagen, zoo als ze in 't oorspronkelijke doen, komt er den Franschen Dichter in de eerste plaats de eer van toe. Ik houde niet van met eens anders veren te pronken, en daarom vindt ik mij verpligt dit hier te melden.

En nu, mijne Landgenooten! ontvangt de voortbrengselen mijner toenemende jaren met uwe gewone toegenegenheid voor mij. Of hier nog iets op volgen zal, weet de groote Beschikker van mijn leyen en lotgevallen alleen; maar dit heeft mij de ondervinding geleerd, dat men, eens Dichter zijnde, Dichter blijft tot aan zijnen dood, en dat, zoo als Cicero zoo zeer naar waarheid zegt, als alles wijkt, de Wetenschappen nog altijd den laasten troost van den ouderdom uitmaken.

Zwolle
den 25. November 1820.

R. F E I T H.

DE
EENZAAMHEID,
IN
DRIEZANGEN.

DE EENZAAMHEID.

EERSTE ZANG.

Ontsluit, waar uw geboomt' zijn dichtste schaduw spreidt,
Ontsluit me, o somber Woud! uw heiligste eenzaamheid!
Daar moog' de wereld voor mijn hart in 't niet verzinken,
Ik zie door dood en graf een beetre voor mij blinken.
Te groot' voor tijd en stof, en eindloos boven 't lot,
Vind ik mij zelv' hier weer, de onsterfelijkheid, en God.

Ø Eenzaamheid op 't land, Ø stille rust der velden,
Wie kan uw zoet genot, uw zaligheid vermelden!
Eenvoudigheid, die 't beeld van 't Paradijs nog draagt,
En Onschuld, die geen worm nog in den boezem knaagt,
Die, bij haar reine vreugd, geen hooger vreugd begeerde,
En van de ervaring nooit haar dure wijsheid leerde,
Die boven al 't vermaak, dat zich in smart verliest,
Een veldviooltjen of een heidebloempje kiest,
En in de lente, bij een koele bron gezeten,
De wereld, hare vreugd en dwaasheid, kan vergeten;
Lacht ge op het vreedzaam veld met zoeten wellust aan.
Haar hart, vol kinderzin, is met natuur voldaan.
Haar wijsing streett haar ziel, en kan haar oog bekoren.
Zij voelt er nooit haar rust door wensch of driftien storen.
't Gebel der schapen, zacht weerklinkend door het veld,
Een verre dorpklok, die haar zalige uren telt,

K

Het

Het morrend koeltjen in den top der hooge abeelen,
 Kan hare reine ziel met Gods nabijheid streeelen.
 Zoo zinkt de dag haar, dien zij zonder zorg genoot,
 En vrolijk klopt haar hart bij 't liefslyk avondrood;
 Zijn warme weerglans van de westerhemelbogen
 Verhoogt nog eens het schoon der velden in hare oogen.
 Haar dag was vol genot, haar avond is vol vreë.
 Een kalm geweten schudt haar zachte legersteë,
 En konst in 't eind' de slaap haar rozenbed genaken,
 Zij sluimert zorgloos in, om vrolijk weer te ontwaken.

Maar ook het grootst Vernuft vindt hier zijn vormingsbaan.
 Natuur in woeste pracht lacht hem, ook huivrende, aan.
 Hoe fel de donder brull', de noodorkanen stormen,
 Zij zal er Ruisdaals en Salvator Rosa's vormen.
 Haar stille majestéit verwekt er diep ontzag.
 De Schepping toont zich aan zijn oog in grootscher dag.
 Die schrikbre rotsen, die tot aan de wolken raken,
 Die bergen die een stroom van vuur en lava braken,
 Die steile holën, daar het oog niet angst in ziet,
 Wier diepte, nooit gepeild, tot in den afgrond schiet;
 Die woestenijen, die nog van den bajert tuigen,
 Die wouden, die geen last van eeuwen ooit deed buigen,
 Dat vreeslijk voorgebergt', waar slechts de orkaan verbeidt,
 Die zeeën, 't zinlijk beeld der eindlooze eeuwigheid,
 't Wekt alles in zijn ziel die grootheid van gedachten,
 Die hem de borst beknelt en doet naar d'adem smachten.
 't Verheven jaagt hem nu een kille fiddring aan,
 En beurtlings voelt hij 't hart van schrik en wellust slaan.
 De ziel ontwaart het diep, maar kan het niet bezessen.
 Hier, zinkt zij in haar niet, daar, voelt zij zich verheffen.
 In 't eind' ziet zij slechts God, werpt zich in 't stof en schreit,
 En heel natuur verdwijnt voor hare onsterfelijkheid.

Hoe

Hoe menig edel hart, door stormen afgedreven,
 Gedrukt door 't flaafsch gewoel van hof- en staatsleven,
 Vermoeid van rijkdoms last, en 's werelds grievende eer,
 Vond op het stille veld de vreugd zijs aanzijs weer,
 En zoo nbg finds een wensch zich in zijn ziel deed hooren,
 't Was, dat hij niet voorlang die wijkplaats had gekoren.
 Hoe vloot zijn leven hier gelijk een stille vliet,
 Die zonder golfjes door een eerzaam boschje schiet!
 Na zoeten slaap ontwaakt bij 't lied der nachtegalen,
 Ziet hij de morgenzon door zijne vensters stralen.
 Hij rek't zich zorgloos uit, gevoelt zijn kracht hersteld,
 Verlaat zijn leger, en begeeft zich naar het veld.
 Zijn hart blijft daagliks meer zich aan natuur gewennen.
 Het statig zwizen in den hoogen top der dennen,
 Het morren van een beek, het zingend vooglenkoor,
 Is hemelmanodij in zijn vertrukt gehoor.
 Hij ziet de schepping, ziet haar boschen, bergen, dalen,
 Vol stille groothed in den glans des morgens pralen;
 Zijn hart klimt op tot God, en vol van hemelvuur,
 Mengt hij zijn loflied met het loflied der Natuur.
 Nu roept hem 't plekjen gronds, aan zijne zorg bevolen.
 Hoe klein het zij, hij mag op eigen erfgrond dolen,
 En waar hij er zijn zorg en arbeid ook aan wijdt,
 Een dubbele oogst belooont met woeker zijne vlijt.
 Hij mag zijn' vruchtbren grond met eigen ossen ploegen.
 Het uitzigt, dat hem toest, verzacht zijn zweet en zwoegen.
 Hem geeft, — en kent zijn hart bij dit genot nog nood?
 Zijn melkvee boter en zijn akker voedzaam brood.
 Hij voelt zijn' boezem door geen ijdele zorgen prangen.
 Gezondheid, levensvreugd, gloet op zijn frische wangen.
 Door arbeid voorbereid, is hem 't eenvoudig maal,
 Van honger vergezeld, een vorstelijk onthaal.
 De ledigheid, die eens aan zijn genoegen knaagde,
 Die met vervelendheid, bij 't best genot, hem plaagde,

En bij al 't woest verkeer en wuft vermaak der stad
 Den tijd berouwen deed, dien hij verbeuzeld had;
 Die pest van alle vreugd ontvlugt op 't land zijn schreden.
 De tijd schijnt hem te kort voor zijne bezigheden,
 En als hem de avondstar naar zijne woning leidt,
 Spelt hem de morgen weer verhoogde zaligheid.
 Maar ook zijn avond zal op nieuw zijn hart verkwikken.
 Geen onbegeerd bezoek ontroost hem de oogenblikken.
 Zijn eenzaam boekvertrck, daar reeds zijn lampje brandt,
 Verbeidt zijn komst, en voedt zijn hart en zijn verstand.
 Zoo zegent hij den stond, dic hem het land deed kiezen.
 Maar luttel kan zijn hart bij zoo veel rust verliezen.
 Te vreden met zijn' pligt, en 't geen natuur hem biedt;
 Lacht hem er 't leven aan, vreest hij er 't sterren niet.
 Hoe moeilijk is de dood bij 't woelig aardsch gewemel t
 Het stil, eenvoudig veld grenst nader aan den hemel.
 Bij minder banden, en geringer zinlijkhed,
 Is door Natuur ons hart tot sterren voorbereid.
 Wij voelen zachtkens ons door haar tot God gedreven.
 Wij zagen haren dood, wij zagen haar herleven.
 Wij fluimren met haar in, door de Almagt zelf gedekt,
 Tot dat, voor schooner bloei, de groote Lente ons wekt.

Maar gij, Verlaatne! die hier hooploos om gaat dwalen,
 Wien nooit een traan verligt, een zucht doet ademhalen,
 Die niets dan graven in Gods schoone schepping vindt,
 Wien geen herinring zelfs meer aan het leven bindt;
 Ontvlugt gij de eenzaamheid, ze is doodlijk voor uw harte,
 Zij stort geen' balsem, maar vergif op uwe sinarte.
 Zij lenigt vaak de pijn, hoe diep de wonde ook zij,
 Maar voert gevoochloosheid tot stille razernij,
 Daar lacht uw wanhoop aan, uw hart zal voor haar knielen,
 Gij wacht van haar uw' troost, zij kan alleen vernielen.

Gij

Gij werpt u in haar arm, ze omnevelt u 't verland,
 En duwt haar moordpriem in uw lillend ingewand.
 Verkiest gij de eenzaamheid, laat in haar stille dreven
 Een vrouwelijke Engel om uw matte schreden zweven.
 Zij toovert zachtkens in uw hart weer levenslust,
 De vlaag van somberheid wordt door haar weggekust.
 Zij doet door haar gevlel de beek weer voor u vloeijen,
 De vogels zingen, en het madeliefje bloeijen.
 Aan haren mond geboeid, en in haar arm gekneld,
 Vindt gij de schepping weer op 't vrolijk lagchend veld.
 Blijf midlerwyl uw' tijd aan hooger doel besteden.
 Kweek wetenschappen aan en nutte kundigheden.
 Ze ontsluiten u een bron, die nooit wordt uitgedroogd,
 Die nimmer walging wekt, die elk genot verhoogt;
 Ze zijn de zoetste vreugd van onze beste jaren,
 Zij blijven ons vermaak bij 't grijzen onzer haren,
 Als alles ons ontwijkt, street nog haar tooverkracht,
 En vaak vergeet ge uwe eeuw, en leeft bij 't voorgeslacht.

Bij 't rusteloos gewoel, bij 't zorgen, zwoegen, zweeten,
 Dat in de wereld ons onszelven doet vergeten,
 Dat beurtlings aantrekt of terug stoot, plaagt of vleit,
 Wordt zelfs het beste hart een prooi der zinlijkheid.
 Onttrokken aan ons zelv', en in haar' stroom verloren,
 Zal eerlang, wat behaagt, alleen ons hart bekoren.
 't Geweten sluimert in, door 't handgeklap gestreeld,
 En zwijgt in 't eind' geheel, waar mode en smaak beveelt.
 Dan dromen wij van deugd bij koele pligtverkrachting.
 God, wet, geweten, rust, is ons der menschen achtung,
 En slechts door de eer bezield, die uit de meening spreekt,
 Wordt de ondeugd meer verfijnd, maar dan gerust gekweekt.
 Alleen door de eenzaamheid is dit verderf te storen.
 Zij leent op nieuw ons kracht om naar den pligt te hooren.

Verkeering vult de schaal der ziulijkheid ten top,
 Zij, die der Rede, en dees haalt d'evenaar weer op,
 En is bij 't lang verkeer de laatste om hoog gestegen,
 Dees zal, op hare beurt, bij poozen 't zwaarste wegen,
 En sterken 't evenwigt, dat hier den Engel schraagt,
 Als hem het dier bestrijdt, en tot het stof verlaagt.
 Wat werd hier van den mensch in 't rustloos woelig leven,
 Kon soms hem de eenzaamheid niet aan zich selv' hergeven?
 Daar, lokt de wereld, en haar glans betoovert hem,
 Hier, spreekt de Godsdienst, en 't geweten hoort zijn stem.

Hoe vaak, o Eenzaamheid! hebt ge in uw stille dreven
 Mijn matte ziel verkwikt, mijn hart de rust hergeven!
 Vermoed van 't eeuwig één van elken daagschen kring,
 Van 't zouteloos vermaak in niets dan beuzeling,
 Van al de laagheid, die de maatschappij onteerde,
 En neergedrukt door wee, dat mij de borst verteerde,
 Zonk ik in uwen schoot op zode of wortel neér,
 En vond bij nieuwen lust mijn moed en krachten weer.
 Mijn hart verhief zich op al 't nietige om mij henen,
 En vaak heeft daar een straal der toekomst mij omschenen.

Heugt u dat plekje nog, geliefde CHEVALLIER!
 Die stille wijkplaats van een' nooitgestoorden vreë,
 Die op mijn Boschwijk voor een scheemrend aantal jaren
 Ons hart zoo dikwerf 't zoet der vriendschap deed ervaren;
 Die zachte zodenbank, langs 't water uitgestrekt,
 Door 't overhangend loof van Eiken half gedekt,
 Om wier bemosten stam zich kamperfoelie kleefde,
 Die met haar zoeten geur de koele plek omzweefde?
 Herinnert ge u nog aan zoo menig stil gesprek,
 Dat ons toen boeijen kon aan dien vertrouwden plek?
 Hoe dikwerf wij de vreugd des aanzijns daar genoten,
 Als voor ons lijdend hart de toekomst was gesloten,

En

En 't moodloos oog , bij 't leed van elken donkren dag ,
 In 't meer omwolkt verschiet nog grooter rampen zag ?
 Dan hief zich 't hart tot God , een traan blonk in onze oogen ,
 Natuur werd tempel , al het aardische was verylogen .
 Een blik op de eeuwigheid verzoende ons met den tijd .
 Hoe heerlijk was het loon , hoe kort was hier de strijd ?
 Diep voelde ons hart hoe ramp den weg tot God moest banen ,
 En menschelijke deugd hier best gedijdt in tranen .
 Wat nacht toen 't Vaderland , en ook uw lot omtogg ,
 De beetre wereld dreef daar troostend voor ons oog ;
 Wij droonden ons haar in , en , 't oog op God geslagen ,
 Kon 't halfverhemeld hart al 't leed der aarde dragen .
 Wat werd ons Jezus daar en zijn verheven leer !
 Wij knielden voor dien Vorst der beetre wereld neér ;
 Wij kozen Hem ten Gids tot een onsterfelijk leven ,
 En de aarde scheén als stof voor onzen voet te zweeven .
 Hoe vaak heeft de avondstar ons daar weleer ontmoet !
 Hoe dikwerf scheen de maan daar in den stillen vloed !
 Zij lachte ons lieftjijk aan , en weemoed , zonder smarte ,
 Vol naamloos voorgevoel , dauwde in ons vreedzaam harte .
 Niets aardsch deed meer een' wensch in onze ziel ontstaan .
 Stil , spraakloos , staarde ons oog den effen hemel aan .
 De zwarte toekomst met haar zorgen was verdwenen .
 Wij keerden zalig weer , door 't licht der maan omsthenen .

Die statige Eiken , die ons dekten , vielen neér ,
 Die zodenbank , die kom van water is niet meer .
 Uw tegenwoordigheid en onze jeugd verdwenen ;
 Nog oogenblikken , en ons leven is daar henen ;
 Maar wat de tijdstroom roosde , en ons ontweldigd zij ,
 Het eigen uitzigt bleef , bij schooner hoop , ons bij .
 Kracht , levensvreugd , genot , 't moog' alles ons begeven ,
 Ook op den rand van 't graf blijft Jezus dood ons leven .

Nog roemen we in zijn kruis, verachten hoon en spot,
 En juichen in zijn' naam tot een vergevend God.
 Dat de Eeuwgeest Hem verzaak', wij blijven Hem vereeren;
 Hij is de Noordstar, daar wij altijd weér toe keeren,
 De hoop, die ons bezielt, de kracht, die ons beleeft,
 En 't rustpunt van ons hart, dat nimmer ons begeeft.
 Schoon alles ons ontzonk', wij steken 't hoofd naar boven;
 Wij bouwen op zijn woord, en blijven Hem gelooven,
 Gerust, dat ons geloof, bij 't floopen van 't Heelal,
 Ook op zijn rookend puin, aanschouwen worden zal.

Ø Eenzaamheid! wie kent en schat u niet op aarde,
 Gij proefsteen van het hart en echte menschenwaarde,
 Verblif der felste smart en van de reinste vreugd,
 Hel voor het misdrijf, maar ook hemel voor de deugd!
 Daar 't hart, dat God ontvlugt, God en zich zelv' blijft vreezen;
 Die 't reine hart bemint om God nabij te wezen;
 Daar ge eigen wind, die langs het hoog geboomte spoedt,
 De Boozen siddren, en de Goeden juichen doet;
 Deze, in dien adem Gods hun vroegre vrijspraak hooren,
 Die 't vonnis, dat hen wacht, en donders van Gods toreh;
 Maar donders, die 't berouw, in uwen nacht gewekt,
 Ras tot een vaderstem, die 't al vergeeft, verstrekt.

Ø Schuw haar niet, o Mensch! wat smart zij u moog telen,
 Zij zoekt uw waar geluk, zij wondt om weér te heelen.
 Schuw, schuw 't afgrislyk kwaad, wat schijngeluk 't u biedt,
 Maar hebt gij 't kwaad volbragt, ontvlugt de wroging niet.
 Al voelt ge een poos uw ziel door haar van één gereten,
 Zij geeft met hefsche pijn uw weér aan uw geweten;
 Zij teelt in 't eind' berouw, en wekt dien tranenvloed,
 Die 't eerst de kiem der deugd in 't hart weér zwellen doet,
 Die bij het diepst gevoel van 't loon, dat ons blijft wachten,
 Ons naar vergeving en verbetering doet sinachten.

Hoe

Hoe teér ootmoedig bidt de ziel daar uit de smart !
 Wat wordt een Jezus nu voor 't afgefolterd hart !
 Hoe vlugt het tot zijn bloed, ook voor zijn schuld vergoten,
 En ziet Gods vaderhart op nieuw voor zich ontsloten.
 Zijn moedloosheid zinkt weg ; hij voelt zijn kleine kracht,
 Maar juicht de zege toe , die hem door Jezus wacht.

○ Donker, heilig Woud , wiens toppen eeuwen dragen !
 Hoe moet uwe eenzaamheid aan 't schuldboos hart behagen ,
 Als al het zigbre wijkt , geen schijn meer 't oog verblindt ,
 De mensch het aardse een niet , zich zelv' onsterfelijk vindt ,
 En bij dit hoog gevocl vol zielrust en vertrouwen ,
 Met eenen kalmen blik in 't open graf durft schouwen !
 Hoe donker hier de staat der afgescheidnen zij ,
 Iets komt hem de eenzaamheid voor 't reine hart nabij .
 Wat kon de Godheid zelf den mensch hier openbaren ,
 Die 't geestlijke altijd door zijn zinnen zou verklaren ?
 Wat kent de mensch hier op zijn' eersten vormingstrap ?
 Alleen 't geloof aan God vervult zijn wetenschap .
 Wij zien slechts tot aan 't graf. Hem ligt de toekomst open .
 Zijn woord alleen kan ons hier vreezen doen of hopen .
 Ons weten is hier waan , hoe 't ook onze eerzucht vleit ;
 Maar heilig voorgevoel is ons hier de eenzaamheid .
 Daar voelt de deugd , wat nacht haar hier nog moge omhullen ,
 Dat God alleen het hart voor eeuwig kan vervullen ,
 En dat , zoo slechts de ziel rust en haar' God geniet ,
 Ook 't vreeslijk Doodenrijk nog hemelvreugde biedt .

Zoo veel houdt de Eenzaamheid voor 't menschelyk hart omsloten .
 Zij kan 't beperkt verschiet der wereld hem vergrooten .
 Ze ontrukt hem elke grens , die hij in 't stof ziet staan ,
 En wijst hem de eeuwigheid als zijn bestemming aan .
 Zij lenigt zijn verdriet , veredelt zijne smarte ,
 En heeft met zachte hand de wonderen van zijn harte .

Hoe vaak heeft 't ochtendkoeltje er levensvreugd gebruijt,
Hoe dikwerf 't avondwindje er kalmte in 't hart gezuijt,
Hoe vaak 't gemurmel van een breekje, zacht gedreven,
De drift er glad gemord, der ziel haar rust hergeven!
Zij lokt het schuldig hart tot edel naberouw,
En schraagt de zwakte deugd, waar zij bezwijken zou.
Wat vuurge simeekgebeën zijn in haar' nacht ontsproten,
Wat eedle tranen in haar schaauw voor God vergoten!
Hoe menig groot Vernuft werd in haar' schoot geteeld,
Ontwikkeld, voorbereid, en door natuur gebeeld!
Zij was de kweekschool van de hoogste menschenwaarde:
Uit haren nacht verscheen het beste licht der aarde:
En waar hier wijsheid, deugd, of ware grootheid blonk,
Zij was het, die, ze vormde, en aan de wereld schonk.

6 Eenzaamheid! gij blijft, aan d'avond van mijn dagen,
Mijn hart nog laven, en mijn matte krachten schragen.
Daar leeft al wat mijn hart hier dierbaar is geweest,
Daar leeft, al wat me ontzonk, nog dikwerf voor mijn' geest,
Zij rijzen voor mijn oog, ik vlieg hun vrolijk tegen,
Ik waan mij in hun' kring, en finaak nog d'ouden zegen.
Het luchtbeeld wijkt, ik zucht, maar voel nog steeds den band,
Dien nooit de dood verbrak, die ziel aan ziel verwant.
Hoe ligt kan thans mijn hart het wederzien verbeiden:
Een enkele ademtog houdt ons van één gescheiden!
Zij vlogen in mijn jeugd gelijk een bergstroom heen,
En op den rand van 't graf is flechts hun aantal kleen,
Wat was de tijd mij in den besten vaag mijns levens?
Een rustloos goochelpel van heil en onspoed tevens!
Wat was mij aardsche vreugd en aardsche droefenis?
Een blije of nare droom, die lang vervlogen is!
Ik denk hier aan mijn jeugd en prille lentejaren,
Ik zie ze in 't rozenkleed nog om mij henen waren.

Nog

Nog lacht die zaalge tijd mijn matte grijshed aan,
 En 'k zie op nieuw zijn roof weer voor mijne oogen staan.
 Ik denk nog aan den boom, waaronder ik eens speelde,
 Zij groent nog voor mijn oog, en laast mijn hart met weelde.
 Daar rijst me, als jongling, nog een Eden in 't verschiet.
 De vreugd heeft nog haar zorg, de tijd zijn wieken niet.
 Verbeelding doet mijn hart nog aan dien wellust kleven,
 En 'k voel reeds de ouderdom door mijne leden beven!
 Al wat onschuldig was, biedt in de schaauw der deugd
 Bij 't zoet herdenken, mij nog steeds dezelfde vreugd.
 Maar, ach! hoe taant die vreugd bij zoo veel spoorloosheden!
 Wat scherpe prikkels leent de schuld nu aan 't voorleden!
 Eens scheen ze een zandkorf, die men voor 't genot niet telt;
 Thans is ze een Alp, die ons de borst te zamen knelt;
 En kon het heden het verleden ooit verzwelgen,
 Wij zouden met ons bloed ze uit Gods gedenkboek delgen.
 Een stroom van tranen ruischt vergeefs van ons gelaat.
 Hoe vreeslijk schijnt ons nu het eens zoo vleijend kwaad!
 Ach! 't roofde aan onze vreugd altijd haar beste waarde.
 God zaaide voor den mensch ook rein genot op aarde;
 Maar stelde Matigheid tot schutsvrouw van dien schat,
 Op dat Natuur altijd nog iets te geven had.
 De Dwaas verzwelgt op eens, wat jaren hem kon streelen,
 Verstompt zijn smaak, en zucht bij d'oogst van werelddeelen.
 Nu raast hij naar genot, waar hij genot ontdekt,
 Tot dat de walging volgt, en 't naberouw hem wekt.
 Te late wijsheid, als zij ons alleen doet weenen,
 't Herstel onmooglijk maakt, en 't leven is verdwenen!
 En toch, gezegend zijt ge, o Smart! voor mijn gemoed,
 Zoo lang opregt berouw mijne oogen weenen doet!
 Uw nacht, o Eenzaamheid! verzacht die bitre tranen
 Zij doen mijn stil geloof aan Gods Genaë niet tanen.
 Ik weet, een Vader ziet ze — eens droogt zijn hand hen af,
 En 't roosje van de hoop herbloeft weer bij mijn graf.

DE

D E
E E N Z A A M H E I D.

T W E E D E Z A N G.

Vermoeid van aardsche zorg en 't woest gedruisch van 't leven,
Smacht ik, o Woud! op nieuw naar uwe stille drenen,
Waar niets mijne ooren-treft, of mijne zinnen boeit,
Dan 't murmlend water, dat langs uwe wortels vloeit,
Het zuisen van den wind, die uit uw digte boomten
Mij zachte kalmte met haar koeltjes toe doet stroomen,
En ligt een Tortel, die, door 't avondrood gewekt,
In 't-hoog geboomte kirt, dat mij tot schaduw strekt.

Hier woont de stille rust, nooit omgevoerd door zorgen,
Hier heeft de min haar troon, maar voor het oog verborgen,
Hier teelt bij 't kalm genot, geen nieuwe wensch haar smart,
Hier zaligt Liefde alleen, en vult geheel het hart.

      O Huislijk heil! gij bron van 't best genot op aarde,
Hoe bloeft gij op het veld in ongekende waarde!
Wat stille tooverkracht zet u Natuur daar bij,
Hoe stemt zij alles om u heen tot harmonij! —
      O Zoet herdenken aan een heil, voor mij vervlogen,
Dat nog zoo vaak een traan doet paarden in mijne oogen,
Dat mij bezien zal, tot mij 't bezef verlaat,
En in mijn doodklok mij 't hereeningsuur weer flaat! —
Wat kan de wereld aan twee eedle harten geven,
Die op het zalig veld in landelijke onschuld leven?

Ook

Ook in de wildernis bloeit hun het schoonste dal,
 Ze zijn zich zelv' genoeg, zich onderling 't heelal!
 Roemt, Vorsten! op uw praal, roem wereld op uw weelde,
 De Liefde op 't land versmaadt al wat zij zelf niet teelde.
 Wat is al 't goud der aard' voor 't vergenoegd gemoed,
 Wat weelde voor een hart, dat hier geen wensch meer voedt!
 't Eenvoudig maal van moes, door trouwe min genoten,
 Verdooft het rijkst banket en staatsmaal der Grooten;
 De lommer van de beuk, die haar tot wijkplaats strekt,
 Het koninklijk gewelf, dat eene troonzaal dekt.
 Aan al, wat hen omringt, leent zielrust nieuwe luister.
 Hun klein genot is vrij en kent geen flaaffchen kluister.
 Hun dag loopt van de kim met rozen in den mond,
 En schooner rozen teelt voor hun weer de uchtendstond.
 En roept het noodlot of een wreede pligt tot scheiden,
 't Verschovenst oord zal ligt den besten troost bereiden.
 Hoe vaak vond liefde daar, bij stilte en eenzaamheid,
 Het eenigst plekjen gronds, daar zij met wellust schreit,
 Daar ieder voorwerp schijnt te deelen in haar klagte,
 Daar niets haar afbrekt van haar eeuwige gedachte,
 Daar tuschen 't hoog gebergt' flechts droeve scheemring woont,
 En alles haar het beeld van hare ziel vertoont!
 De steile rotsen, die zich om haar dal vereenen,
 Het somber pijnboomwoud, schaars door de zon beschenen,
 De woestheid der natuur, die nooit een bloempje teelt,
 't Kweekt al de droefheid aan, die haar alleen nog streekt.
 De tranen, die ze er weent, verzachten hare smarte,
 De zuchten, die ze er loost, zijn wellust voor haar harte,
 Zij woeert met den rouw, die haar 't herdenken wet,
 En leeft nog zalig in een eenzaam Paraclet.

 Zoo kan het lijdend hart, dat alles heeft verloren,
 Een valc lijkcijpnes nog soms op 't veld bekoren.

Het

Het kwekt daar ongestoord de sinart, die 't weiken deed,
En schreit zich zalig aan 't herdenken van zijn leed.

Gij! reine zeden, door geen weelde nog verbasterd,
Die 't Voorgeslacht niet hoont, den Godsdienst nog niet lastert;
Gij, stille deugd, zoo naauw aan rein genot verwant,
Waar bloeit gij langer dan in de eenzaamheid van 't Land?
Daar heeft geen valsch genot den smaak nog afgesleten,
Daar kost de gulle vreugd geen naweën aan 't geweten,
Daar streekt een wijngaardrank, die om ons venster tierdt,
Meer dan het rijkst tapijt, dat een paleis verliert,
Daar kan een rapenmaal, met eigen hand gebraden,
Het aangeboden goud eens konings doen versmaden.
Vaak kiest er 't hart den ploeg voor alle schittrende eer,
En de Overwinnaar keert tot zijnen akker weer.
O Rome! uw deugd was aan uwe armoë naauw verbonden.
Uw grootheid week toen pracht en praal uw zeden schonden.
Ach! ware uw Manlius uit Azie nooit gekeerd,
Gij hadt, tot uw verderf, de weelde nooit geleerd.
Wat glans voortaan uw trots aan uw Triomf moog' leenen,
Uw Cincinnaten, uw Camillen zijn verdwenen!
Ik zoek uw grootheid nog, maar waar mijn oog zich vest,
Uw roem grenst aan 't begin van uw Gemeenebest.—
O Nederland! waar zijn uwe ouderlijke zeden?
Hoe ligt uw glorie met uw vorig heil vertreden!
Wij zien bedrukt terug, nu door de ervaring wijjs,
Als 't eerste menschpaar naar 't verloren Paradijs.
Al wat ons aan dien tijd, zoo lang vervloôn, kan boeijen,
Dwingt ons nog eerbied af, doet nog ons hart ontglocijen;
Het blijft nog aan het puin des tempels diep verkleefd,
Waar eens het Voorgeslacht in aangebeden heeft;
Verbeelding leent hem nog te met zijne oude glansen,
En hij verheft zich weer tot aan de starrentranzen.

Ik

Ik zoek uw' ouden roem ; daar rijst nog voor mijn oog
 Een ongeschonden zuil des voortijds naar omhoog.
 'k Herken u , eedle Cats ! — Geen tijd deed uw gedichten ,
 Dat Heiligdom der Deugd , voor hoogren kunstglaas zwichten.
 Nog altijd roepen ze , uit het roemrijkst eeuwenpaar ,
 De volgende eeuwen toe , hoe groot eens Neérland waar'.
 Hoe boeit uw boek mijn hart ! ik voel mij opgetogen.
 Geheel het Voorgeslacht verrijst weer voor mijne oogen.
 Daar staan die Eedlen in hunne oude grootheid weer ;
 Maar ach ! hun dreigend oog schiet bliksem op mij neér —
 Ik fidder , zink in 't stof , en wil , maar durf niet naadren. —
 O Cats ! ons misdrijf heeft uw schets van onze Vaadren ,
 Den lof eens Voorgeslachts , toen van 't heekal geëerd ,
 In 't vreeslijkst schimpschrift op het Nageslacht verkeerd !

Hoe menig deugdzaam hart , nog grootsch op de oude zeden ,
 Ontweek op 't eenzaam veld het diep bederf der steden ,
 En ademde in den kring van 't vreedzaam huisgezin
 Daar , onder 't reinst genot , een zuivre lucht weer in !
 Hier treft geen laster of geen valsch gevlei zijne ooren.
 Hier zal geen slaassche vrees de stem der waarheid sinoren.
 De laagheid wordt er nooit om ambt of kleed goërd ,
 Geen misdrijf half vergood , geen deugd in 't stof verneërd .
 Hij ziet , vol nieuwe kracht , de zon in 't oosten blinken ,
 Het woud vergulden , en den eersten dauwdrop drinken ,
 En treedt , door 't morgenlied der vooglen vergezeld ,
 Vrij als een koning en vol ziekrust , door het veld.
 Hij leert er , boven schijn , ontleenden glans en vrinden ,
 Zijn grootheid en geluk slechts in zich zelven vinden .
 En bij het koolbed , door zijn eigen vlijt geplant ,
 Vergeet hij hof , verderf , dwang , zorg en vaderland .
 In een wijsgeurge rust , die hij op 't land mag smakken ,
 Denkt hij de wereld na en hare schijnvermaken ,

En

En 't strekt zijn edel hart tot troost en lafenis,
 Dat hij haar draaikolk op het veld ontvloden is.
 Daar, teerende op zich zelv', voelt hij zijn schat vermeeren.
 Hij kan er, daagliks meer, elk kunstgenot ontberen.
 De kennis, wier bezit hem eenmaal heeft gevleid,
 Biedt hem nu woeker, en verhoogt zijne eenzaamheid.
 Geen drift ontvlamt zijn hart, geen togten doen het zweogen,
 't Bezit den grootsten schat, het zalig vergenoegen.
 't Ontwaakt te vreden met een zalig huisgezin,
 En sluijert, zonder wensch, weér met den avond in.
 Zoo werd Metellus, om ziju deugd gehaat in Romen,
 Vrijwillig balling, om 't verderf der zeën te ontkommen.
 Zoo vond Rutilius aan eene vreemde kust,
 Meer dan zijn vaderland, 't genoegen en de rust.
 Daar was hem, ver van Rome en Rome's heerschappij,
 Verbanning vrijheid, en herroeping slavernije.
 Eens aan 't verderf ontrukt, en vrij van zielsgekwel,
 Was 't Oosten hemel hem, 't gezonken Rome hel.

Ja, altijd was het veld, in elken vaag des levens,
 De stille zamelpaats van deugd en grootheid tevens.
 Hoe menig edel zaadje ontkiemde in zijnen kring!
 Daar vond de Staatsman moed, de Held-verademing.
 Zoo zocht een Scipio, ver van de Tiberstromen,
 Vaak de eenzaamheid op 't land, en woog er 't lot van Romen.
 Daar zag hij 't schoon der deugd, en 't nietige der eer,
 En keerde grooter tot het woelig leven weér;
 Maar midden in den roem, dien hij zich waardig maakte,
 Toen hij het toppunt van verdiende glorie raakte,
 En alles eerbied droeg aan d' onverwonnen held,
 Verliet hij stad en praal voor altijd voor het veld.
 Ligt grooter in zijn rust dan in zijn zegepralen,
 Zag hij zijn levenszon daar zonder wolken dalen,

En

En zachter loeg de dood, dan op zijn gloriebaan,
Hem op zijn Landhuis bij het stijl Liternum aan.

Gij, Eedlen! om wier dood de menschheid eenmaal weende,
Die stervend nog uw licht aan volgende eeuwen leende,
Weldoeners van uw volk en 't menschelijk geslacht!
Getuigt, wat de Eenzaamheid uw' geest heeft aangebragt.
Het stout ontwerp, dat eens uw eedle ziel deed blaken,
Kon slechts in haren schoot tot volle rijpheid raken.
Haar rust, haar stilte, die geen' ongewijden vreest,
Gaf wieken aan uw brein, en veerkracht aan uw' geest.
Haar woeste grootheid, die ontzag en siddring baarde,
Verhief u boven 't stof van eene nietige aarde.
Daar zaagt gij voor uw oog de donkre toekomst staan.
Uw geest floot zich aan 't heil van volgende eeuwen aan.
Gij voorgevoelde 't licht, dat eenmaal stond te dagen,
En werkte wat uw volk en wat uwe eeuw kon dragen,
En schakeel in het plan van Gods Voorzienigheid,
Hebt gij het Licht vermeerd, of schooner voorbereid.

Egijpte's wijsheid moge een' eedlen Mozes-sieren,
Haar teelt kon in 't paleis van geenen koning tieren.
Daar wordt de ontwikkling in hare eerste kiem gestoord.
Geen trotsche Hofblad brengt een grooten Mozes voort.
Ik zie hem eenzaam, en, voor 't spiedend oog verscholen,
In eene wildernis, gelijk een balling, dolen.
Hij hoedt de schapen daar van een vergeten man,
Maar broeit in 't stille veld op zijn verloslingsplan;
En wat Termutis, Hof, noch Priestercaste konden,
Kon Midiaans woestijn, en Horebs barre gronden.
Zij werd hem heilig land, gaf aan zijn veerkracht klem:
Hij zag, hij hoorde er God, en de Eeuwge sprak met hem.
Daar werd hij, bij 't gevoel van meer dan menschenwaarde,
Wetgever van zijn volk, en 't eerste Licht der aarde,

Herschepper onder God , die eens voor Grooter zwicht,
Maar Voorbereider van het eeuwig Wereldlicht !

Moog brandende eerzucht 't hart tot roembejag vrij prikkelen,
't Gedrag der maatschappij zal schaars iets groots ontwikkelen.
Al 't eigendomlijk zwicht , verkeering wijlt en knaagt ,
Tot dat haar zwakke teelt dezelfde beeldnis draagt.
De oorspronkelijke ziel ontvlugt dien slaaffchen kluister ,
Zij wijkt in de eenzaamheid , en zoekt haar heilig duister.
Daar , door geen magt verplet , en door geen lof gevleid ,
Bewaart , verhoogt zij 't merk van haar zelfstandigheid.
Vooroordeel , menschenvrees , en valsche grootheid wijken.
De waarheid lacht haar aan met onmiskenbre blijken.
Zij wijdt aan haar met vreugd , vermaak , goed , aanzien , eer ;
Jaagt , smacht naar heur bezit , en vreest den dood niet meer.
Zoo schiep in de eenzaamheid Lijcurgus zijne Wetten ,
En kon een grenspaal aan 't bederf der zeden zetten.
Hij wrocht die strenge deugd , die nog onzetting baart ,
En vormde Sparta tot het eerste volk der aard'. —
Uit bosch en bergspelonk , in afgelegen streken
Kon slechts Egeria tot Numa's harte spreken ,
En wat geen Romulus aan 't hoofd eens legers kon ,
Vermogt een Numa in een bosch of bij een bron. —
Ontrol 't geschiedverhaal , de aloudheid zal 't u melden ,
Uit woud en wildernis verschenen 's werelds helden.
De boom , die in 't vervolg aan volkren schaduw bood ,
Ontwikkelde op het veld , werd in de stilte groot.
Geen Wijsgeer kon zijn dorst naar hooger kennis laven ,
Dan ver van 't stadsgewoel , en vaak bij stille graven.
En wat eens de Eenzaamheid voor haer Lijcuren was ,
Was zij voor Plato weer en voor Pijthagoras.

Maar welk een smeekstem treft in deez' woestijn mijne ooren ?
Zij schijnt uit gindsche grot door ruigte en struik te boren.

Ik

Ik nader tot een' berg, die aan de wolken stuit,
 Wiens voet haar vormt, wiens stout gevaarte haar omfluit.
 Een Grijsaard, wit als sneeuw, ligt voor een kruis gebogen.
 Een hemelvóenk beziet zijn langverduisterde oogen.
 Zijn matte handen schraagt een doodshoofd, half versteend,
 En vangt de tranen op, die liefde en ootmoed weent.
 Hij zag hier langs zijn kruin een halven eeuwkring zweven.
 Een bronteg laast zijn dorst, een wortel schraagt zijn leven.
 Hij ziet, als op een droom, op al het aardsche neér:
 't Verloochnen van zijn vreugd is hem geen offer meer.
 Ontrukt aan zingenot en 's werelds woest gewemel,
 Ontvlamt niets laags zijn hart. Hij leeft reeds in den hemel.

Ontzaglijke Eenzaamheid, nooit door een mensch gestoord,
 Waar 't oor niets dan 't geruisch van wind en water hoort,
 Waar nooit een voorwerp 't oog met nieuw genot komt streelen,
 Waar ieder dag het beeld des voorgen dags moet telen,
 En toch het hart niets wenscht, niets afimeekt van den tijd,
 Maar slechts aan de eeuwigheid zijn zalige uren wijdt.
 Moog' vrij een later eeuw met regt uw misbruik doemen,
 Bragt gij die wondren voort, wie moet uw magt niet roemen?
 De ziel, die gij vervult, bij uw eenzelvig lot,
 Moet groot, moet edel zijn; haar vergenoegs slechts God.

Maar ook 't gewijd Gesticht op minder barre gronden,
 Waar meerdren zich te zaam aan 't eigen doel verbonden,
 Verborg vaak stille deugd, en leende menigmaal
 Aan 't afgestreden hart de schoonste zegepraal.
 Niet altijd sloop 't verderf het liefst in kloostermuren.
 Lang bleven ze in hun' nacht 't geweld des tijds verduren.
 Hoe menig stille cel, hoe menig eenzaam oord
 Bragt steeds zijn Fenelons en Ganganelli's voort?
 Hoe dikwerf in den nacht der gruwbre middeneeuwen,
 Als menschheid, diep vertreën, vergeefs om hulp bleef schreeuwen;

Vond menig edel hart , na eindloos zielsgekwel ,
 Een veilige schuilplaats in de kalme kloostercel ?
 Hoe vank deed daar de nood het hart tot God ontbranden ,
 En weende opregt berouw uit donkre kloosterwanden ?
 Het benglend klokje was van 't reinst gevoel de tolk ,
 En luidde godsvrucht in de harten van het volk .
 Het aënde vreedzaam op des Stichts gewijde landen .
 Daar dorst geen Dwingeland het immer aan te randen .
 Schoon nooit het bang Euroop' de krijgstoorts zag gebluscht ,
 Op kloosterlijken grond woonde ongestoorde rust .

Ik weet het , vaak ontstak de Hel haar vreugdevuren ,
 En vierde haar' triomf in heilige kloostermuren .
 Ik weet het , gruweldaén , schaars op deze aard' verrigt ,
 Ontwierp een Kloosterling , en heiligde een Gesticht ;
 Maar 'k weet ook , welk een deugd daar blonk in al haar luister ,
 Wat kunde er bloeide , ook in een' nacht van starloos duister ,
 Wat schat der Oudheid vlijt ons daar heeft aangebragt ,
 En onverminkt bewaard voor later nageslacht .
 Een Zimmerman moog , vaak bij waarheids heldre stralen ,
 't Bederf van woestijnier en kloosterling ons malen ;
 Zijn oog , door weërspraak scheef , zag duiven slechts in 't rond ,
 Waar Obreit niets dan deugd , en louter englen vond .
 En toch moest hij bij hen , bij al hun schandbewijzen ,
 Te met een' hoogheid van gevoel en harte prijzen ,
 Daar hij , ondanks zich zelf , in 't diepst van zijn gemoed ,
 Met schaamte en met ontzag voor nederknielen moet .

Ja , wat verlichter eeuw voor dwaasheid moog verklaffen ,
 'k Bleef duizendmaal verbaasd op zoo veel grootheid staren .
 Naauw schijnt ze mooglijk , of iets meer dan louter schijnt ,
 Aan onze flikkereeuw , en hare teelt te zijn .
 Waar blinkt een moed en kracht , zoo groot als in hun leven ,
 Waar zelfverwinning , die de hunne op zij' durft streven ?

Ik

Ik zwijmel bij hun zege , op vleesch en bloed bestreën,
En zink nog in mijn niet , ook bij hun spoorloosheen.

Beschouw dat gruwzaam oord , ginds van natuur verstoten ,
Door , grijze rotsen en een eeuwgen schrik omsloten ,
Waar 't rustloos brullen van orkanen , wier geweld
De hooge pijnen kromt of krakend nedervelt ,
Zich aan het loeijen huwt van 't zaamgepreste water ,
Dat van 't gebergte stort met donderend geklater ,
En 't akelig gehuil , dat nooit des nachts verlaauwt ,
Van Roerdomp en van Uil , door de echo nagebaauwd .
Hier rijst een eenzaam dak , met vaalbruua mos omtogen .
Een eindeloze nacht heerscht in zijn sombre bogen .
Daar boeit een strenge band , vrijwillig afgebeen ,
Een kleine Broederschap tot de eigen taak aan één .
Hun dagen zijn gewijd aan boete en jammerklagten ;
In lofzang en gebeen verslijten zij hun nachten .
De wereld en haar heil heeft niets meer dat hen vleit .
De Oneindige is hun doel , hun uitzigt de eeuwigheid .

Rancé ! voor al 't vermaak , u in Parijs beschoren ,
Rancé ! kan 't mooglijk zijn ? kon u dit oord bekoren ?
Vol jeugd en krachten nog , schoon , rijk , bemind , geacht ,
Kiest gij voor al dien glans zijn stillen kloosternacht ,
Dit naar verblijf des doods ? uw harte kan 't beminnen ?
Uit al 't genot der aard' treedt gij het vrolijk binnen ,
Of , zoo nog iets u stoort in zijne wildernis ,
't Is , dat er 't jok te ligt , de last te draaglijk Is !
Wat gruwzaam lijden had u tot dien stap bewogen ?
Gezonken Jongling ! Gods ontfermend mededogen !
Zijn Vaderhand had al uw rampen voorbereid ,
Hij riep u tot zich , en hij wilde uw zaligheid .

Nog denkt mijn hart met schrik aan 't noodlot , hem beschoren .
Hij minde , in al 't vermaak van 't wuft Parijs verloren ;

Maar toch geheel zijn hart beminde Adèle opregt:
 Aan haar bezit alleen was al zijn heil gehecht.
 Geen rijkdom schonk hem vreugd, geen aanzien kon hem streelen,
 Dien zij niet met hem smakte of hij met haar mogt deelen.
 Daar riep op eens de pligt hem naar een vreemd gewest,
 Ver van den boord der Seine en haar geliefde vest.
 Hij moest zich voor een poos van zijne Adèle scheiden.
 Alleen zijn lichaam week, zijn ziel bleef bij haar beiden.
 Hoe duldroos traag verkroop de tijd voor zijne smart!
 Niets vulde één oogenblik zijn ledig, smartend hart.
 Hij miste zijn Vriendin, wat kon hem vreugde kweken?
 Eene eeuwigheid scheen hem 't verloop van little weken.—
 In 't eind', zijn taak is af, de lange tijd mogt vliën.
 Hij ijlt, hij vliegt terug, om snel haar weer te zien.
 Zijn drift voorkomt het uur, aan 't zoetst vermaak geheiligd,
 Door zijn Vriendin bepaald, en door haar zorg beveiligd.
 't Was nacht. Hij dringt, verhuld, tot in haar lusttuin door,
 Vindt in de schaduw ligt het aangewezen spoor,
 Klimt, rillende van drift, naar 't heil, dat hem verbeidde,
 't Geheime trapjen op, dat tot haar slaapkoets leidde.
 Hij nadert. Alles zwijgt. — De vrees doortrekt zijn leén;
 Maar ijlings stuiten voor een doodkist zijne schreën.
 Hij ijst, en bukt er in. Het maanlicht blijft hem leiden.
 Een lijk ligt in de kist, maar van het hoofd gescheiden.
 Hij wendt zijn blikken af — een marmer treft zijn oog,
 Maar dat een zwart gewaad voor een gedeelte omtog.
 Een vreeselijk voorgevoel verheft zich in zijn harte —
 Hij heeft er heen, bedwelmd en half versteend van smarte,
 Zijn angst, zijn schrik vermeerdert, zijn ijzing rijst ten top —
 Hij ligt het bloedig kleed met schroom, al fiddrenje op —
 (God! kan des stervlings kracht zoo fel een slag gedogen!)
 En 't hoofd van zijn Vriendin vertoont zich aan zijne oogen (*)!

Be-

(*) De Hertogin van M...., de geliefde van den Abt de Rancé was binnen drie dagen, op het onverwachtst, aan de kinderpokken overleden.

Bezeefloos staat hij daar — het kleed ontzinkt zijn hand.
Hij waggelt naar de kist, en vat haar kouden rand.
Verpletterd door 't gevoel, dat hem de ziel doorgriefde,
Omhelst hij, wezenloos den romp van zijn Geliefde.
Hij siddert, dat het smal haar leven hebb' gekort.
Hoe gaarn had hij zich selv' in de eigen kist gestort,
Hij maakt haar telkens, en verlaat haar telkens weder.
Nu, kust hij 't hoofd, dan, zinkt hij bij den romp ter neder.
Nu, waant hij, dat een droom zijn zinnen heeft misleid.
Dan, voelt hij 't zekre weer van zijn rampzaligheid. —
In 't eind' — hij hoort gerucht — hare eer dwingt hem tot wijken.
Aan geen verspiedend oog moet ooit haar zwakheid blijken.
Hij rilt den trap weer af, beeft door den hof weer heen.
Dien hij met zoo veel vreugd nog korts was ingetreën.
Hij vindt zich op de straat. De nacht is half vervlogen.
De sterren tintelden nog aan de hemelbogen.
Hij vlugt naar zijn verblijf in halve razernij;
De kist, de romp, het hoofd, 't waart alles aan zijn zij'!

Hier voelt hij al het niet der wereld en haar drogmen.
Eén oogenblik had hem den blinddoek afgenoem.
Geen uitzigt, zelfs geen hoop, kwam hem hier meer te staen.
Hij werpt zich op zijn knien, en smeekt om Gods genade.
Zijn hart, zijn eenzaam hart, had alles hier verloren.
Wat was zijn leven meer, wat kon hem hier bekoren?
Hij wijdt aan de eeuwigheid het droevig overschot.
't Heelal ontzonk zijn hart, dat hart behoefde een' God!

Daar

den. Men had een kostbare looden kist laten vervaardigen, die daags voor de begrafenis eerst aan het sterfhuis bezorgd werd, om haar in den grafkelder van haar Voorgeslacht in dezelve bij te zetten. Dan, do kist te kort wordende bevonden, en het lichaam reeds sterk tot verrotting overgaande, was men verpligt, om het hoofd van het overige des lichaams, op raad en met behulp van een' Wondheeler, af te scheiden.

Daar wijkt hij naar La Trappe en hare wildernisse (*),
 Maar vindt haar strengste tucht te zacht voor zijn gewisse.
 Hij voert een' regel in, 't eerst door hem zelv' beleefd,
 Daar zinlijkhed voor gruwlt, en 't hart terug van heeft.
 Men graaft er onvermoeid zijn graf met eigen handen.
 Een eeuwig zwijgen heerscht in zijne sombre wanden.
 Slechts als de kloosterklok een naadrend sterfuur meldt,
 En de afgematte nog maar oogenblikken telt,
 Mag zijn verkleumde mond voor 't eerst de stilte breken,
 En tot de Broederschap, om hem vergaderd, spreken.
 Hij doet belijdnis nog eer hem de ziel ontvlugt.
 Zij paren hun gebeën met zijnen jongsten zucht.
 Zij knielen bij zijn lijk een poos nog biddend neder,
 En keeren moedig tot hun taak, al zwijgend, weder.
 Een wilde wortel, en een hard en smaakloos brood,
 Is al hun voedsel, en vervult hun ganschen nood.
 Des nachts weergalmt hun kerk van lofzang en gebeden,
 Of boelt een korte poos natuur hunne oogenleden,
 Een hoop van asch en stroo, naast hunne zerk gespreid,
 Die vaak hun tranen dronk, is 't leger, dat hen beïdt.

In dit verblijf des Doods versleet hij heel zijn leven.
 Geen strijd was hem te zwaar, geen offer deed hem beven.

Nooit

(*) De Abtdij *de La Trappe* ligt in eene akelige, van verschrikkelijke en bijna ontoegankelijke, wouden omgeven woestijn, tusschen Perche en Normandien, nagenoeg op den afstand van dertig uren van Parijs. Oorspronkelijk behoorden de Monniken er van tot de orde van St. Benedictus, maar zij waren tot de grootste losbandigheid vervallen, toen de Abt Rancé er de hervorming van op zich nam, en de eigenlijke schepper, en het eerste voorbeeld van die gestrenge levenswijze werd, die men er sedert getrouw en standvastig in heeft zien waarnemen. Elk weet, welk eene partij d'Arnaud van dit akelig verblijf in zijn algemeen bekend Treurspel: *de Graaf van Cominge*, heeft weten te trekken.

Nooit vloog een zucht terug naar 't weelderig Parijs.
La Trappe bleef zijn keus, en werd zijn Paradijs.
Hij leerde er, door berouw verloochend aan de zinnen,
Het stof verachten, en de wereld overwinnen;
En vond er voor 't genot van wellust, weelde en eer,
God, zielrust en de hoop op beter wereld weer.

Rancé ! schoon bijgeloof uw edel hart mogt boeijen,
Ik voel voor uwe deugd mijn borst van eerbied gloeijen,
Had u het reine licht van Jezus leer bestraald,
Wie had hier op zijn hart zulk een triomf behaald !
Maar wat de tijd u roofde, uw grootheid zal beklijven.
Uw zelfverloochming, uw verworven krachten blijven.
Hij, die uw tranen telde, uw moeilijk strijden zag,
Ontzegt de kroon u niet op 's werelds oordeelsdag.

DE
EENZAAMHEID,

DERDE ZANG.

Beminlijke Eenzaamheid ! wie zou uw' lof niet zingen,
Gij waart het kalm verblijf der eerste stervelingen.
Eer weelde 't menschdom in haar kluister hield beklaed,
Dreef 't aanzijn zorgloos voort op 't onbespiede veld.
De Hoogmoed , met Natuur in 't hechtst verbond getreden ,
Vond de eer nog steeds verknocht aan onbesinette zeden ,
En 't eenig waar geluk aan eene Echtvriendin ,
Een vruchtbare landstreek , en een talrijk huisgezin.

Waar voert verbeeldingskracht mij op haar wieken henen ?
Ik staar , en eeuwen zijn voor mijn gezigt verdwenen.
De vroegre schepping lacht mij in haar jeugd weer aan.
De gulle eenvoudigheid doorwandelt nog haar paën.
De aardsvaderlijke tent , het zwervend herderleven ,
Schijnt met de gouden eeuw der onschuld mij te omzweven.
Ik zie , terwijl mijn borst van stil genoegen zwelt ,
Mesopotamiën en Canans vruchtbare veld.
Een Reisgezelschap , met beladene Kameelen ,
Trekt vreedzaam voor mijn oog door Canans noorderdeelen .
Een edel , stil , gelaat is 't hoofd der Caravaan.
Ik voel op zijn gezigt mijn hart van eerbied slaan.
De blankste opregtheid zweeft op 't reeds verouderd wezen :
Getrouwheid , zonder erg , is uit zijn oog te lezen ,

Ter-

Terwijl iets godlijks, dat uit heel zijn houding straalt,
 De kalmte van zijn ziel op 't open voorhoofd maalt.
 Zij naadren Sijriën, zij zijn het ingetreden.
 Reeds toont zich aan hun oog een van zijn herdersteden.
 Zij staken hunnen togt bij 't zinken van de zon,
 En leegren bij de stad zich aan een koele bron.
 Ik zie hun eedlen Gids op eens ten hemel schouwen:
 „ O, Gij (zoo spreekt hij met een kinderlijk vertrouwen)
 „ O Gij, op wiens gelef ik tot deze oorden kwam,
 „ Gij, Schepper van 't Heelal, Gij, God van Abraham !
 „ Wien ik, door hem verlicht, ook als mijn' God vereere,
 „ Bewijs barmhartigheid aan Abram, mijnen Heere !
 „ Ik sta hier bij de put, die 't vee des avonda drenkt,
 „ Ras naakt de Maagdenstoet, daar reeds de nachtstar wenkt,
 „ Geef, dat de jonge Maagd, tot wie mijn mond zal spreken:
 „ Reik mij uw waterkruik, doe mij geen dronk ontbreken !
 „ En die mijn Keemlen nog zal drenken nevens mij,
 „ De Bruid van Izaäk, den Zoon mijns Heeren, zij !”

Naauw zwijgt hij, of een Maagd genaakt met vlugge schreden,
 Schoon als de dageraad, en schooner nog van leden.
 Haar blanke schouder draagt een kruik. Zij laat ze neér,
 Daalt tot de bron en vult ze, en klimt nu vrolijk weér.
 Hij naakt en spreekt: „ Laat me uit uw kruik een' laefdronk drinken.”
 „ Drink,” zegt ze, drink, mijn Heer !” en laat de kruik straks zinken,
 En biedt ze op hare hand hem vriendelijk, minzaam aan.
 Hij drinkt, en naauw heeft ze aan zijn' eersten wensch voldaan,
 Of zij vervolgt: „ Ik zal ook voor uw keemlen scheppen.”
 Men ziet haar ijlings naar de koele bron zich reppen;
 Zij gaat en keert, en vult geslaag den drinkensbak,
 Tot dat geen water meer voor al zijn vee ontbrak.
 Ootmoedig bidt hij aan voor 't heil, dat hem bejegent.
 Zijn smeekbede is verhoord, God heeft zijn' weg gezegend.

Ng

Nu laadt hij 't bruidssieraad van zijne keemlen af.
 En vraagt : „ Mijn Dochter ! meld , wie u het leven gaf.
 „ Is bij hem plaats voor ons en voor het vee te gader ? ”
 „ Ik heet Rebekka ,” zegt ze , „ en Bethuel mijn Vader.
 „ Wij hebben stroo en voer en ruimte in overvloed ,
 „ Voor u , voor al uw vee , en voor uw gantschen stoet . ” —
 Zoo spreekt ze , en vliegt naar huis langs heuvelen en dalen.
 Meldt , wat haar wedervoer , en bloost niet bij 't verhalen.
 Haar broeder Laban blijft geboeid aan haren mond ,
 En volgt haar naar den man , die bij de bron nog stond.
 Daar ziet hij van haar hoofd het blinkend fiersel stralen ,
 Daar ziet hij haren arm met gouden ringen pralen ,
 Daar hoort hij weer 't verhaal , dat hem zijn zuster doet ,
 En voelt , dat God hier wenkt , en hij slechts volgen moet.
 Nu nadert hij den man , door eerbied aangedreven ,
 Die met zijn keemlen bij de bron steeds was gebleven ;
 „ Gezegende van God ! (zoo spreekt zijn hart hem aan).
 „ Wat toeft ge aan deze bron , wat doet u buiten staan ?
 „ Mijn huis is opgeruimd voor u en uw kameelen ;
 „ Kom , volg mij , uw verblijf zal al de mijnen streelen . ”
 De man verlaat de bron , gehoorzaamt zijne stem ,
 Drijft zijne keemlen zaam , en allen volgen hem.
 Zij treden binnen , en naauw is hun kracht herrezen ,
 Naauw heeft herbergzaamheid haar heilgen pligt bewezen ,
 Of Abrains knecht verhaalt al wat er is geschied ,
 Wat hem zijn Heer beval , en God hem kennen liet ;
 En nu spreekt Bethuel en Laban , diep bewogen :
 „ Dit is de vinger Gods ! wie zou hier iets vermogen ?
 „ Wat zegt toch onze stem bij deez' gebeurtenis ?
 „ Dat hier Rebekka kies , dat zij alleen besliss' ! ” —
 Rebekka wordt gevraagd. Een blosje moog' haar sieren ,
 Maar nog bleef de onschuld in het harte zegevieren ;
 't Behoeft geen veinzerij , 't genot is nog natuur ,
 Het huwelijk heilig , en de liefde hemelyuur.

„ Schoon ,

„ Schoon , Dierbren ! (spreekt ze) 't lot ons van elkaer ook scheide ,
 „ Ik volg gerust den man , dien God tot ons geleidde .
 „ 'k Gevoel het aan mijn hart , 't is God die 't mij gebiedt ! ”
 Zij zwijgt , en alles zwijgt ; men weder spreekt haar niet .
 Vergeefs poogt oudermin het afscheid nog te rekken ;
 Reeds met den dageraad wil Abrams knecht vertrekken .
 't Biedt alles wederstand , en bidt en smeekt en vleit ,
 Alleen Rebekka niet , ze is tot de reis bereid .
 Wat zegen op haar stroom , wat tranen dien verzellen ,
 Hoe teér geheel 't gezin haar aan het hart moog' knellen ,
 Zij blijft bij haar besluit , verbergt een' stilten traan ,
 Beklimt den kemeel , en verzelt de karavaan .
 Geen blos van valsche schaamte ontsiert haar maagdewangen ,
 Welvoeglijkheid heeft nog de kuischheid niet vervangen .
 Haar hart en zin zijn rein , en zij , zij maagd alleen ,
 Trekt , zonder erg en vrees , met zoo veel mannen heen .

Zoo zonk en rees de zon reeds dikwerf voor hunne oogen .
 Zij naadren Canaan , ze zijn het ingetogen .
 Reeds blinkt de laatste dag , en eer de zon zich wendt ,
 Lacht hun de rust weer aan , is heel de togt volend .
 Op eens komt in 't verschiet een man , met stille schreden ,
 Bij 't lieflijk avondrood , door 't eenzaam veld getreden .
 ('t Was Izak zelf , die , voor het zinken van den nacht ,
 Zijn avondoffer aan den God zijns Vaders bragt .)
 Zij stijgt van haar kameel , en vraagt , wie dit moog' wezen ?
 „ 't Is Izak , ” zegt de knecht . Haar hart begint te vreezen .
 Zij werpt haar' sluijer over 't maagdelijk gelaat ,
 En dekt de ontroering , die er op te lezen staat .
 Reeds zijn zij bij elkaar . Vergeefs ! zij zwijgen beide ,
 De trouwe knecht verhaalt , hoe Abrams God hem leidde ,
 Hoe die de lieve Maagd hem aanwees op zijn bee ,
 Haar hart bewoog , en haar hem willig volgen dee .

Nu

Nu opent Izaäk zijne armen met verrukken;
 Rebekka stort er in, om hart aan hart te drukken,
 En hij, aan hare borst met al zijn heil bekend,
 Leidt haar al juichend naar de moederlijke tent.
 Daar wordt zij hem ter vrouw. Zijn hart bemint haar teeder.
 Hij vond, na Sara's dood, voor 't eerst de vreugd hier weder,
 En zalig vlood op 't veld, bij herderlijke zeën,
 Zijn leven met zijn' God en zijn Rebekka heen.

Gelukkig Herdervolk bij zoo veel deugd en zegen,
 Hoe gloeit nog in 't verhaal uw schuldlooze eeuw ons tegen!
 Hoe zweeft ons hart u na door 't ongedekte land,
 Waar gij uw kudden leidt, waar gij uw tenten spant!
 't Geluk woont op uw' grond, maar bloeft er 't liefst verscholen.
 Het vergenoegen schijnt met u door 't veld te dolen.
 Uw hart wordt door geen weekde of praalzucht nog gevleid,
 Maar in uw stil verblijf woont vrede en zaligheid.
 De ligtverdraagbre tent rijst onder de eikenommer,
 Daar toest de Herdervorst, en leeft er zonder kommer,
 Zijn hart vertrouwt op God, en veilig in zijn hand,
 Vindt hij, waar die hem leidt, altijd zijn vaderland.
 Zijn kroost, zijn knechten, al wat zich om hem vergader,
 Erbiedigt hem als Heer, en mint hem als hun Vader.
 Hij rigt het outer op bij elken keer van 't lot,
 En knielt en bidt hun voor, en allen vreezen God.
 Dit rein gevoel der ziel vertoont zich in hun' wandel.
 Hun hart is zonder list, oregtheid slert hun handel.
 Één broederlijk gezin, en nauw aan één verknocht,
 Woont onder hen geen wrok of kwellende achterdocht.
 De kuische maagdenrei zwerft veilig om de knapen.
 De vriendschap drenkt het vee, de liefde hoedt de schapen.
 Het hart geeft aan het hart, en kent geen naberoew.
 Een woord is eed, een kus het zegel van de trouw.

Zie

Zie Jakob eenzaam ginds een vreemd gewest betreden,
 Met Rachel aan zijn zij' wordt Sijriën hem Eden.
 Zijn ballingschap, 't gevaar, 't schijnt alles afgewend.
 Zijn zalig hart vergeet de vaderlijke tent.
 Een nieuwe wereld is voor hem, aan 't niet ontlogen.
 Zijn dienstbaarheid om'haar is vrijheid in zijne oogen.
 Hij vindt zijn vaderland, waar hij zijn Rachel vindt,
 En Canaan is daar, waar Rachel hem bemint.
 De zon moog daags als vuur op zijnen schedel branden,
 De nacht hem achter 't vee van koù doen klappertanden,
 De zaalge voelt het niet; met Rachel aan zijn zij'
 Vlien zeven jaren hem gelijk één dag voorbij!

Zoek vrij de weergaē dier aantrekkelijke zeden
 In later maatschappij, of meer gevormde steden:
 Gij vindt ze nergens; dan in 's werelds uchtendstond,
 Of waar beschaving op haar' eersten trap nog stond,
 En altijd aan natuur en onschuld nog verbonden,
 Het ruwe had geweerd, maar 't beeld niet had geschonden.
 Ja, onnavolgbaar schoon is Mozes schilderij.
 Niets komt zijn tafereel der gouden eeuw op zij;
 Maar toch mag 't rein gevoel dezelfde toover trekken,
 Het eigen koloriet weer in Homeer ontdekken.
 Deze, is de beste gids bij 't schoon van Genesis,
 Die, leert Homeer verstaan, waar hij ons duister is.
 Wij zien denzelfden geest in beiden heerlijk prijken.
 Wie beiden wil verstaan, moet beiden vergelijken.
 Terwijl een Ossian nog steeds denzelfden toon
 In Schotland nabaauwte, schoon reeds eeuwen zijn gevloón,
 En wij, vermoed van in 't eenzelvig juk te slaven,
 Ons aan 't oorspronklijk lied dier Eedlen blijven laven,
 Daar onschuld en natuur, een ijdel droombeeld thans,
 Hen steeds omfelingen met den eigen bloemenkrans.

Is 't wonder, dat ons hart, vermoed van louter zorgen,
 Zich nog verlustigt aan dien wolkenloozen morgen,
 Nog vrolijk langs het veld, door hem verhemeld, zwerft,
 Als 't hier de kleinstre vreugd des levens hooploos derft ?
 Ach ! als de werklijke aarde ons niets meer geeft dan simarte,
 Schept vaak verbeelding zich een wereld voor ons harte,
 En al de beelden, die zij tot haar doel vereent,
 Zijn, vaak bewustloos, aan dien zaalgen tijd ontleend.
 Zoo blijft de Grijzaard nog met stil genoegen staren
 Op 't onbeperkt genot van zijne kindsche jaren,
 Toen zich zijn hart zoo ligt tot elke vreugd bewoog,
 Een tol de ziltste traan kon droogen in zijn oog ,
 Een tor of vlinder hem weer nieuw genot kon telen,
 En hij geen toekomst had, waar 't heden hem mogt streelen ;
 't Is de onschuld van den tijd, die 't hart zoo aan zich trekt,
 En altijd nog een zucht naar haar bezit verwekt.
 Al is het Paradijs op aard' voor ons verloren,
 Verbeelding schept het nog, en 't blijft ons steeds bekoren,
 En ligt dat ieder hart de hoop is ingestort,
 Dat hem dit zalig oord eens weer ontsloten wordt.

Zoo lang Natuur zich aan bedrijf en stand nog paarde,
 Week nimmer de onschuld en 't geluk geheel van de aarde.
 Haar onbekrompen hand voorkwam altijd den wensch,
 En vreugd en rein genot ontloken voor den mensch.
 Een hut van boomtchors, bij een veldbron opgeflagen,
 Een herderstent, zoo ligt gespannen als verdragen ;
 Een zodenouter, maar den waren God gewijd,
 Is al de praal nog van dien schuldeloozen tijd.
 't Verstand werd meer verlicht, maar trad, door 't hart bedrogen,
 In dienst der driften, die het vlejend aan zich togen.
 't Verschoonde 't dierlijke, en de lust alleen gebood.
 De zinlijkhed zag zich veredeld en vergood.

De

De affschuwbre Afgoderij kon zelfs geen schrik meer wekken;
 In 't kleed der Gratiën moest zij de zinnen trekken.
 Ras werd haar van 't heelal de wierook aangeboon.
 De zeedlijkhed verzonk, de schoonheid rees ten troon.
 Men poogde eerlang het hart der Jeugd voor haar te winnen.
 Zij schiep haar eersten smaak, zij tooverde op haar zinnen,
 En ach! de eenvoudighed van Jezus reine Leer
 Zonk in haar schuldloos hart voor 't valsche tooisel neér.
 Sinds heeft de deugd haar glans voor 't zinlijk hart verloren.
 Het schoon alleen kan, zelfs bij 't misdrijf, nog bekoren.
 Verdienste, zonder praal, wordt voor dien schijn vertreën,
 En grootheid, zonder deugd, gevied en aangebeën.
 In de eenzaamheid alleen vindt zich de mensch hier weder.
 Daar zinken waan en schijn voor hem in 't niet ter neder.
 Hij schudt er ongemerkt de lage kluisters af,
 Die eens 't vooroordeel hem voor wet en regel gaf.
 Natuur herneemt haar regt — hij blijft zich aan haar wennen.
 Zij leert hem hoger schoon, dan 't louter zinlijk, kennen.
 Eerlang zal in haar schoot die reine kei ontstaan,
 Waaraan de hemel, aarde en heilige Godsdienst slaan,
 Dat heldre vonken uit zijn diepste wezen spatten,
 Dic 't edel hart gevoelt, maar 't lage niet kan vatten.
 De waarheid lacht hem aan, wat eeuw haar hebb' geteeld,
 En 't is zijn ware vriend, wien ze immer hebb' gestreeld.
 Al wat de menschheid eert, zijn daar zijn lotgenooten.
 De tijd en de eeuwigheid zijn voor zijn oog ontsloten.
 Hij leeft nog vreedzaam bij 't aartsvaderlijk gezin,
 En droomt zich in hun tent een beetre wereld in.
 Daar kan hij vaak zijne eeuw, en hare schand verachten.
 Hij leeft er ongestoord bij Voor- en Nageslachten.
 Tijd, afstand, alles zwicht; hij voelt in de eenzaamheid,
 Dat hen geen luchtfreek, hen geen verre hemel scheidt.

¶ Tijd der onschuld, wien we ons hart zoo graag nog wijzen !
 Ge ontweekt al meer en meer aan groter maatschappijen,
 En 't eenzaam veld, weleer 't verblijf der zoetste vreugd,
 Bleef de eenge wijkplaats nu der aangevochtenen deugd.
 Daar zocht het hart, vermoeid van al 't bederf der steden,
 Gestaelg weér nieuwe kracht om 't strijdperk in te treden,
 Daar vond het troost in ramp, en lafenis in smart,
 En God scheen meér nabij aan 't afgezonderd hart.
 Wat de onschuld eens verkoos, natuur nog deed verwerven,
 Werd nu behoefté, en kon de zwakke mensch niet derven.
 En de cenzaamheid, weleer aan smaak en stand verknocht,
 Werd ter volmaking nu door 't edel hart gezocht.
 Zij bleef zijn toevlucht steeds. 't Bederf vermeeerde op aarde,
 Maar, naar het hooger klom, verwierf zij meerder waarde;
 Tot dat het Christendom verscheen in dezen nood,
 Haar heilige, en op nieuw den schoonsten luister bood.

¶ Gij, die aan den mensch, in dit rampspoedig leven,
 Tot licht, tot troost, tot hulp, tot sterkte zijt gegeven;
 Die hem ten zeekren Gids op zijne loopbaan strekt,
 Hem met uw veilig schild in elk gevaar bedekt,
 En volgt hij uwen wenk, door 's werelds wildernissen,
 Wat monster hem begrijm', wat slangen om hem fissen,
 In 't vaderland der rust en vreugd des weerziens leidt,
 Waar geen verderf meer woont, geen traan meer wordt geschreid:
 ¶ Godsdienst! hemelgaaf van onbesefbre waarde,
 Eens door Gods eigen Zoon verkondigd aan deze aarde,
 Gegrondvest op een rots, die nimmer wanklen zal,
 En eenwig als God zelf, het rustpunt van 't heelal!
 Die 't ondoordringbaar floers voor aller menschen oogen,
 Dat dood, verrotting, graf, hier om de toekomst togen,
 Meewaardig opheft, tijd en eeuwigheid vereent,
 En 't grote raadsel lost, waarom de deugd hier weent? —

Gek

Ook toen geen bijgeloof uw reinheid nog verkeerde,
 Geen valsch vernuift u schond, geen priesterlist onteerde,
 In uw oorspronklijk schoon hebt gij op de eenzaamheid
 Uw heiligst merk gedrukt, uw reinsten glans verspreid.
 Bestemd om op 't bederf der maatschappij te werken,
 Bleef afgezonderdheid u tot die taak versterken;
 Daar, met uw bron vereend, vond ge al uw krachten weer;
 Gij keerdeet, en 't verderf slonk voor uw voeten neér.
 En nu, nu Jezus leer, ontworsteld aan het duister,
 In haar oorspronklijkheid weer blinkt met d'ouden luister,
 Zoekt nog het Christenhart, aan u opregt gewijd,
 In de eenzaamheid zijn' God en nieuwe kracht ten strijd.

¶ Gallilea! hoe veracht uw naam moog wezen,
 Het heerlijkst Licht der aarde is uit uw nacht gerezen.
 Wie ooit een smadelend oog op uwe landstreek sloeg,
 'k Eerbiedige den grond, die 't heil der wereld droeg.
 Uw eenzaam berggevaart' kon Jezus eens bekoren.
 In 't weidsch Judea was hem schaars de rust beschoren.
 Hoe rees uw roem ten top, als hij 't voor u verliet!
 Ach! waarom voelde uw Volk zijn naamloos voorregt niet?
 Waarom moest Nazaret, dat deze zon zag dagen,
 Geen' glorie op haer' glans en zachte koestring dragen;
 Waarom Kapernaüm, verheven door zijn leer,
 Zich zelven storten in den diepsten afgrond neér!
 Dan, wat uw ongeloof hardnekkig bleef verachten,
 Uw vreedzaam hoog gebergt' verhemelde zijn nachten.
 Ach! als Hem, afgemat van arbeid en verdriet,
 Bij de eindeloze taak zijn laatste kracht verliet,
 Zocht Hij op nieuw er sterke, om, onder nieuwe vormen,
 Ondankbren wel te doen en voor 't geluk te vormen.
 Hoe menig eenzaam uur bragt Hij er wakend door,
 Tot dat de laatste star zich aan het zwerk verloor!

Ik hoor Hem op uw kruin, aan 't vriendenoog ontweken,
 In onuitspreekbare taal tot zijnen Vader spreken,
 Zich, bij zijn grootsch verschiet, verheffen boven 't lot,
 Zijn lijden klezen, en zich sterken in zijn' God.
 Hoe vaak vond daar de nacht, met duisternis omtogen,
 Hem eenzaam op zijn knien voor zijnen God gebogen!
 De schepping zweeg, Natuur eerbiedigde zijn stem,
 En Englen daalden neér, en knielden nevens Hem.
 Zij wilden zijne deugd en zijne grootheid eeran,
 Van Hem gehoorzaamheid en onderwerping leeren;
 Vergeefs! de luister, die dit heerlijk voorbeeld spreidt,
 Deed hen verzinken in het niet der eindigheid! —

En gij, Olijfberg, met uw koele en stille dreven!
 Gij trekt mij aan, maar doet mij straks te rugge beven.
 Nu, lieflijk als natuur, als ze in de lente lacht,
 Dan, schrikbaar vreeslijk in uwe eenzaamheid en nacht;
 Hier gruwzaam bij verraad en smart en 's afgronds duister,
 Daar, vol van liefle en troost en reinen hemeluister;
 Aan uwen lagen voet een bang Getsemané,
 Vol bloed en tranen, vol van onuitspreekbaar wee;
 Op uw verheven kruin een wolk tén zegewagen,
 Triumfzang, Englenheer, en Godlyk welbehagen!.....
 Olijfberg 'k zinge u niet — 'k aanbid in 't stof alleen.
 U zing' de Hemel door alle eeuwigheden heen!

Maar gij, Bethaniën! gij kunt mijnu zangster streefen.
 Ik wil uwe eenzaamheid met mijnen Heiland deelen.
 Zijn liefde lokt mij en uw schaduw lacht mij aan.
 'k Zie 't eigen landverblijf nog voor mijne oogen staan.
 'k Bewonder nog den grond en kommerrijke dreven,
 Zoo vaak door Jezus zelv' verheerlykt bij' zijn' leven,
 Wanneer Hij, smachtend, bij een aanzijn vol van smart,
 In u een wijkplaats zocht voor zijn gefolterd hart.

Hier

Hier fleet, op 't naauwst vereend, een Huisgezin van magen,
 In onschuld en in deugd, zijne effen levensdagen.
 Het wachtte, in stil geloof, het Koningrijk van God,
 En Jezus was hun vriend en deelde in heel hun lot.
 Hier woonde Lazarus, zoo teér aan Hem gestrengeld,
 Maria, stil van geest, maar aan zijn zij' verengeld,
 De nijvre Martha, die geen groter wellust vindt,
 Dan als zij Hem verkwikt, dien hare ziel bemint.
 Gewis een Jezus moest dat edel drietal minnen!
 Met welk een rein genot trad hij hun woning binnen,
 Hoe las hij in hun oog de wellust hunner ziel,
 Zoo vaak hun deze vreugd, dit heil te beurte viel!
 Hier mogt hij voor een poos, in hunnen kring gezeten,
 De trotsche Hoofdstad en haar' tegenstand vergeten.
 Hier zonk elk zaadjen van zijn goddelijke leer
 In een geopend hart, vol rein vertrouwen, neér.
 Wat schoone beelden kon hij hier van 't veld ontleen,
 Hoe onbemerkt natuur er met zijn doel vereenén,
 Als hij hun d'aard zijns Rijks ontvouwde en in 't verschiet
 Den heerlijken triomf er van aanschouwen liet!
 Zoo minde nooit een hart, zoo had nooit mond gesproken!
 Mij dunkt, ik zie 't Gezin, door heilig vuur ontstoken,
 Gebooid aan zijnen mond, verrukt door zijne reën,
 En 't stijl-Bethaniën wordt hemel om hun heen.
 O Zalig landverblijf, dat Jezus met hun deelde!
 O Onuitspreeklijk heil, dat ik mij naauw verbeeldde,
 Dat bij 't herdenken, door 't eenvoudigst schrift gevoed,
 Na achttien eeuwen, 't hart naar u nog smachten doet!

Blijf, heilige Eenzaamheid! mijn' avondstond nog laven,
 En voorbereiden voor den langen nacht der graven!
 Dat ik in uwen schoot altijd dat heil nog vind',
 Dat mij geen tijd ontroeft, geen dood of graf verflindt.

O Zalig hij, die, onder al 't geluk der aarde,
 Reeds vroeg in de eenzaamheid zijn' besten schat vergaerde!
 Als al het zigtbre aan 't hart geen' droppel troost meer biedt,
 Is zij de laafnisbron, die hem nog overschiet.
 Ach! 't oogenblik genaakt, dat al het ijdel schijnen
 In 't niet der zinlijkheid, als nevel, weg zal kwijnen;
 Dat rijkdom, aanzien, magt, gezag en heerschappij,
 Niets, bij 't herinren, dan een ledig denkbeeld zij;
 Dat Gade, Vrienden, Kroost, vergeefs op redding beiën,
 Maar magtloos in 't verschiet om 't hulploos leger schreijen.
 Ach! hoe hun liefde ook kerm', slechts eenzaam en alleen
 Moet onze matte voet de doodsvallei betreën.
 Wij zien zijn zeis gereed de leemen hut te slopen.
 Al 't aardsche wijkt, 't gordijn der eeuwigheid gaat open,
 En aan haar schrikbren rand vertoont, in 't helderst licht,
 De ontzetbre Waarheid zich aan ons ontroerd gezigt.
 Hij staart haar vreedzaam aan, maar voelt zijn moed niet zinken.
 Vaak zag hij achter 't graf haar in haar' luister blinken.
 Aan de eenzaamheid gewoon, en met haar heil voldaan,
 Jaagt hem het stil verblijf des doods geen fiddring aan.
 In vroeger eenzaamheid mogt hij reeds sterven leeren.
 Wat hij begeert en wenscht, kan hem de dood niet weeren,
 Dat vrij de wereld aan zijn brekend oog ontvlied',
 God was zijn hoogste goed, en God ontzinkt hem niet.

D E

W E R E L D,

I N

D R I E Z A N G E N.

D E
W E R E L D.

E E R S T E Z A N G.

Verbazend zamenstel van tegenstrijdigheden,
Nu eens een tranental, dan weer een bloeijend Eden!
Bedriegelijke bron, die eens ons laafnis spelt,
Maar meest, bij elke teug, met feller koortsdorst kwelt,
& Wereld! die 'k om strijd ontvlugten zag en zoeken,
Aanbidden en versmaen; vergoden en vervloeken;
Ge ontgloet nog eens mijn borst, en mijne matte hand
Grijpt, ligt voor 't laatst, de lier al bevend van den wand.
Aan uwe woeste zee, na jaren strijds, ontkomen,
Door dure ervaring wijs, en boven ijdele droomen,
Bezing ik, grijze Bard, niet meer door drift geleid,
Uw heil en onheil in 't gezigt der eeuwigheid.

'k Zal door geen nevel van opééngepakte jaren
Op 't heil, dat mij ontvlood, met nijdige oogen staren,
Of, altijd klagende en verliefd op d'ouden tijd,
Al morrend schimpen op 't genot, dat mij ontglijdt.
Neen, in mijn' ouderdom kan elke vreugd van 't leven
Mij, bij herinring, nog een rein genoegen geven.
De teedrē nachtegaal zingt mij geen liefde meer,
Maar zijn gevoelig lied doortilt mij als weleer,
En menig zoet genot, nu aan mijn hart ontvlogen,
Verrijst weer voor mijn' geest, en blinkt nog in mijne oogen.

'k Zit eenzaam aan den boom , die me eenmaal heeft verheugd ;
 Hij toover mij terug in mijne prille jeugd ,
 En zoete weemoed daauwt wellustig op mijn treden
 En lacht mij steeds nog aan met de oude zaligheden.

Niet altijd was mijn dag in zonneglans getooid ,
 Niet immer was mijn pad met rozenbla n bestrooid ;
 'k Heb menig zoet geluk op 't wereldrond genoten ,
 Maar menig bittern traan ook in het stof vergoten ;
 Vaak hulde in 't vreugdekleed zich stil verborgen smart ,
 En knaagde aan 't vriendenmaal de wreedste worm mijn hart .
 Dan kwam op eens de dood mij op een grafzerk wenken ,
 En al mijn heil bestond in weenen en herdenken .
 Maar ook hoe menig leed , dat als een schaduw vlood ,
 Heeft mijn geluk vernieuwd , en mijn genot vergroot !
 Hoe dikwerf zonk de nacht al stormende op mij neder ,
 En gaf mij de ochtend aan de zoetste kalmte weder !
 Hoe menig schoone roos ontloek op d' eigen grond ,
 Daar korts een doren of een scherpe distel stond !
 En zoude ik , vreugdloos op den rand mijns grafts gezeten ,
 Het eindloos meerder goed voor 't luttel kwaads vergeten ?
 Neen , dankbaar voor 't genot van zoo veel zalighed ,
 Door acht en zestig jaar hier op mijn pad verspreid ,
 Vereer ik 't plantje nog , daar 'k eenmaal vreugd van maaide ,
 En dat een Vaderhand zoo mild op aarde zaaide .

Ik hief in menig nacht met diep ontzag mijn oog
 Vol zoeten weemoed tot het vast gestarnte omhoog :
 Ik zag de mateloze , ontelbre hemelbollen
 Met stille majestieit daar door de ruimte rollen .
 De kloot , dien ik bewoon , scheen me in dat oogenblik
 Een enkle zandkorl meer , een naauwlijks merkbaar stip ,
 Die , in het grensloos veld der schepping als verloren ,
 Te luttel waarde had , om angstig na te sporen .

Daar

Daar ruischte mij de wind door zachte bewogen blaen
 De tegenwoordigheid der liefdrijke Almagt aan.
 'k Aanbad van eerbied in het laagste stof gezonken,
 Terwyl de Wagen en de Oriön om mij blonken,
 En mijn verhoogd gevoel, ver boven 't aardsche leed,
 Mijn halfverhemeld hart van wellust kloppen deed.

Nog dikwerf mogt mijn blik finds aan 't gestarnte kleven,
 Maar, dankbaar voor de gift van 't eerste vormend leven,
 Van dit zich in het stof ontwikkelend bezitaan,
 Blonk mij de hemel flechts als laatre woonplaats aan.
 Hij bleef, door menig nacht, in zijne onmeetbare kringen,
 Nog 't lieftse voorwerp steeds van mijn bespiegelingen;
 Maar altijd zonk mijn oog weer vrolijk naar beneen —
 Daar daauwden bloem en plant haar geuren om mij heen.
 'k Genoot natuur zoo mild in 't mij ombloeijend Eden,
 En ademde in haar schoot zoo ruim, zoo wel te vreden;
 Maar voelde tevens hoe mijn hart, bij al die vreugd,
 In 't stof onvatbaar bleef voor hooger zielgeneugt,
 'k Zag mij, nog steeds door 't merk van tijd en dood geteekend,
 Voor deze wereld flechts, en haar genot, berekend,
 En welke werelden ik boven mij mogt zien,
 Zij moest mij de eerste les tot hooger wijsheid biën.
 Die bleef bij poozen me uit de verte in de oogen glimmen,
 Maar 'k moest om haar bezit den steilsten berg beklimmen;
 Ik zag door wolk en damp te met zijn' heldren top,
 En steeg door zweet en stof hem moedig, vrolijk, op.
 Het heerlijk einde doet vaak 't klein begin verdwijnen.
 De rups is noodig, zal de vlinder eens verschijnen;
 Maar wie, als deze in 't rond den bloemenhonig lekt,
 Denkt aan het kruipend, traag zich kronkelend insekt?
 En toch moet lang de rups langs grond en boomen kruipen,
 Zal 't vlug kapelletje aan haar doodskeed eens ontfluiken.

• Schoone Wereld, door de Liefde eens voortgebracht !
 Nog altijd proefstuk van dezelfde Liefde en Magt,
 Die steeds het schaduwbeeld van 't Paradijs blijft toonen !
 Uw velden, die het zweet des nijvren landmans loonen,
 Uw wouden, in wier schauw het hart verkwikking vindt,
 Uw peilooze oceaan, die pool aan pool verbindt,
 Uw stroomen, die, belaen met d' oogst van werelddeelen,
 Den handel schragen, en de vlijt der volken streelen ;
 Uw koesterende zon, die vreugd en welvaart kweekt,
 Uw liefelijke maan, die 't zachtst gevoel ontsteekt,
 Het prachtig starrenheer, de glorie uwer nachten,
 De jaarsaizoenen, die, u beurtlings zeegnend, wachten ;
 't Is alles door een' God, wiens liefde nimmer zwicht,
 Tot nut, of tot vermaak van 't Menschdom ingerigt.

Neen, nimmer was de mensch verworpeling op aarde !
 De Liefde ontwierp zijn lot, eer hem natuur nog baarde.
 Zij schiep zijn' eersten nood, zij schiep zijn' eersten dorst,
 Maar ook het ouderhart, maar ook de moederborst.
 De hemelvlam wordt aan eene aardsche vonk ontstoken.
 Nooit heeft de mensch den mensch hier strafeloos ontbroken.
 Nood zet aan zeedlijkhed hare eerste krachten bij,
 En uit zijn wisling rijst de schoonste harmonij.
 Wat waar hier ouderzorg, zoo nooit behoepte grieëde,
 Wat al het rein genot der teedre huwelijksliefde ?
 Hoe menig eedle daad had de aarde nooit gezien,
 Kwam menschelijke ellend' haar de eersta stof niet biën ?
 Wat heerlijk deugdental waar nooit in 't stof ontloken,
 Had de ondeugd aan heur zij' het hoofd niet opgestoken ?
 Het teeder meêgevoel, door tranen voorbereid,
 Legt vaak den eersten grond hier tot menschlievendheid.
 Reis d' aardkloot om, bezoek vrij 's werelds beide polen,
 Ga vrij van Spitsbergs strand tot aan den Etna dolen,

Waar

Waar scheepslen leven, bragt natuur aan ieder oord',
 Met onbekrompen hand, altijd hun nooddruft voort.
 De broodboom biedt zijn vrucht in barre wildernissen.
 De lange noordernacht zal 't noorderlicht niet missen,
 De klauterende ezel viel aan 't rotfig oord ten deel,
 Aan 't bronloos zand de dorst verdurende kameel.
 De keerkingswinden, in hun blazen, wenden, keeren,
 Staan aan hun juisten tijd geketend op de meercn.
 De maan, 't gestarnte is daar, wanneer de zon verdwijnt,
 En de avond zinkt en daauwt, waar 't finachtend roosje kwijnt.—
 Mensch! de enkle moogelijkheid, dat eens een wijs vermogen
 Deze aard' te voorschijn bragt, zou reeds uw zijn verhoogen,
 En nu, waar heel natuur u zekerheid komt biën,
 Zoudt gij verrukt uw' God niet in de schepping zien?
 Hoe vreeslijk zou uw stand op dezen aardklomp wezen,
 Wanneer ge op elken stap een blind geval moest vreezen,
 En over uw bestaan, en al uw heil en leed,
 Een zandkorl 't vonnis velde, een windvlaag uitspraak deed.
 Ach! uw behoefte gaat uw denkkracht ver te boven,
 Zij moet, ondanks zich zelve, aan eenen God gelooven,
 En waar dit Wezen niet (Ø de ijzing rijst ten top!)
 Zij schiep het voor uw hart en drong 't uw reden op,
 Wie kon een teedre gade in de eëlstie vaag van 't leven,
 Wie 't laatste dierbaar kind aan 't stof terugge geven,
 En eenzaam, hopeloos gebogen op hun graf,
 Gelooven, dat het lot hier alles nam en gaf?
 Afgrijslijk denkbeeld, waar ons niets tot troost komt wenken!
 Neen! 't hart moet hier een wijze en liefdrijke Oorzaak denken,
 Dic ook de felste ramp tot ons geluk eens rigt,
 Of 't leven ware een vloek, en zelfmoord de eerste pligt.
 Wat kan de Rede omtrent 't oneindige beslissen?
 Zij vat, zij denkt het niet; gedachte en woorden missen;
 Maar raadpleeg met uw hart, waar 't van behoefte schreit,
 En 't edelste gevoel verhoogt uw eindigheid.

Wat

Wat nacht uw oog nog blinde , eens zal de dag vermijzen,
 Eens zal het gansch Heelal zijn liefde en wijsheid prijzen.
 UW kennis in het stof is voor zijn Plan te klein.
 Geen ordeloosheid heerscht , dan in uw eindig brein.
 O Stervling , laster niet ! eer 't aanzijn u bestraalde ,
 Was 't God , die uwen nood en uw genot bepaalde.
 Gij leeft , beweegt u , zijt , in Hem , die 't wormpje voedt ,
 De zonnen schittren , en den Engel juichen doet.
 De hoogste Wijsheid blijft het roer der wereld lenken ,
 Geen stofje stijgt omhoog , of 't wemelt op haar wenken . —
 Beslis niet , maar verbeid ! — uw heil hangt niet aan 't lot.
 Wees nedrig en bid aan ! — die 't al regeert , is God !

Ja , op deze aarde ontvangt de mensch het eerste leven ,
 Daar mag de moedermelk hem de eerste laafnis geven.
 Hij ligt er magtloos in een schomlend wiegje neér ,
 Maar rijst er voor de Rede en aller schepslen Heer.
 Dat eigen hulpoos kind , in windselen gewonden ,
 Aan duizend kwalen en behoeften vastgebonden ;
 Dat meest met bittre sinart het eerste licht beschreit ,
 En naauw gevoel ontwaart van zijne aanwezigheid ;
 Dat nietig wezen , zonder aanzien of beseffen ,
 Kan tot een Newton of een Leibnits zich verheffen ,
 Den kluister breken , die het aan het niet verbond ,
 't Gestarnt' doorwandlen aan 't onmeetlijk hemelrond ,
 Zijn loop bepalen , en den afstand der Kometen
 In haren woesten zwaai en ordeloosheid meten.
 Hier , temt hij zee en storm , en spot met hun 'geweld ,
 En vliegt den aardkloot om op 't spoorloos waterveld ;
 Daar , trekt hij over 't puin der oude wereld henen ,
 Belacht gevaar en nood ; die zich om strijd vereenen ,
 Veracht de Zandzee , en den Samum , die er moordt ,
 En groet , natuur ten trots , het afgelegendst oord.

Wat

Wat wetenschap blijft voor zijn spiedend brein gesloten !
 Wat werkkring , wat verschiet , kan niet zijn ' geest vergrooten !
 Hij waagt een' stouten blik op 't geen onmooglijk scheen ,
 En denkt zich zalig aan 't verborgen om hem heen.
 Nu streeft de kunst zijn hart , en tooverd voor zijne oogen ,
 Hij voelt , met zijnen smaak , zijn denkkracht nog verhoogen .
 Hij staart op 't Ideaal , dat zijn verbeelding trof .
 De wereld om hem heen biedt hem de ruwe stof .
 Zijn geest bewerkt , bezielt ze , in diep gepeins verloren :
 Het beeld krijgt wezen , en *het schoone* wordt geboren .
 Verrukt , verheft zijn moed zich steeds tot hooger doel .
 Zijn kracht verhoogt zich tot een naamloos voorgevoel .
 Niets schijnt onmooglijk voor zijn' stalen wil te wezen .
 Zou hij den tegenstand van 't logge stof nog vreezen ?
 Voor geenen arbeid , voor geen poging staat hij stil .
 In zijn verbeelding kneedt hij d' aardbol naar zijn' wil .
 Reeds lokt een Tempe , waar woestijnen straks doen ijzen .
 Hij schept uit Heidegrond en veenen 'Paradijzen .
 Waar korts een strooijen hut of leemen schaapskooi stond ,
 Verheft zich een Paleis op een' bebouwden grond ,
 En duizend beekjes , die zijn' smaak en kunst vermelden ,
 Doorslingerend het oord , en murmelen door de velden .
 Zoo moest de mensch , bestemd voor 't godelijk redelicht ,
 In zijne hnlploosheid haar alles zijn verpligt .
 Zoo moest de Rede alleen , geen kunstdrift , hem bestieren ,
 Zou ooit de vrijheid met haar ordeband hem sieren .
 Zoo klimt de mensch gestaag , verwint in 't eind' het lot ,
 Hervormt het aardrijk , en wordt schepper onder God .

Hoe lacht ge , o Wereld ! in zijn prille jeugd hem tegen !
 Hoe stroomt de vreugd hem toe langs duizend , duizend wegen !
 Naauw vat hij , dat een oog op uwe vlakte schreit .
 Gij zijt geen tranendal voor jeugd en zinlijkhed .

U siert

U siert de lieve Lente, en zou zijn hart nog klagen?
Hij ziet haar milde zon door rozenwolkjes dagen;
Zij dekt met een tapijt van jeugdig groen den grond,
En regent bloemen voor zijn schreden in het rond.
Haar kleinste graspriet doet zijn hart van wellust zweegen.
Met ieder boterbloem vermeerdert zijn genoegen.
Hoe boeit de vruchtboom hem, waarom het bijtje snort,
Als hij zijn bloesem bij een koeltje nederstort!
De nachtegaal in 't woud, het korren van den tortel,
Boeit uren hem op 't mos, van een verdroogden wortel.
Hij kent verleden meer, noch toekomst, die hem beidt,
't Is alles heden, en hij droomt zich eeuwigheid.
Zijn hart wordt hem te klein, het eischt een`deelgenoot,
Die, met hem zwelgend, hem zijn vreugdenkring vergroot.
De liefde ontgloet zijn borst, en 't nog omneveld doel
Doorwoelt zijn ingewand, met nooit gekend gevoel.
Daar blinkt op eens zijn heil uit twee aanminnige oogen!
Hij voelt, door zacht geweld, zich aan zich zelv' ontrogen,
Vreest beurtelings en hoopt; geniet, lijdt, juicht en schreit,
En snaakt bij elk gevoel een nieuwe aanwezigheid.
Daar wiedt hem de eerste kus, die hemelvreugde op aarde,
Die 't hart hier eens slechts smaakt, zijn zegepraal en waarde.
Zijn mond is spraakloos; naauw verwelgt zijn ziel 't genot,
Ze omvat de schepping, en is zalig als een God.
Hier, ziet hem 't eenzaam veld aan hare zijde dolen,
Daar rust hij aan haar borst, in 't koele woud verscholen.
Nu, dekt hem een priël, bij eene frische bron,
Die lieflijk om hem mort, voor 't steken van de zon;
Dan, dobbren ze op een vliet, van ruischend riet omgeven,
Elk met een taajje spaan, die 't bootje voort doet zweven.
Met zoete eenstemmigheid plast elk de roeijspaan neér;
En op den wenk der min verheft hem ieder weer.
De golfjes schuinen met een liefelijk geklater,
En stuwen 't schuitje met een' snellen vaart door 't water,

Of, wordt eens aem geschept, waar 't spiedend strand verdwijnt,
 Het regent kusjes in de boot, die hemel schijnt.
O Zoet herdenken aan te ras vervlogen dagen,
 Wie zou den levenslast niet willig om u dragen!
Wie ooit de Liefde en Lente op 't land genoten heeft,
 Juich' stervend nog tot God: 'k heb niet vergeefs geleefd!

Maar ook de winter, hoe verkleumd hij aan komt treden,
 Hoe norsch hij om zich schouwt, heeft toch zijn zaligheden.
Verwisseling is het zout, dat hier de walging weert.
Het best genot verflauwt, als 't immer wederkeert.
Elk ijvert op zijn beurt om nieuw vermaak te zoeken.
De langer avond boeit den wijsgeer aan zijn boeken,
 En bij het lampjen in zijn stille cel alleen,
Vlien wentelende uren hem als oogenblikken heen.
Het vreedzaam huisgezin, aan 't warm vertrek gebonden,
 Kort nuttige arbeid, of een zoet gesprek de stonden,
Terwijl zich 't spelend kroost om 't vlammand vuurtje schaart,
En 't huiselijk geluk bloeit aan den stillen haard.
En nu de lieve Jeugd, van weelde en wellust dronken,
 Ook op den rand van 't graf nog aan vermaak geklonken,
Die zelfs van 't hachlyk ijs, waaronder de asgrond loert,
 Nog rente vordert voor de lust, die haar vervoert:
Wat zegt haar hagel, sncieuw en gure noordewinden,
 Zoo lang de vrolijkheid haar aan zich kan verbinden,
 En schouwburg, dans of spel, bij hun vereenigt zoet
 Haar in de warne zaal den tijd vergeten doet?
De Lente loeg haar aan, de Zomer kon haar streelen,
 De Winter doet op eens in nieuw vermaak haar deelen,
En daar haar bruischend bloed altijd verveling tart,
 Vindt beurtlings elk saizoen de voorkeur in haar hart.

Waan niet, dat hier 't geluk, met enkel bloemenkoorden,
Alleen zich strenglen laat aan eeuwig groenende oorden,

En dat een deel der aard , nog altijd woestenij ,
 Waar slechts de menschheid kiest , van God vergeten zij.
 Neen , de eigen levensvreugd wordt overal gevonden ;
 Zij is aan luchtgestel , noch hemelstreek verbonden .
 Zij volgt op frisch gebloemt den mensch in 't zuiden na ,
 Maar ook op 't eeuwig ijs van 't noordelijk Kamtschatka .
 Door zoete tooverkracht hecht ieder volk op aarde .
 Aan zijn' geboortegrond een nooit verliesbre waarde .
 En 't zij Thesfaliën of Groenlands naakte strand ,
 Het dronk er moedermelk , en 't is zijn Vaderland .
 Iönisch frische Jeugd moge op haar lente roemen ,
 En vrolijk dartlen door een beemd van louter bloemen ,
 Terwijl de looze Min er uit een roosje gluip ,
 En onbemerkt in 't hart van 't schuldloos meisje sluipt ;
 Niet minder zalig drijft , langs Laplands dorre gronden ,
 De Jongling over ijs en sneeuw zijn rappe honden .
 Zijn Liefste siert de slee ; zij vliegt daar pijlsnel heen ,
 Maar sneller smelt de min hun beider hart tot één .
 Hoe veel 't geluk verschil , 't wordt overal genoten .
 Geen wildernis is daar geheel van uitgesloten .
 De stropende Arabier is met zijn ros voldaan .
 Hem lacht de Zandwoestijn met al haar schrikken aan .
 Hij ruilde met geen' troon zijn eeuwig zwervend leven ,
 En zou zijn draagbare tent voor geen paleizen geven .

Niet wat een ander schat , maar wat ik zelf begeer ,
 Maakt enkel dat geluk , dat ik alleen waardeer .
 't Zegt luttel , dat mijn lot door allen wordt geprezen ,
 Zoo lang 't mijn lust niet wekt , zal 't mij tot afkeer wezen .
 Geen algemeene wet heeft ooit 't geluk bepaald ,
 't Is éénig , als de mensch , dien 't immer heeft bestraald .
 Nooit wijslen wij ons heil hier strafloos met elkander .
 Wat de een versmaadt , is vaak de wellust van den ander .

Alleen ons eigen oog bepaalt hier 't klein en groot;
 Wat dees' een zandkorl is, schijnt dien een wereldkloot.
 En 't zij een herderstaf of diadeem ons streeerde,
 Genoeg, is 't hart voldaan; wij smaken de eigen weelde.
 Voor al haar kindren is de wereld even rijk,
 En ligt is elks geluk zich onderling gelijk.

Zoo zal den Adelaar, door honger aangedreven,
 Ter naauwernood een schaap of klipgeit laafnis geven;
 Hij stort zich op zijn prooi in 't vreedzaam dal ter neér,
 En grijpt haar in zijn' klaauw, en snelt ten bergtop weer;
 Terwijl de Colibri, bij aas van luttel waarde,
 Toch even vrolijk zijn bestaan geniet op aarde,
 Te vreden als zijn tong, in 't ver Amerika,
 Zich in den bloemkelk baadt van een Magnolia.

Is 't wonder, dat de mensch, door heel zijn zinlijk leven,
 Om 't heil, dat de aarde schenkt, zich rustloos af blijft streven.
 Geen verren hemel schroomt, geen' diepen afgrond meet,
 En om haar kleinst genot zoo angstig slaat en zweet.
 Ook bij het hachlijkst lot blijft hem de hoop steeds streelen,
 Dat hij nog eens in 't heil, dat hem ontvlugt, zal deelen.
 Zij schraagt hem onder 't leed, verhoogt zijn kracht en moed,
 En blijft de drijfveer, die hem rustloos zweegen doet.
 Hij trekt den aardkloot rond door duizenden gevaren,
 Om iets van zijne vlijt voor beetren tijd te sparen.
 't Betooverend geluk schijne aan zijn zij' te staan,
 En hij vervolgt het op d'onmeetbren Oceaan.
 Geen storm kan hem bevreesd, geen schipbreuk angstig maken,
 Hij ziet gerust den dood in de opgesperde kaken,
 Te vreden, zoo de hoop in 't neveligst verschiet
 Hem nog in d'ouderdom een zorgloos leven biedt.
 Elk jaagt hier naar 't geluk langs duizend, duizend sporen,
 Dan, hoe de weg verschill', door hem ten doel gekoren,

Dezelfde zucht bezieldt, door heel hup aanzijn heen,
 Den Wijzen en den Dwaas, de Grooten en 't Gemeen.
 Dees ziet het van een' troon in tooverglazen blikken,
 Die slechts in de avondster, die hem tot rust wenkt, blikken;
 Maar onder wat gedaante of vorm het zich vertoon',
 Elk smacht eens naar zijn gunst en vindt de wereld schoon.
 Hij leent haar, wat hij wenscht; zij kaatst zijn Schepping weder.
 En hij knieelt voor het beeld, dat hij zich vormde, neder;
 En ligt dat nooit een mensch op haren bol bestond,
 Die voor een oogenblik niet waande dat hij 't vond.

De tijd, daar we eens zoo dwaas bestendigheid van wachten,
 Speelt 't eigen goochelijpel met voor- en na- geslachten
 Elk jaagt eens naar 't geluk, en droomt het voor zijn schreën,
 En in dit zoet bedrog vliegt hem het leven heen.
 Wat waar' het zonder dit? Wie droeg het tot aan 't ende?
 't Vooruitzigt slechts schept vreugd, en matigt hier de ellende.
 Waar 't zwicht, verkwijnt het hart, door d'ouderdom vereeld:
 Een nieuwe jeugd ontstaat, en 't spel wordt voortgespeeld.
 Ik rust nog onder d'eik, die eeuwen heen zag vlieden,
 En reine levensvreugd geslachten aan kwam bieden.
 Hoe vaak heeft liefde 't hart in zijnen kring geblaakt,
 Hoe menig zoet genot werd aan zijn' voet gesmaakt!
 Hij mogt voor 't voorgeslacht den reinsten wellust telen,
 Hij zag het nakroost in zijn koele kommer spelen.
 Nog rijst de kruin omhoog, die beiden schaduw gaf,
 Maar schudt zijn bladen op het stof dier zaalgen af!
 Een nieuwe jubelzang dreunt onder zijne takken.
 Nog laat hij over kus en scherts zijne armen zakken,
 En hoort nog immer 't lied, vol zoete melodij,
 Hoe schoon de wereld voor de dartle jeugd hier zij.

'k Beken, verbeelding, door een ijlicoorts aangegrepen,
 Heeft vaak 't bedrieglijk glas, waardoor wij zien, geslepen;

Maar

Maar elk heeft op zijn beurt het eenmaal voor zijn oog,
 En grijpt het altijd weer, hoe dikwerf 't hem bedroog.
 Rampzalig hij, die 't zich voor altijd voelt ontzinken,
 Waar hem niets beters in de toekomst aan blijft blinken!
 Hij 's ijlings uit een' droom vol zoete vreugd ontswaakt.
 Ach! alles was slechts schijn, waarnaar hij heeft gehaakt.
 Hij staart, vol naberouw, op 't weggebeuzeld leven.
 't Gevoel van 't wredest bedrog is hem alleen gebleven.
 De vreugd, daar hij naar dorst, 't genot, daar hij naar zucht,
 Zijn uitzigt en zijn hoop, 't is alles weggevlugt!
 Daar grijnst de dood hem aan, en dreigt hem neér te vellen.
 Ras derft hij, wat met de aard' hem in verband kon stellen.
 Het zinlijk werktuig kwijnt, en zinkt in 't stof ter neér,
 En voor zijn ledig hart bestaat geen wereld meer!

Zoo blinkt, als donkre nacht de starren houdt omlogen,
 Op eens een lokkend licht den reiziger in de oogen;
 Hij droomt zich, na een dag van zoo veel zweets en noods,
 Een herbergzame hut, en ligt een bete broods;
 Verdubbelt zijne schreën langs ongebaande wegen,
 En ijlt met nieuen moed het wijkend lichtje tegen,
 Tot dat hij ijlings in een' afgrond nederzinkt,
 Zijn dwaas vertrouwen boet — en hem geen licht meer blinkt!

D E
W E R E L D.

T W E E D E Z A N G.

Wat aaklig, doelloos stip, van zwarten nacht omtogen,
Drijft ginds, naauw merkbaar, aan de onmeetbre hemelbogen,
Een hoon van 't wereldtal, waaronder 't eenzaam zweeft,
En daar het starend oog met schrik terug van beeft?
Een naar gejammer schijnt het rustloos na te rollen,
En stoort de harmonij der andre wereldbollen,
Die, vol van onschuld, en bevrijd van stervensnood,
Den dampkring schuwen van de woonplaats van den Dood.
De Vrede woont er niet, er woeden Razernijen,
Die eeuwig onderling zich haten en bestrijén,
En, uitgeteerd van nijd tot op het dor gebeent,
Zich met de tranen voën, die hulplooze onschuld weent.
De fluwe Boosheid, trots op star en eerteeken,
Blijft, schaamtloos stout, er 't hoofd met moed om hooge steken,
En schoon het oog alom er galg en schandpaal ziet,
Het geldt de onnooslen flechts, maar 't magtig Misdrijf niet;
Terwijl de schuchtre deugd, gekweekt door weinig Eedlen,
Er vaak haar broodkorst en haar waterteug moet beedlen;
Of, wars van hoon en smaad, er in woestijnen zwerft,
In donkre kerkers treurt, of op schavotten sterft.
't Afgrijnslyk Oorlog, door den agrond zelf ontstoken,
Doet rustloos er den grond van bloed en tranen rooken,

En

En schept in éénen dag ; vol moord- en angst- geschreeuw,
 Met helsche kracht en vreugd, de ellende van eene eeuw.
 Vergeefs is , bij 't gegil van weduwen en weezen ,
 De noodkreet der natuur van 't flagveld opgerezen ,
 Vergeefs brult Rede in 't hart en dondert haar gebod ,
 De Heerschzucht hoonlacht, en beschimpt natuur en God .
 Wat zegt haar rede en pligt ? wat menschen - heil en leven ?
 Haar ijsren wil gebiedt , en miljoenen sneven ,
 En op haar wens verrijst , de menschheid diep ten hoon ,
 Op been en bekkeneel de affschuwbre Dwinglandstroon .
 De Pest , een dor geraamt' , met ingezonken kaken
 En diepe winkels , daar twee koolen vuurs uit blaken ,
 Sluit zich aan 't oorlog aan , of moordt op eigen hand ,
 En blaast haar stiklucht in 't verschroeijend ingewand ;
 Terwijl in 't eind' de Dood , ook door de schoonste dreven ,
 In duizend mommen steeds den stervling na blijft zweven ,
 En rustloos , door een heir van kwalen vergezeld ,
 Het later nageflacht op 't vroeger nedervelt .
 Doof voor de teérste beë , door tranen vaak verzwolgen ;
 Blind voor verdienste en deugd , of meest op haar verbolgen ,
 Rooft hij medogenloos , voor smart en vreugd vereeld ,
 Het weinig waar geluk , dat nog deze aarde teelt .

Is dat die wereld , die het scheppend Alvermogen ,
 Bij 'd' aanvang van den tijd heeft aan het niet ontlogen ,
 Die 'd' oorsprong van haar zijn eens in Gods liefde vond ,
 En goed was in zijn oog , toen ze op zijn' wens ontstond ?
 Is dat die Wereld , die 'k mij eens zoo schoon verbeeldde ,
 Zoo vol van levensvreugd , en onverdorven weelde ,
 Die 'k , door het tooverglas der zinlijkheid misleid ,
 Een woonplaats schatten kon van louter zaligheid ?
 Ja , 't is , bij al de ramp , die immer op haar grieft ,
 Nog de eigen Wereld , steeds het proeftuk van Gods liefsde ,

Zij kweekt nog, als weleer, wat levensvreugd verwekt,
 En naar het doel gebruikt, tot rein genoegen strekt.
 Nog lacht ze u op het veld in al haar schoonheid tegen.
 Daar smaakt de goede mensch nog vaak haar ouden zegen.
 Geen zorg doorknaagt er 't hart, geen angst het rein gemoed.
 Hij vindt, bij luttel noods, er altijd overvloed:
 En waar hij om zich heen het dankbaar oog laat zweven,
 De naam eens Vaders staat op ieder blad geschreven.
 De zon zinkt in de kim bij 't gloeijend avondrood,
 De zilvren maan vertroost den halven wereldkloot;
 Op heel de schepping daalt een ongestoorde vrede,
 En deelt van lieverlee zich aan den stervling mede;
 Hij baadt zich in natuur, geniet haar reinst genot,
 En voelt zich zalig in de wereld van zijn' God.
 Maar zoek haar nimmer in het woest gedruisch der steden,
 Waar zinlijkheid haar' troon vest op 't bederf der zeden;
 Niet in de draaikolk der gezonken maatschappij,
 Waar weelde 't smachtend hart verlaagt tot slavernij.
 Haar schaduwbeeld verloor daar zelfs de laarste trekken,
 Die nog het denkbeeld aan 't oorspronklijk konden wekken.
 Zij is de woning niet, die dé onschuld heeft gekend,
 Zij is 't verblijf van nood, van onrust en ellend.
 Daar gieren de euveldaen, daar woeden al de stormen,
 Die de aard' ten moordspelonk, ten tranendal misvormen.
 Zij is de wereld niet, die God te voorschijn riep,
 Maar die de ontaarde mensch zich selv' ten geesel schiep.
 Ach! hij, de mensch alleen, verloor zijne eerste waarde,
 En met zijn onschuld week het waar genot van de aarde.
 't Verboden loeg hem aan met zoete vleijerij,
 Verhief zijn lust en drift tot woede en razernij,
 En moordde aan dc eigen bron medogenloos zijn krachten,
 Daar hij versterking op zijn togt van moest verwachten.
 Nu joeg hij schimmen na, altijd misleid door schijn,
 En oogste van zijn vreugd in 't einde smart en pijn.

Nu eischte hij van de aard', wat zij niet meer kon geven.
 Een enkle dag verzwolg den voorraad van een leven,
 En dorstend, maar ontrukt aan de echte levensbron,
 Groef bij zich beek aan beek, die hem niet laven kon.
 't Génot, dat eens hem streele', en hij alom mogt rapen,
 Werd uitgeput, misvormd, en in berouw herschapen,
 En de eigen Wereld, eens zoo schittrend in zijn oog,
 Zonk in haar niet terug, daar ze al zijn hoop bedroog.
 Zoo dolen schapen, om hun leven nog te rekken,
 Op dorre zerken, die vermolmde lijken dekken,
 Een schaarsch en spichtig gras vermeerdert slechts hun nood.
 Hun wei' zijn graven, en hun herder is de Dood.

Geef de onschuld weder aan den mensch, en om zijn treden
 Ruischt nog de levenswind, bloeit nog 't oorspronklijk Eden.
 Wat God deze aarde eens schiep, is zij tot op dit pas.
 De mensch alleen ontzonk aan 't geen hij eenmaal was.
 Zij weigert d'aterling om niet haar cijns te geven.
 Hij moet, om 't oud genot, naar de oude grootheid streven.
 Volgt hij getrouw de deugd, 't wordt Eden om hem heen.
 Lokt de ondeugd hem ten val, hij moet op doornen treën.
 Het Paradijs, en de aard', daar distels op ontsproten,
 Zijn beide alleen in 't hart des stervelings besloten.

Door 't wijs besluit van God moet wroeging, smart of pijn
 De zeekre gezellin van 't zeedelijk kwaad hier zijn.
 't Gemoed des stervlings deelt zijne onrust of zijn vrede
 Aan ieder voorwerp, dat natuur hem aanbiedt, mede,
 Is 't hemel in zijn hart, elk bloempjen bloost hem aan;
 Stookt wroeging er de hel, het welkt op al zijn paën;
 Geen enkel koeltje waait zijn' wang verkwikking tegen.
 De toestand van de ziel bepaalt hier vloek en zegen.
 Op heel de schepping is nog steeds 't genot gegrist.
 Het misbruik, niet 't gebruik, verandert het in gift.

De mensch staat tuschen bei; zijn wil is onbedwongen.
 Natuur is mild, maar heeft geen gaaf ooit opgedrongen.
 Al wat deze aard' bezit, is ramp- of vreugde- bron,
 En 't wordt hem aangeboón, opdat hij kiezen kon.
 Maar om bij deze keus het doelwit niet te missen,
 Moet hier de Rede, niet de blinde lust, beslissen.
 Put staeg verzwelgzucht, door geen breidel meer gestuit,
 Hier elke vreugdebron in dolle koortsdorst uit;
 Blijft ze, aan 't gewone ontrukt, nu naar 't verboden streven,
 Dan kan Natuur den mensch hier geen genot meer geven.
 Zij moest hem in zijn' nood al hare schatten blén,
 Maar voor zijn kunstbehoef't heeft God haar niet voorzien.
 Haar moederlijke zorg bleef steeds de taak beschoren,
 Het dier te laven, maar den Engel niet te smoren,
 En aan den mensch, door rede en zinlijkheid bezield,
 Al 't hell te schenken, dat geen hooger heil vernielt.
 Versmaadt hij dit genot, zijn lust wordt telkens grover,
 Zijn smaak verstompter; ras blijft hem geen prikking over.
 Verveling hinkt hem na, bij walging en gemis,
 Ook in een lustwarande en aan een koningsdisch.
 De schoonste morgen daauwt geen balsèm in zijn wonde;
 Ontbering weert des nachts den slaap van zijne sponde,
 En de eigen wereld, die zoo velen vreugd verwekt,
 Heeft hij, niet God, voor zich met vloek en nacht bedekt.

Zoo ruischt een heldre beek de blije landjeugd tegen,
 En spreidt de vruchtbareheid en welvaart allerwegen.
 De wijze lacht haar aan, zij laaft hem in zijn' nood;
 De dwaas stort in haar neér, en drinkt zich zelf den dood. —
 Zoo zegent de Akkerman het ijzer, dat de voren,
 Hem in den harden grond ontsluit voor 't voedend koren,
 Terwijl de ontzinde haat, door wraakzucht aangezet,
 Het, tuk op muichelmoord, tot eenen ponjaard wet.

Beschouw dien Jongling , die , getrouw aan zijn geweten ,
 Nooit om een zingenot zijn pligten zal vergeten .
 Hoe warm het jeugdig bloed hem door zijne aadren dring' ,
 Met welk een' tooverglangs de wellust hem omring' ,
 De Rede blijft zijn Gids in 't kiezen der vermaaken .
 Zij leert hem beurtelings genieten en verzaken ;
 Maar elke ontbering spaart hem naberouw en smart ,
 En maakt het oud genot altijd weer nieuw voor 't hart .
 O Hoe veel strelend heil zal hem de wereld bieden ,
 Hoe menig zoet vermaak , dat andren blijft ontvlieden !
 De Lente schenkt hem vreugd , hoe vaak zij wederkeert ,
 De Zomer schaduw , die altijd zijn heil vermeerdert ,
 De Herfst lacht steeds op nieuw hem uit den boomgaard tegen ,
 En zelfs de Winter strooit nog bloemen op zijn wegen .
 Hij 's met de wereld , met zich zelf en God te vreën ,
 En voelt den vollen prijs van 't aanzijn hier beneën .
 Zijn jonglingschap bereidt hem tot de mannenjaren .
 De zorg diens leeftijds zal maar schaars zijn har bezwaren ;
 Hij vond een Weerhelft , aan wier borst hij zalig rust ,
 En die de rimpels van zijn wang en voorhoofd kust .
 De Liefde ontsloot voor hem een altijd bloeijend Eden .
 Hij mogt aan bare hand naar 't huwlijksouter treden ,
 En vond er al dat heil , dat ongekrenkte kracht ,
 En nooit ontwijde jeugd ooit van den echt verwacht .
 Een frisch en stevig kroost bloeft om hem heen als rozen ,
 Hij vormt het vrolijk , en zijn jeugd doet hem niet blozen .
 Wat onvermijdbre ramp hem , en zijn Gade , drukk' ,
 Hun hart blijft 't heiligdom van 't huiselijk geluk .
 De jaren vliegen heen in ongestoord genoegen .
 Vergeefs komt de ouderdom in 't eind' hun voorhoofd ploegen ,
 't Herdenken street hen nog , en in hun welig kroost
 Onspringt altijd een bron , die hen verkwikt en troost .
 Hij meldt hun nog met vreugd al wat hij heeft genoten ,
 Hoe vaak uit schijnbaar kwaad het goede zij ontsproten ,

Eu

En lacht nog , stervend , met een' dankbren hartetraan ,
Gods schoone Wereld , en haar aantal vreugden aan .

Maar welk een dor geraamt' schijnt ginter heen te beven ?
Ach ! ook een jongeling , nog in den bloei van 't leven ;
Maar kugchend Grijsaard reeds , van kwalen opgevuld ,
En 't vreeslijk toonbeeld van gezonkenheid en schuld !
Ook hem loeg de aarde eens aan met al haar zegeningen ;
Ook hem mogt al de vreugd der kindschheid eens omringen ;
Maar al te vroeg verweekt door louter zingenot ,
Werd Rede eerlang hem waan , geweten tot een spot .
Hij joeg de wellust na , en zwelgde in haar vermaaken .
Vergeefs verdween het waas der jeugd van zijne kaken ,
Vergeefs verving de blos , eens op zijn' wang verspreid ,
Het fletsch en roestig geel van zwakte en ziekkheid .
De lust , altijd gevold , en voorwerp van zijn bede ,
Hief zinlijkheid ten troon , en moordde in hem de rede .
Sinds leidt zij hem als flaat , en dwingt hem tot haar doel ,
Verwoest zijn denkkracht en ontadelt zijn gevoel .
Zoo draait hij , in haar juk , den vroegen grafkuil tegen ,
Snakt rustloos naar vermaak en derft het allerwegen ;
Eischt spoorloos van Natuur , wat zij niet geven kan ,
En raast naar elk genot , en walgt en gruwte er van .
Al 't heil wordt sinart , dat hem nog uit zijn kindschheid heugde ;
En eenzaam , vreugdloos , in een wereld vol van vreugde ,
Dwaalt hij er waggelend rond , steeds naar het graf gebukt ,
En 't brandmerk van de zonde op 't aangezigt gedrukt .
Vergeefs komt op haar beurt de lente de aard' verblijden ,
Natuur blijft hem woestijn door al haar jaargetijden !
Zijn hart , verstompt , vereeld voor teedre aandoenlijkheid ,
Door 't zoet der vriendschap noch der liefde meer gevleid ,
En door geen enklen band meer aan natuur te binden ,
Zoekt vruchteloos in den echt zijn' laatsten troost te vinden ;
Hij oogst er niets dan sinart en knagend zielsgekwel ;
De liefde is hem ten beul , het huwelijk tot een hel .

Zijn

Zijn lang verwoeste kracht ontzegt hem elk vermogen:
 Verveling, moedloosheid, kwijnt uit zijn watrige oogen.
 Begeerde en magtloosheid doorwoen hem onderling,
 En zijn gedroomd genot wordt enkel foltering.
 Met elken dag verschijnt een nieuwe rij van kwalen.
 Geen ongestoorde slaap komt op zijn ogleen daken.
 De droeve morgen wekt hem slechts tot nieuen twist,
 En spelt een droever dag, waar aan 't genoegen mist.
 Een bleek en zieklijk kroost hinkt waggelend om hem henen.
 Hij staart het pijnlijk aan, en wil, maar kan niet weenen.
 Zijn tranenlooze blik keert met te wreeder finart,
 En scherpt de wroeging slechts in zijn mistroostig hart.
 Ontzenuwd, afgeleefd, nog jong, maar grijs van haren,
 Bezwijkt zijn aanzijn in het midden zijner jaren.
 Daar zinkt hij pijnlijk op 't verlaten leger neér.
 Geen liefderijke hand schudt hem zijn peuluw meer.
 Geen laafdrop beidt hem, waar hij lafenis moog' zoeken.
 Hij vlockt de wereld — ach! hij moet zich zelven vloeken!
 Gelijk de donder 't bloed van schrik in de aadren stolt,
 Als hij van berg op berg met vreeslijk kraken rolt,
 Zoo groeit zijn angst steeds aan, en moordt hem honderdwerven.
 Zijn adem stokt en keert; hij moet, maar kan niet sterven.
 Wrok, wroeging, zelfverwijt, verdubbeln staeg zijn' nood.
 Hij walgt van 't leven, en hij siddert voor den dood.

Ach! waarom 't ons ontveinsd, daar 't ons de ervaring leerde,
 Sinds dat de zinlijkheid de Rede eens overheerde,
 En 't schuldig hart zijn' val op heel de schepping las,
 Is ons de wereld niet, wat ze in haar' oorsprong was.
 Toen bood zij aan den mensch, wat God haar had geschenken,
 Maar zijne keus bleef aan de rede vastgeklonken.
 Nog had zijn schuldboos hart de kunst hier niet geleerd,
 Die 't zoet in alsem, en het goede in gift verkeerd.

Nu lokt hem de ondeugd aan, nu hijgt hij naar 't verboden,
 Versmaadt natuur, en schept zich zelven duizend nooden,
 En de eigen wereld, eens hem tot genot bereid,
 Wordt hem een Circe, die hem aanlacht en verleidt,
 Zij lokt zijn lusten uit, en streett zijn lage zinnen;
 Hij eert haar boven God, en blijft haar spoorloos minnen;
 Droomt zich een hoogste goed, dat hij van haar verwacht,
 En leent haar in zijn' waan steeds nieuwe tooverkracht.
 Hij zag den tijdstroom, als een pijl, daar henen schieten,
 En toefde aan zijnen rand een storeloos genieten,
 Verwachtte duurzaamheid van 't eeuwig wijslend lot,
 En leende oneindigheid aan 't vlugtig zingenot.
 Bedwelmd, en lang misleid door louter schijnvermaken,
 Vindt hij in 't eind' zich weer; — maar vreeslijk is 't ontwaken!
 Een donker, ledig niet gaapt hooploos om hem heen.
 Niets, dan zijn smachten, bleef, na heil, dat lang verdween.

Zoo blijft de zeeman, bij het woeden van de baren,
 Op 't deinzen van de kim, omhuld met wolken, staren;
 Hij waant het veilig land in 't ver verschiet te zien,
 Wendt al zijn kracht aan, om den storm het hoofd te biën;
 Maar stoot, te midden van zijn hoop, op klip en rotsen.
 Het schip kraakt, barst van één, bij 't vreeslijk golvenklotsen.
 Hij strekt zijne armen uit naar 't gruwzaam gapend meer,
 Grijpt nog een plank, maar zinkt met haar in d' afgrond neér.

De zedelijke mensch, eens naar Gods beeld geschapen,
 Moest, bij dit grootsch gevoel, zich niet aan 't stof vergapen.
 Dit zichtbaar wereldrond, ook waar 't hem 't schoonste schijn',
 Moest hem flechts doortogt, en geen vaste woonplaats zijn.
 Het moest hem vormen voor zijn waar en duurzaam leven,
 Maar nooit het hooger doel van zijn bestaan weërfstreven.
 Hij mogt zich laven; maar flechts aan de vreugdebron,
 Die zijn bestemming schraagde, en haar verheffen kon.

Zoo lang hij zich beschouwt als vreemdling hier beneden,
 Die flechts een poos er toest, en dan weer af moet treden;
 Zoo lang het vaderland nog in zijne oogen blaauwt,
 De moed hem niet ontzinkt, zijne aandrift niet verlaauwt,
 En bij, bij elk genot, dat ooit zijn lust mogt wekken,
 Geen oogenblik vergeet om verder voort te trekken,
 Dan juich' hij, als zijn pad hier, door geen gruwzaam oord,
 Maar door een lagchend dal of bloeiend landschap boort.
 Hij plukke er vrij de roos, die hem schijnt aan te blozen,
 En dank' den Leidsman, die zijn' weg heeft uitgekozen;
 Maar onder elk genot, blijve ook aan zijne hand,
 Zijn laatste en zoetste hoop de komst in 't vaderland.
 Dan ach! miskent hij 't wit van zijn verblijf op aarde,
 Begraaf't hij onder stof zijn hooger menschenwaarde,
 Verwacht hij van den tijd, wat de eeuwigheid flechts geest,
 Dan heeft hij aan het eind' des togts vergeefs geleefd.
 Hij steunde op jaren, en zij zwijmden voor zijne oogen.
 Geen tijdstip hoorde aan hem, of 't is ook reeds vervlogen.
 Onmerkbaar smolt de tijd tot niet — zijn hoop slonk neér —
 Daar floeg de dookklok, en zijn wereld was niet meer!
 Hij had, bij elke bloem gerust ter neér gezeten,
 Het doel van zijnen togt om 't wuust genot vergeten,
 En op de korte reis verkwistte hij den schat,
 Die hem in 't vaderland zijn heil verzekerd had.
 De wereld bleef, wat zij naar 't plan van God moest wezen:
 Uit haar misbruikt genot was al zijn ramp gerezen:
 En toen zij in het eind' zijn brekend oog ontvlood,
 Was, van geheel zijn' droom, niets zeker, dan de dood.
 Zoö zinkt een Jager, moë van 't zwerven, op de heide;
 De zon scheen om hem heén, toen hij zich nederleide;
 Hij fluimert zorgloos in, maar eer zijn slaap nog zwicht,
 Brult reeds de storm in 't rond, en flikkert bliksemlicht.

Wat

Wat bouwt ge, o Dwaas! uw rust op rustelooze golven,
 Die duizenden vóór u in hunnen schoot bedolven,
 En zelf, op hunne beurt, te midden van hun trots,
 Tot schuim verspatten, en verdwijnen op derots.
 Dat u geschied'nis en ervaring beide leeren,
 Hoe alles hier vergaat, om nimmer weer te keeren;
 Hoe hier geen duurzaam heil den stofbewoner beidt,
 En niets bestendig is, dan de onbestendigheid.
 Gij zet uw pelgrimstaf op 't puin van oude steden,
 En waar ge uw treden wendt, gij blijft op graven treden,
 Ach! zelf een schaduwspel, dat aan den wand verschijnt,
 Een poos met kleuren praalt, dan dof wordt en verdwijnt.
 Eens staan wij eenzaam, als de zeeën eeuw aan den oever.
 't Voorleden is niet meer, en 't uitzigt wordt steeds droever.
 Daar jamren wij op 't graf van onzen laatsten vred,
 Tot dat de tijdstrom ons ook meérukt en verflindt.
 Zoo volgen volken zich, zoo volgen zich geslachten.
 Wij staan achterwaarts — ras zwijmen onze krachten.
 Gedachte, kenmerk, naam, 't is alles weggerukt,
 Geen voetstap zelfs des Tijds staat meer in 't stof gedrukt.

Niets houdt hier stand, 't zijn al gedaantewisselingen.
 Geen enkle vaste vorm kleeft aan de zigtbare dingen.
 Wij schenken hun ons hart en wisselen als zij,
 En onze liefde en haat gaan met hun schijn voorbij.
 Altijd ten achter, of vooruit bij al ons pogen,
 Herroepen wij den tijd, die lang reeds is vervlogen,
 Of scheppen, waar de nood het aan ons hart beval,
 Ons zelven een verschiet, dat nooit verschijnen zal.
 Hoe schoon wij voor een poos ook 't ondermaansche vinden,
 't Heeft niets bestendigs, daar zich 't hart aan vast kan binden;
 Wij smachten het nog aan, en 't is alreè niet meer,
 En 't lang bedrogen hart is ledig als weleer.

De-

Deze aard' kent geen vermaak, of 't is eerlang verdwenen.
 Geluk, dat duurzaam bloeit, heeft nooit de zon beschenen.
 Zelfs in ons hoogst genot is schaars een tijdstip daar,
 Waarbij het harte wenscht: och! dat het eeuwig waar'
 Ach! zullen wij hier dwaas voor waar geluk verklaren
 Een' toestand, vlugtig als de wentelende baren,
 Die, vóór 't genot, nog iets betreurt uit vroegren staat,
 En na, nog iets voor 't hart te wenschen ovrig laat!

Neen, 't waar geluk, aan tijd noch wisseling verbonden,
 Wordt onder 't vast gestarnte, o Stervling! niet gevonden;
 Maar de aanvang van den weg, die tot zijn woning boort,
 Loopt door dit laag gewest tot aan den grafkuil voort.
 Hij 's in den oorsprong final en dringt door ruigte en doren,
 Maar glijdt en slingert zich langs duizend breedre sporen,
 Waarop het schoonst gebloemte in 't oog des wandlaars gloeit,
 En menig lieve beek met zacht gemurmel vloeit,
 Die, gruwet hem aan, maar spelt in 't einde Paradijzen;
 Dees, toovert op zijn hart, maar de uitkomst doet hem ijzen.
 Hier, wenkt hem wijsheid, daar, lokt zinlijkhed hem aan.
 Hij blijft, in bangen strijd, bij ieder kruispoor staan,
 Onzeker welken weg voor zijnen voet te kiezen,
 Daar al die paden zich een poos in één verliezen.
 Gelukkig, die een gids, waar hem de schijn verblindt,
 En nacht de toekomst dekt, in dezen doolhof vindt.
 Hij kiest het eenig pad, dat hem ten doel zal leiden;
 Of hem gebloemte er lokt, of distels er hem beiden;
 Of voorspoed er hem streef', of snerpende onspoed drukk'
 Hij volgt het tot het einde, en vindt het waar geluk.

Zoo blijft een Vreemdling aan een verren eever staan
 Op 't eeuwig rollen van de rusteloze baren.
 Ver, ver daar achter, schuilt zijn dierbaar vaderland:
 Maar de eindeloze zee scheidt hooploos strand van strand.

O

Hij

Hij smacht haar weenende aan , maar ziet geen noordstar blinken,
 Strekt bijzijn armen uit , maar voelt ze magtloos zinken.
 De verte van de reis , de onzekerheid , 't gevaar ,
 't Rijst alles voor zijn oog ; hij hoort het angstmisbaar ;
 Hij denkt aan noodstorm , klip , aan branding en aan stranden ,
 Aan schipbreuk , bliksemvuur , en wreede rooverbanden ;
 Maar de onweerstaanbare trek naar 't lieve vaderland
 Doorgloeit met feller kracht zijn hijgend ingewand .
 Al loeit de ontstoken zee hem in haar woede tegen ,
 Het heimwee , dat hem prest , kan alles overwegen .
 Wat zegt hem 't leven , ver van 't ouderlijk gezin ,
 De schouwplaats van zijn jeugd en van zijn eerste min ?
 Neen , liever op den stroom des oceäns te sterven ,
 Dan eeuwig 't vaderland aan vreemde kust te derven !
 Nu schijnt de zee hem glad ; hij hoort geen stormen meer ,
 Veracht gevaar en nood , en daalt in 't vaartuig neér ,
 Doorploegt gerust de zee , en als de orkanen razen ,
 Denkt hij aan 't vaderland , en hoort een koeltje blazen .
 Daar blaauwt in 't eind' de kust , en heft zich uit de zee —
 Hij staart — en hemel ! 't is de vaderlandsche reë !
 Het vaartuig stoot aan 't strand — hij 's al 't gevaar te boven ,
 Hij is in 't vaderland , en kan het naauw gelooven !
 Van wellust dronken , sluit verukking nog zijn' mond .
 Hij zinkt op zijne kniën , en kust den dierbren grond .
 Gevaar , zee , vreemdlingschap , en stormen zijn vergeten .
 Zijn heil is grensloos , en zijn vreugd niet af te meten .
 De vroegre , korte nood is naauw een denkbeeld meer .
 Hij is in 't vaderland , en nooit verlaat hij 't weer !

D E

W E R E L D.

D E R D E Z A N G.

Waar leeft de Sterveling, die, dwaas dan of vermeten,
Hier zijn bestemming voor een poos niet heeft vergeten,
Die in de prille jeugd, als alles om ons lacht,
Zich de aard' geen hemel, niet dit leven eindloos dacht?
Waar heeft hij ooit geleefd, die, als de dood hem beidde,
Niet menig dwaze keus, zijn aanzijn door, beschreidde,
Niet waarde, dat zijn hart, na zulk een diep berouw,
Zoo hij herleven mogt, veel wijzer kiezen zou?
De Dwaas! zoo hij op nieuw zijn loopbaan in mogt treden,
Verzaakte de oude slechts voor nieuwe spoorloosheden,
En altijd prooi van 't stof en van de zinlijkheid,
Zag hij, door elke lust, zich weer van 't spoor geleid.

Wat in verband hier staat met een toekomstig leven,
Beslist geen stervling, blijft voor 't oog met nacht omgeven.
Alleen de Godheid weet, wat ons voor de eeuwigheid,
En voor haar hooger taak in 't nietig stof bereidt.
Om door dit aardsche dal, waar nevlen ons bedekken,
Met zielrust en genot naar 't vaderland te trekken,

Behoeft ons zinlijk hart, zoo ligt aan schijn gewend,
Een gids, die, bij een beetre, ook deze wereld kent.

Wie durfde, zonder vrees van spoorloos af te dwalen,
Op eigen doorzigt hier zich tot een keus bepalen,
Daar in zijn zinlijk oog, altijd door waan verblind.
Het tegenwoordige de toekomst steeds verwint?
De vreugd, die op hem wacht, en hem terstond kan streeken,
Leent hij bestendigheid, wat ramp ze in 't eind' moog' telen,
En de afstand, die 't geluk slechts jaren van hem scheidt,
Hoe ras die jaren vlien, schijnt hem eene eeuwigheid.
Steeds speelbal van den tijd door heel zijn zinlijk leven,
Blijft hij van bloem op bloem, gelijk de vlieder, zweven,
En merkt zijn dwaasheid niet, wat om hem neder stort,
Tot dat ook hij bezwijkt, en 't laatste bloempje dort.

Maar ach! al was 't bezit bestendig hier op aarde,
Hoe kort bleef toch de vreugd, hoe nietig was haar waarde,
Hoe doodseenzelvig werd eerlang 't gezegendst lot!
Verveling kiemde uit vreugd, en walging uit genot.
Door tegenstelling slechts blijft aardsch geluk ons streeken,
De winter doet op nieuw in 't heil der leme deelen.
Wie elke ziekte of pijn van zich zag afgewend,
Heef nooit gezondheid als de grootste schat gekend.
Om nieuw te groenen eischt het gras den scherpen sikkels.
De ramp leent aan de vreugd haar liefelijksten prikkel.
Een staëge wijseling van voorspoed en van druk
Is eerst het zout, en dan de dood van ons geluk.
Door zestig eeuwen, die zich aan ons oog onthullen,
Kon nimmer aardsch genot het menschlijk hart vervullen.
Het smachten naar geluk, dat in zijn boezem woedt,
Bleef onverzadigd bij gebrek en overvloed:

En

En ver van dat de lust hij meer genot zou zwijgen,
 Scheen hij, hoe meer voldaan, hoe hooger steeds te stijgen.
 De schijnverzadiging bragt feller honger aan,
 En een te wreeder dorst deed elke teug ontstaan.
 Hij wint gestaag in kracht, en wordt, bij al ons zwoegen
 Naar nieuwe prikkeling, de beul van ons genoegen.
 Zijn onverzaadlijkhed vermeerdert steeds de smart,
 En ras blijft geen genot meer over voor het hart.
 Nu staan wij eenzaam, door een woestenij omsloten.
 Ons hart is ledig, en het heeft nog niets genoten:
 En ach! die eigen tijd, die ons zoo lang bedroog,
 Is nu, met al zijn heil, een onding in ons oog.
 Niets heeft de wereld meer, dat slechts een wensch kan wekken;
 Geen enkle laafbron is meer op haar rond te ontdekken;
 't Vervloogne is donker, en nog donkerder 't verschiet.
 Het hart smacht naar een teug, maar ach! het vindt ze niet!
 Wat wordt haar heerlijkheid en praal nu in onze oogen?
 Zoo ras bedwelming week, was ook haar heil vervlogen.
 De schoone waterblaas, zoo rijk van kleur weleer,
 Barst ijlings voor ons oog, en zinkt in 't niet ter neér.
 Wat kan ze ons geven, die zoo veel eens dorst beloven?
 Eén droppel waar geluk gaat al haar magt te boven!
 En of ze ons hier een poos met gal of honig voedt,
 Ze ontflygt haar' gunstling eens, als zij haar vijand duet.
 Hoe menig heimelijk wee en diep verborgen smarte
 Vervult de bange borst, knaagt, ongezien, aan 't harte,
 Die al haar goud en eer, en vroegre tooverkracht
 Geen uit verpoozen kan, geen oogenblik verzacht!
 Terwijl, bij zielrust, vaak een veldbloem vreugd zal telen,
 Een grasspriet wellust wekt, een vlinder 't hart kan streelen,
 Dat, wars van al haar heil, met hoe veel glans omhuld,
 Een reine hemel en een bloeiende aarde vult.

Ja, zonder zielrust en een onbevlekt gewisse
 Baart, ook bij 't best genot, hier 't aanzijn droefenis.
 Hoe arm wordt Peru's goud, als onrust 't hart verteert,
 En naberouw den slaap van onze sponde weert!
 De mensch, hier op een' troon, of in een hut, gezeten,
 Blijft, bij zijn vreugd en smart, geboeid aan zijn geweten.
 Waar dit hem foltert, streekt de marmren zaal hem niet,
 En 't koninklijk Paleis omhult slechts bang verdriet.
 Wat zegt hem al de praal van overvloed en weelde?
 Hij mist het kleinst genot, dat hij zich ooit verbeelde.
 De doren wondt zijn voet op 't zachtste vloertapeet,
 En zelfs op 't Eiderdons voelt bij den slangenbeet.
 Waar dit hem toejuicht, moog' hem schamel riet bedekken,
 Zijn kleine woning zal 't geluk ten zetel strekken.
 Zelfs aan het eenzaamst strand is 't hart nog vol genot,
 Dat slechts natuur geniet, maar vrolijk denkt aan God.
 Het helder rein azuur van eenen schoonen hemel,
 Het lieflijk avondrood bij 't flauwe stargewemel,
 Als duizend tinten, hier van violet en groen,
 Daar weer van blaauw en rood, de golven schittren doen,
 Die aan den horizont, zoo ver het oog wil hengen,
 Als vlekloos bergkristal zich met den hemel mengen,
 Verrukt de kalme ziel. Zoo zinkt de koele nacht;
 De zilvren maan verrijst met onomhulde pracht,
 En zwemt wellustig met verteederend vermogen
 In reinen ether aan de onmeetbare hemelbogen.
 Wat wordt nu aardsche zorg en aardsche tegenspoed?
 Niets stoort de zaalge rust van 't ongekreukt gemoed,
 Daar 't oog, vol heimwee, door een' heldren traan beperkt,
 Zich smachtend opwaarts heft tot eene beetre wereld,
 Daar alles wat hier drukt, of voor de zinnen blinkt,
 Als stof voor onzen voet, bij in het niet verzinkt.

Zoo

Zoo stijgt een donkere drom van wolken uit de dalen,
 Die, wit van sneeuw of zwart van lava, 't oog bepalen,
 Terwijl de zee, tot in het uitgebreidst verschiet,
 Een onbeweeglijk staal, haar telkens aanwinst biedt.
 Dan, naauwlijks nadren zij met zaamgedrongen scharen
 Des Etna's double kruin, als opgeruide baren,
 Of ijlings pakt de storm haar al te zaam bij één,
 En werpt ze bliksemnel in d' afgrond naar beneën,
 Waar ze, als een kleed ontrold, tot nevelen verkwijnen,
 Die op Trinaacrie's of Itaaljes zee verdwijnen.

Maar dat de Wereld al 't genot in zich vereen',
 Dat ze altijd voor ons zij, wat ze in de jeugd ons scheen,
 Dat we enkel op de roos, nooit op haar dorens, staren,
 Een vreeslijk oogenblik blijft voor ons oog toch waren.
 Dat duurverworven heil, hoe rein dan ook en groot,
 Vindt eens zijn eeuwig einde in d' onverbidbren dood.
 En ach ! geen aardsch gezag kan ooit zijn magt weerstreven !
 Hier, treft hij in de jeugd, daar, in den bloei van 't leven,
 En of het bloed naauw kruipt, of nog door de aadren bruist,
 Geen enkel oogenblik is veilig voor zijn vuist.
 Of wij hem beiden, of, in zinvermaak verloren,
 In elken vreugdenkelk het denkbeeld aan hem smoren,
 Hij nadert niet te min met d' eigen snellen spoed,
 En zweeft reeds om ons heen, eer 't hart zijn komst vermoedt.
 Hij vleit zich aan den disch, hij mengt zich in de reijen,
 Hij blijft de lieve bruid op 't huwlijksbed verbeijen,
 Hij deelt in elk genot ; maar eer de vreugd nog zwicht,
 Ligt hij het masker op, en velt ons met zijn schicht.
 Wat baat ons ambrozijn, besproeid door aektarstroomen,
 Zoo lang wij aan 't banket 't onzcker sterfuur schromen,
 En slechts 't ontveinzen van 't gevaar, dat op ons toeft,
 Belet, dat ons de schrik de bleeke wangen groeft ?

O 4

Ach !

Ach! hem alleen kan de aarde een rein genoegen schenken,
 Die rustig aan den dood, bij elk vermaak, kan denken,
 Verzekerd, dat zijn komst zijn jongste vreugd niet weert,
 Maar slechts zijn heil verhoogt, en ziju genot vermeert.
 Wat is een zaligheid, veel wufter dan de winden,
 Die 't volgend oogenblik voor altijd kan verblinden,
 Die naar bedwelming jaagt, om aan den angst te ontvliden,
 En niet, bij elken tred, haar eeuwig graf te zien?
 Haar eeuwig graf? — ja, daar is 't zingenot vervlogen.
 't Miswende hart, zoo lang door valschen schijn bedrogen,
 Dorst steeds nog naar die vreugd, die 't eens in de oogen blonk,
 Maar met den dood verdween, en in het niet verzonk.
 Hij kent nu 't hoogste Goed, dat nooit één wensch deed blaken,
 Maar voelt geen vatbaarheid om 't ooit te kunnen smaken.
 Een schrikbre ledigheid baart naamloos zielsgekwel,
 En in den hemel zelfs vond hij de wredeste hel.

Daar dus geen aardsch geluk, wat glans het moge omhullen,
 Ons altijd finachtend hart volkommen kan vervullen;
 Daar ons de wensch misleidt, en niets ons duurzaam streekt,
 Dan daar 't geweten in met zoete zielrust deelt,
 En 't hart, zal 't bovendien bij elk genot niet vreezen,
 Hier met het denkbeeld aan den dood verzoend moet wezen,
 Is een onfaalbre Gids hier noodig, die ons leidt,
 En ons bij elk genot, voor hooger voorbereidt.

Waär vinden wij dien Gids, waarop wij veilig bouwen,
 En nog in nood en dood met de eigen rust betrouw'en?
 Sinds 's wereld oorsprong wees de Rede ons hem niet aan,
 En waar zij 't immer deed, zij zag de schim vergaan.
 Hij was 't gewrocht der Eeuw, en de Eeuw zag hem nog sneven,
 Om aan een' nieuwen op zijn beurt weer plaats te geven,

Die,

Die, Afgod van den dag, een poos weer aanhang vond,
 Maar dien ook de eeuwstroom roosde, en in zijn' nacht verflond.
 Neen! wat hier zwichten kan, hoe schoon 't een poos moog' blinken,
 De Gids, daar 'k me op verlaat, moet nooit mijn hoop ontzinken.
 Wat zegt hier menschenvond, veel wufter dan 't geval?
 God zelf moet spreken, zoo mijn hart niet twijfelen zal.
 Hij sprak! — Die trouwe Gids, met wien ik nooit kan mislen,
 Is Jezus reine leer, en zijn beloftenissen.
 Die, is de noordstar, die geen nacht ons ooit ontroost,
 Dees, troosten ons, waar ons geen wereld troost belooft,
 En beiden heffen zaam, bij storm en onweerwinden,
 Ons 't moedig hoofd omhoog, tot wij de haven vinden.

Wie dus de wereld wil genieten zonder schijn,
 En toch te groot zich voelt om ooit haar slaaf te zijn;
 Die, zonder naberouw het langst haar vrcugd wil smaken,
 En toch zijn boezem voor iets hoogers nog voelt blaken,
 Die volge Jezus leer op 't pad, daar zij hem leidt,
 En juiche in zijn bestaan voor tijd en eeuwigheid!

Zoek vrij' den aardkloot rond tot aan zijn grenspijlaren;
 Pleeg met al de eeuwen raad, die sinds de schepping waren;
 Hier vindt de mensch alleen bij voor- en tegenspoed,
 Wat hem, in elken stand, gelukkig maken moet.
 Zij is niet vastgeboeid aan enkel heldre dagen,
 Die ligt een wolk hem roeft, een nevel weg kan vagen;
 Zij blijft hem zelfs nog bij, waar liefde en vriendschap zwicht,
 En veegt daar 't clamme zweet van 't gloeijend aangezigt;
 Zij leert hem juist zoo veel van deze wereld smaken,
 Als hij behoeft, om steeds tot hooger heil te raken;
 Zij vormt den ganschen mensch met goddelijk beleid,
 Vertrapt de Rede, noch vernielt de zinlijkheid;

Maar leert haar beide naar 't oorspronklijk doel gebruiken,
 En slechts haar dwazen trots, die zich vergeet, te fnuiken;
 Schenkt, waar ons de eerste ontzinkt, een onbedrieglijk licht,
 En waar de laatste zwijmt, een heil, dat nimmer zwicht;
 Veréenigt beide op nieuw, waar ze ooit onéénig worden,
 En heft van lieverleë haar op tot hooger orden.
 Geen bloem wordt ooit versmaad, die op zijn pad ontluikt,
 Maar haar genot wordt tot zijn eedler doel gebruikt;
 En welk een rozengaard hem lokkend moge omdaauwen,
 Het beter vaderland blijft in zijne oogen blaauwen.
 Geen offer valt hem bang, zoo hij slechts spoeden mag,
 Wat zegt hem op zijn togt een blijde of droeve dag?
 Hij mist met vreugde een heil, dat hooger heil zou storen,
 En laaft zich aan de rust, die 't meest hem kan bekoren.
 Door zelfverloochning, waar een valsche vreugd hem vleit,
 Wint ieder aardsch genot in prijs en duurzaamheid,
 En daar slechts wijseling het doel is van dit leven,
 Ziet hij 't niet hopeloos zich in het eind' begeven.
 Geen bange ledigheid wekt na 't genot hem smart,
 Een beter, eedler goed vervult altijd zijn hart,
 En blijft, wat in het niet aan zijne zij' moog' zinken,
 Ook op den rand van 't graf hem nog in de oogen blinken.
 Zij weert het naberouw van zijne korte vreugd.
 't Herdenken blijft genot, en adelt zich tot deugd,
 En daar hier de ondeugd slechts haar troost vindt in 't vergeten,
 Verhoogt herinnering de vreugd van zijn geweten.
 Hoe wint nu 't klein geluk, daar hier de deugd in deelt,
 't Bij al den overvloed, die ooit de booz'en streekt?
 Zij smaakt het in Gods gunst, en bij dien milden zegen,
 Lacht haar de toekomst in een beetre wereld tegen.
 Daar wordt zij dagelijks al meer toe voorbereid;
 Zij smaakt het reinst genot der tegenwoordigheid,

En,

En , vol van zoete hoop op 't heil , dat haar blijft wachten ,
 Smelt tijd en eeuwigheid te zaam in haar gedachten .
 Eens zag hij angstig , vaak wanhopig , niets dan nacht .
 Wat aantal gruwelen had de wereld voortgebracht !.
 Sloeg bij Geschiednis op , daar waren al haar bladen
 Een droeve zwarte lijst van menschlijke euveladden .
 De magt verkrachtte 't regt , en zoo haar iets weerstond ,
 Straks stroomde menschenbloed als water in het rond .
 't Geluk in de uitkomst was de maat van menschenwaarde .
 Men noemde 't monster groot , waar 't eens zich voor verklaarde .
 De Deugd werd overal bespot en afgestreën ,
 En moest , haar leven lang , op scherpe dorens treën ;
 Terwijl aan 't Misdrijf ieder poging bleef gelukken ,
 Het straffeloos verdienste en menschheid kon verdrukken ,
 En bij den overvloed , dien 't ongestoord bezat ,
 Tot aan zijn' jongsten stond geen enklen rampspoed had .
 Daar zonk hij treurig neér , en waande , aan schijn geklonken ,
 Dat deze wereld aan Gods voorzorg ware ontzonken ;
 Dat zij haar reegling van zijn Wijsheid niet ontving ,
 Maar 't lot des stervlings aan een louter toeval hing .
 Dan finds zijn Leidsman , bij al 't kwade , op aarde ontsproten ,
 Hem 't heerlijk doelwit in de toekomst heeft ontsloten ,
 Werd deze wereld , in dien lichtstraal van omhoog ,
 Op nieuw een schouwburg van Gods wijsheid in zijn oog .
 Bij al haar ordloosheid en nietig stofgewemel ,
 Bleef zij de zamelplaats voor eenen reinen hemel ,
 Waar elke wanklank in de lager maatschappij
 Zich oplost en verdwijnt in louter harmonij .
 Geen enkel doeleind' ging in 't plan van God verloren .
 't Kortstondig kwaad moest hier het eeuwig goede schoren .
 Wat waar de Deugd hier , door geen ondeugd ooit belaagd ?
 Wat haar triomf , hier door geen weerstand ooit vertraagd ?

Het

Het magtig Misdrif moest in 't eind' zich zelv' verdelgen,
 En 't lang bestreden licht de duisternis verzwelgen.
 Geen enklen traan had ooit de deugd vergeefs geschreid,
 Hij bleef een ondeel van haar hoogste zaligheid.
 Uit dezen Bajert moest een schooner schepping rijzen,
 En dan zou 't groot Heelal Gods liefde en wijsheid prijzen,
 Nu rees hem 't lieftijkst licht, en door zijn glans bekoord,
 Trad hij blijmoedig op 't verschiet der toekomst voort.

Zoo doet, van wolken en van afgrond slechts omgeven,
 Savoijens IJsgebergt' den koensten Wijsgeer beven.
 Hij waant een oogenblik, door 't schrikbre alom misleid,
 Zich aan 't gebied ontrukt van Gods voorzienigheid,
 En ijst, dat hem een rots, aan 't eeuwig ijs ontschoten,
 Of sneeuwval in den nacht des afgronds neér zal stoten;
 Maar ijlings ziet hij in die beddingen van ijs,
 Die sneeuwgebergten, door den last van eeuwen grijs,
 Dat schuimend zaamgeperste, en, met een schor geklater,
 Door duizend reten staég zich nederstortend water,
 De groote voorraadbak, door de Almagt zelv' gesticht,
 Waar aan rivier en stroom hun aanzijn zijn verpligt,
 Zoo dat zij, nooit verdroogd, door veld en akker zwieren,
 Alom de welvaart en de vruchtbbaarheid doen tieren,
 En immer mensch en vee nog drenken aan hun rand,
 Schoon uit het kreeftgestarn' de zon de velden brandt.
 Hij hoort nog altijd ijs, sneeuw, wind en water razen,
 Maar voelt den groten Geest ook om hem henen blazen,
 En bij het donderen van sneeuwval en orkaan,
 Bidt hij Gods Vaderzorg ook in dees bajert aan.
 Maar schoon alom Natuur mij tot genot kwam wenken,
 Wie leert mij zonder vrees hier aan den död te denken?
 Hier toont in al haar' prijs zich Jezus dierbre leer,
 En geeft, waar allcs zwicht, mij aan de zielrust weér.

Helaas ! wat is de vreugd , de wellust van het leven ,
 Zoo lang het denkbeeld van den dood nog 't hart doet beven ,
 En waar het in ons rijst , bij elken overvloed ,
 't Gelaat verbleeken , en de kneien siddren doet ?
 Vergeefs zoek ik hier moed , ik blijve alom dien missen .
 De Wijzen zwijgen , en de trotsche Dwazen gissen ..
 De toekomst blijft omhuld , die bij het graf mij beidt ,
 En ach ! waar 't alles geldt , wat zegt daar mooglijkheid ?
 De dood blijft voor de Rede een koning der verschrikking .
 Alleen 't onfaalbaar woord van God biedt hier verkwikking .
 't Verzoent ons met den dood , en , rein in 't hart bewaard ,
 Verhoogt het door 't verschiet hier elk genot op aard ' ,
 Alleen de Christen is bevredigd met het sterven ;
 De dood doet hem in 't eind' zijn besten wensch verwerven ,
 Hij is hem hier het beeld der rust , die hem verbepsdt ,
 En van 't ontwaken voor een hooger zaligheid .
 Hij toeft , maar vreest noch wenscht , het oogenblik van scheiding ,
 Dit aanzijn , weet hij , is tot eedler voorbereiding .
 Wordt slechts dit doel bereikt , dan eischt zijn hart niet meer ,
 Dan smaakt hij 't dankbaar , en dan geeft hij 't dankbaar weer .
 Zijn Gids verlaat hem nooit , maar blijft hem steeds geleiden ,
 En lacht hem aan , waar tijd en eeuwigheid zich scheiden .
 Zijn fakkel licht hem voor , en 't graf verliest zijn nacht ,
 En uit verrottingsgroeve aemt nieuwe levenskracht .
 Hij juicht zijn' Redder aan , en zou zijn troost hem missen ?
 Neen , vrolijk rust zijn hart op zijn beloftenissen ;
 Zij schittren in zijn oog , wat ooit voor hem verdoost ;
 Hij weet , al breekt zijn hart , in wien hij heeft geloofd :
 En veilig op zijn trouw , die nooit hem zal ontzinken ,
 Ziet hij in 't open graf den eeuwgen morgen blinken .
 Vaak staart hij in 't verschiet dit jongste tijdstip aan ,
 En 't blij vooruitzigt baant en effent al zijn paen .

't Ver-

't Veredelt zijn genot, en schraagt hem onder 't lijden,
 En blijft de noordstar, die zijn nachten kan verblijden.
 Hoe dikwerf, als 't gewoel der wereld hem vermoeit,
 En de eenzaamheid des velds hem aan haar stilte boeit,
 Geniet hij, waar natuur en God hem slechts omringen,
 Zijn beste levensvreugd in deez' bespiegelingen.

Vaak kwam verbeeldingskracht daar aan zijn hart te staé,
 En voerde zijnen geest naar 't vreedzaam Golgotha;
 Het bleef zijn' troost bij ramp, zijn rustpunt onder smarte,
 En op het puin der aard' 't heelal nog van zijn harte.
 Hij zag dien Heiland, die voor hem aan 't kruishout stierf,
 En door gehoorzaamheid den wereldtroon verwierf;
 Hij zag Hem van dien troon het groot Heelal regeren,
 En ieder vonkje goeds, Hem zigbaar slechts, vermeéren.
 Geen schepsel leefde er, dat door zijne liefdemagt,
 Niet nader werd tot God en 't hoogste Goed gebragt.
 De bron van elke ellend', hoe gruwzaam en verbolgen,
 De affschuwelijke zonde is uit 't Heelal verzwolgen,
 En zelfs het kleinste kwaad, dat immer heeft gewoed,
 Lost, onder zijn bewind, zich op in hooger goed.
 De Menschheid ziet den Dood en zijn' triomf verflonden.
 Geen enkel graf wordt in de schepping meer gevonden.
 Heel de aarde is Paradijs, maar schooner dan weleer,
 't Is alles levensboom, en nooit verliest zij 't weer.
 Hij hoort één lofgezang door aarde en hemel zingen,
 't Is: Haleluja den Volmaker aller dingen!
 Maar in dit koorlied klinkt het teérst de menschenstem.
 Alleen de Mensch ziet al zijn waarde en roem in Hem.
 Wat nieuwe gloriezon 't Heelal in Hem zie dagen,
 Hij heeft het vleesch en bloed slechts van den mensch gedragen.
 Hij is hun Broeder, en hun hart, vol liefdegloed,
 Kleeft aan den Eenigen, zoo als geen Seraf doet. —

Daar

Daar opent zich 't verschiet! — hij durft het nauw gelooven;
 Wat hij in Jezus wordt, gaat zijn begrip te boven.
 Hij staart, maar zwijmt; — het blijft te godlijk uitgebreid,
 Verzwelgt zijn denkkracht, en verdwijnt in de eeuwigheid. —
 De zaalge! zou de Dood hem nu zijn vreugd nog storen?
 De vriendelijke Engel kan hem overal bekoren.
 Steeds ziet hij de orde van het Kruis op zijne borst,
 Erkent den Vredesbode er aan van zijnen Vorst,
 En voelt op eens zijn vreugd en kalm genot verhoogen;
 Of, fijzen voor een poos al nevlen voor zijne oogen,
 Dringt soms zijn eenzaam pad door ruigte en wildernis,
 Of, klimt het langs een berg, die steil en glibbrig is,
 Waar nacht en duisternis en afgrond hem omgeven,
 Hij blijft te naauwer aan zijn' trouwen Leidsman kleven,
 En volgt Hem onbedingd, tot dat de nacht verdwijnt,
 En hem een godlijk Licht, dat nooit weer taant, beschijnt;
 Tot dat de Dood hem, zacht in zijnen arm gezonken,
 Aan 't eeuwig leven en den hemel heeft geschenken.

Zoo klimt een Reiziger, nog eer de nacht zwicht,
 Een hoogen Alptop op bij scheemrend fakkellicht.
 Van lieverleë begint, bij 't moeilijk opwaarts streven,
 Het deinzig morgenrood aan de oosterkim te zweven.
 De flikkering vermeert gestaag voor zijne schreën.
 De toorts wordt uitgebluscht, en 't oog ziet om zich heen.
 Onmerkbaar schijnt in 't rond, in altijd grooter kringen,
 Elk voorwerp zich aan 't floers des nachts al meer te ontwringen.
 Hier, ziet hij aan zijn zij' in bloei de bergroos staan,
 Daar, grijnst de winter hem uit sneeuw en ijsklomp aan.
 Hij toest een poos, en staart, vernietigd, om zich henen.
 Zoo grootsch was nooit Natuur aan zijn gezigt verschenen!
 Hij rilt van eerbied, daar de zoetste vreugd in troont,
 En waant zich dubbel voor zijn moeite reeds beloond.

Zoo klimt hij staēg al meer. Al lichter wordt de morgen,
Geen voorwerp blijft in 't eind' meer voor zijn oog verborgen,
En waar hij schouwt, om laag, ter zijden, of omhoog,
Hij wordt al kleiner, God al grooter in zijn oog.
Al 't schoon, daar hij nog korts zijn' lust naauw aan kon boeten,
Zinkt met al 't aardsche weg, als nevel aan zijn voeten.
Verrukt bereikt hij in het eind' den hoogsten top.
Daar rijst op eens de zon in vollen luister op.
Geen enkle wolk omhult haar vlekkelooze stralen.
De reine horizont heeft in 't verschiet geen palen.
Een nameloos gevoel, maar dat de borst niet klemt,
Heeft in zijn vreedzaam hart de driften glad gekemd.
Verheven boven 't stof en 't laag verblijf der menschen,
Ontvlamt niets aardsch zijn hart, niets eindigs meer zijn wenschen.
Hij ademt hemellucht, en drinkt, verhoogd van zin,
Met nooit gekende rust den reinsten ether in!

*

